

Årsrapport 2025

Statens lånekasse for utdanning

Innhold

1.	Leders beretning.....	5
2.	Introduksjon til Lånekassen og hovedtall.....	7
2.1.	Om virksomheten	7
2.1.1.	Nøkkeltall for kunder og utdanningsstøtte	8
2.1.2.	Nøkkeltall for drift og utvikling.....	8
3.	Årets aktiviteter og resultater.....	10
3.1.	Faste oppgaver og hovedaktiviteter.....	10
3.2.	Mål- og resultatoppgjør	10
3.2.1.	Mål 1: <i>Like muligheter til utdanning gjennom finansiering av den enkeltes og samfunnets kompetansebehov</i>	11
3.2.2.	Mål 2: <i>En enklere hverdag for alle i utdanning og alle med utdanningslån ...</i>	33
3.3.	Oppdrag fra tildelingsbrev	39
3.3.1.	Styrke kunnskapsgrunnlaget om utdanningsstøtte	39
3.3.2.	Publiserte analyser og oppsummering av statistikk.....	39
3.3.3.	Styrke samarbeid med andre virksomheter	43
3.4.	Fellesføringer fra tildelingsbrev.....	44
3.4.1.	Systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk	44
3.4.2.	Positiv utvikling i antall ansettelser av personer med funksjonsnedsettelse og/eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring	45
3.4.3.	Redusere bruk av konsulenter	45
3.5.	Andre aktiviteter	46
3.5.1.	Oppdrag om utdanningsstøtte til fleksible utdanninger for voksne	46
3.5.2.	Oppdrag om gjeldssletting i distriktene	46
3.5.3.	Oppdrag om utredning av kvalifikasjonskrav for lån og stipend til utdanning i utlandet.	47
3.5.4.	Faglig vurdering av tildelingsordningene	47
4.	Styring og kontroll i Lånekassen	49
4.1.	Virksomhetsstyring	49
4.2.	Internkontroll.....	49
4.2.1.	Risiko	49
4.2.2.	Saksbehandling.....	50
4.3.	Arbeid med kontroller.....	52
4.3.1.	Utdanning i utlandet – årlig kontroll og sluttkontroll	53
4.3.2.	Bokontroll	53

4.3.3.	Innføring av løpende kontroll av inntekt ved tilleggsstipend	54
4.3.4.	Forberedelser til ny ordning for sletting av gjeld i distriktene	55
4.4.	Klagesaker	55
4.5.	Oppfølging av oppdrag fra Skatteetaten, divisjon innkreving (heretter Innkrevingsmyndigheten)	55
4.6.	Personvernombudet.....	57
4.7.	Sikkerhet og beredskap	57
4.8.	Informasjonssikkerhet	58
4.9.	Data og informasjonsforvaltning.....	59
4.10.	Våre medarbeidere, kultur og organisasjon.....	60
4.10.1.	Strategisk rekruttering.....	61
4.10.2.	Personalstatistikk.....	61
5.	Vurdering av fremtidsutsikter.....	63
6.	Årsregnskap.....	66
6.1.	Ledelsens kommentar til årsregnskapet	66
6.1.1.	Formål.....	66
6.1.2.	Konverteringsfondet	66
6.1.3.	Bekreftelse	66
6.1.4.	Vesentlige forhold ved årsregnskapet	66
6.1.5.	Revisjon	68
6.2.	Prinsippnote årsregnskapet.....	69
6.3.	Oppstilling av bevilgningsrapporteringen	69
6.4.	Oppstilling av artskontorrapporteringen	69
6.5.	Prinsippnote for virksomhetsregnskap avlagt i henhold til de statlige regnskapsstandardene (SRS).....	70
6.5.1.	Åpningsbalanse	70
6.5.2.	Transaksjonsbaserte inntekter	70
6.5.3.	Inntekter fra bevilgninger	70
6.5.4.	Kostnader	70
6.5.5.	Pensjoner	70
6.5.6.	Leieavtaler	71
6.5.7.	Klassifisering og vurdering av anleggsmidler.....	71
6.5.8.	Egenutvikling av programvare	71
6.5.9.	Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld	71
6.5.10.	Fordringer.....	71
6.5.11.	Statens kapital	71
6.5.12.	Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	72

6.5.13.	Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	72
6.5.14.	Statlige rammebetingelser	72
6.5.15.	Statens konsernkontoordning	72
6.6.	Oppstilling av bevilgningsrapporteringen	73
	Note A – Forklaring av samlet tildeling	74
	Note B – Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år	74
	Note C – Oversikt over binding på fremtidige års bevilgninger	75
	Forklaring til bruk av budsjettfullmakter	76
6.7.	Oppstilling av artskontorapporteringen	78
6.8.	Resultatregnskap og balanse	79
	Note 1 – Driftsinntekter	82
	Note 2 – Lønnskostnader, årsverk og andre ytelser	82
	Note 3 - Immaterielle eiendeler	83
	Note 5 – Andre driftskostnader	84
	Note 6 – Finansinntekter og finanskostnader	85
	Note 7A – Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen	86
	Note 7B – Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen	87
	Note 8 – Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	88
	Note 9 – Kostnader låneordning, tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	89
	Samlede stipendkostnader tilknyttet studiestøtteordningen	89
	Avskrivninger (rettighetsbaserte ettergivelser)	90
	Tap på utlån	90
	Note 10 – Netto utbetalt lån	92
	Endring i lånebeholdningen	92
	Note 11 – Kundefordringer	93
	Note 12 – Andre kortsiktige fordringer	93
	Note 13 – Opptjente, ikke fakturerte inntekter / mottatt forskuddsbetaling	93
	Note 14 – Annen kortsiktig gjeld	93
	Note 15 – Konverteringsfondet	94
	Konverteringsfondets kostnader	94
	Konsekvenser for Lånekassens utlån	94

1. Leders beretning

Lånekassens strategiske prioriteringer i 2025 er definert i treårige mål på nøkkelområdene treffsikre utdanningsstøtteordninger, løpende modernisering av IT-systemene våre, effektiv masseforvaltning, informasjonsforvaltning, innkreving og kompetanse. Satsinger på disse områdene er nødvendig for at Lånekassen skal levere tjenester og ordninger, som møter samfunnets og brukernes behov og forventninger.

Lånekassen fortsetter å levere innsikt om utdanningsstøtte, og har i 2025 prioritert å gjøre dypdykk i behovsprøving. Vi har også sett på sammenheng mellom studieforløp og oppnådde studiepoeng, og bruken av tilleggs lån for studenter som er 30 år eller eldre. Gjeldssletting for distriktskommuner og styrkingen av eksisterende ordning for tiltakssonen, har som formål å bidra til økt bosetting og kompetanse til usentrale strøk. Lånekassen er forberedt på å følge bruken av ordningene og vurdere risiko ved dem. I 2025 startet vi et arbeid med strategisk analyseplan, for å målrette innsiktsarbeidet vårt fremover.

Treffsikre ordninger handler også om å redusere risiko for misbruk av mulighetene for støtte. Lånekassen betalte ut 45,2 milliarder kroner i 2025, og ordningene er til dels tillitsbaserte. Det viktigste virkemiddelet vi har mot misbruk er å hente inn opplysninger fra offentlige registre og datakilder enten i forkant, løpende eller i etterkontroll. Vi har nå innført løpende kontroll av inntektskravet for mottakere av tilleggsstipend nedsatt funksjonsevne. Tidligere resultater av stikkprøvekontroll av tilleggsstipendet, tyder på at dette er nødvendig for å ramme inn ordningen på en god måte.

Vi følger med på banker og myndigheters ulike trusselvurderinger, og har selv gjort en større kartlegging av risiko for utnyttelse, misbruk og ytelsesbedrag for å identifisere svakheter og sette inn tiltak.

I 2025 passerte vi for første gang to millioner saker: 88 prosent ble behandlet maskinelt, mens 253 000 saker ble behandlet av saksbehandler. Vi prioriterer søknader som gjelder penger til studiestart. Noen flere enn året før, og en andel på 79 prosent av alle som søkte, fikk utbetalingen innen 31. august.

Lånekassen mottar over 300 000 henvendelser på telefon og e-post til kundesenteret hvert år. I 2025 leverte vi god kundeservice gjennom hele året med en svarprosent på telefon på 79 prosent i snitt. Kunder som kontaktet oss på e-post fikk svar i løpet av 14 dager som lovet. God tilgjengelighet og veiledning i førstelinjen bidrar til at kundene forstår hvordan ordningene våre fungerer, og kan sende inn korrekte søknader. Kundeinnsikt fra førstelinjen er også et viktig bidrag inn i arbeidet med utvikling av våre selvbetjeningsløsninger.

Vi har per i dag ikke en effektiv og god løsning for å håndtere skriftlige henvendelser fra kundene. Svartid på e-post er normalt 14 dager, men det er tilfeller der henvendelsen i realiteten er nye opplysninger til en søknad, og da kan svartiden på e-post påvirke behandlingstiden på søknaden. I 2025 satt vi i gang et prosjekt som skal gi bedre prosess og systemstøtte, med mål om raskere svar til kundene.

Ved inngangen til 2026 mottok Lånekassen de aller første søknadene om gjeldssletting for utvalgte distriktskommuner. Vi har utviklet en ny løsning - ikke bare for denne nye ordningen,

men for alle ordninger for gjeldssletting – med automatisk datafangst og mulighet for høy grad av maskinell behandling. Målet er som alltid effektiv behandling av søknader, med korrekte vedtak og raske svar til kundene. Det er for tidlig å si hvilken automatiseringsgrad den nye ordningen får.

Det omfattende digitaliseringsprogrammet for innkreving i regi av Skatteetaten skal gjøre innkreving enklere og mer effektivt for innbyggere, virksomheter, stat og kommune. Her er Lånekassen en av de første virksomhetene som knyttes til det nye systemet, noe som vil gi en mer helhetlig oppfølging av tilbakebetalere som blir overført til Innkreivingsmyndigheten. Arbeidet er i rute, og skal ferdigstilles i 2027.

Lånekassen har startet løpende modernisering av de aldrende IT-løsningene, som bærer vår digitale masseforvaltning. En sentral målsetting er å unngå et stort erstatningsprosjekt, og opprettholde og videreutvikle Lånekassens endringsevne i et langsiktig perspektiv. Gjennom 2025 har vi levert moderniserte løsninger på utvalgte områder, samtidig som vi har etablert strukturer for hvordan arbeidet skal planlegges, gjennomføres og styres fremover. Vi har klart å rekruttere teknologer, som tar oss mot den økte kapasiteten og kompetansen, som trengs for å levere på målsetningene.

Erfaringene fra 2025 er at den tekniske moderniseringen allerede har gitt oss større evne enn tidligere til å levere bedre funksjonalitet og tjenester, som kommer både saksbehandlingen og kundene til gode. En sentral effekt av løpende modernisering på lang sikt, er å vesentlig redusere risikoen for feilsituasjoner. Samtidig ser vi at moderniseringen, som forventet, øker sannsynligheten for feil på kort sikt. Dette har høy oppmerksomhet, og vi jobber kontinuerlig for å forebygge og begrense konsekvenser.

Lånekassen skal utvikle mer sammenhengende prosesser og tydeligere samhandling i virksomheten, slik at vi utnytter ressursene effektivt, har motiverte og engasjerte medarbeidere og evne til å tilpasse oss nye rammebetingelser. I 2025 har vi kartlagt og forbedret vår utviklingsprosess, blant annet for å styrke kundeorienteringen og sikre helhetlige løsninger.

I sum har Lånekassen lagt bak seg et år med gode resultater på svært mange områder. Jeg vil rette en varm takk til alle ansatte, som har lagt ned en stor innsats for å gjøre utdanning mulig.

Kjetil Moen
direktør, Lånekassen

2. Introduksjon til Lånekassen og hovedtall

2.1. Om virksomheten

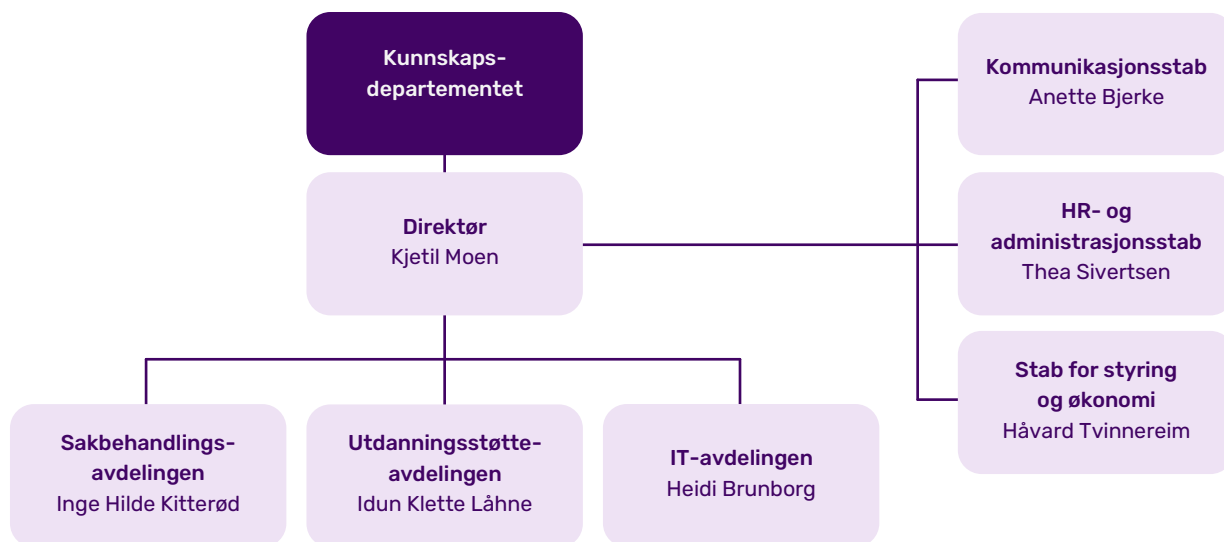
Lånekassen er et statlig forvaltningsorgan underlagt Kunnskapsdepartementet. Lånekassen har hovedkontor i Oslo og kontorer i Stavanger, Trondheim og Ørsta. I 2025 hadde Lånekassen 341 utførte årsverk og 406 fast ansatte ved utgangen av året. Lånekassens samfunnsoppdrag går frem av utdanningsstøttelovens formålsbestemmelse § 1.

Utdanningsstøtteordningenes formål er å bidra til

- like muligheter til utdanning uavhengig av geografiske forhold, alder, kjønn, funksjonsevne og økonomiske og sosiale forhold
- å sikre samfunnet og arbeidslivet tilgang på kompetanse
- at utdanningen skjer under tilfredsstillende arbeidsforhold, slik at studiearbeidet kan bli effektivt.

Loven med forskrifter definerer innholdet i utdanningsstøtteordningene til enhver tid. I tillegg har departementet fastsatt føringer i virksomhets- og økonomiinstruks for Lånekassen av 1. januar 2023. Med dette utgangspunktet forvalter Lånekassen utdanningsstøtteordningene, og bidrar til å innfri ordningenes formål.

Figur 1 Organisasjonskart per 31.12.2025.

2.1.1. Nøkkeltall for kunder og utdanningsstøtte

Tabell 1 Tabellen viser utvalgte volumtall for perioden 2020–2025.

Nøkkeltall	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Utlånsportefølje i milliarder kr	298,3	277	256,7	239,7	224,7	209
Tildelt utdanningsstøtte i milliarder kr	45,2	41,5	38,7	38	37,8	35,8
Stipend i milliarder kr	13,6	12,5	12,3	12,6	11,4	11,2
Antall kunder	1 236 000	1 216 800	1 198 700	1 203 500	1 181 200	1 158 500
Antall søknader	1 094 000	1 073 000	1 032 000	1 006 500	968 600	1 013 500

Antallet kunder i Lånekassen fortsetter å øke. Fra 2024 til 2025 var veksten på 1,6 prosent, og økningen skjer både blant kunder under utdanning og kunder i tilbakebetalingsfasen. For tildelingskundene skyldes veksten særlig flere elever i videregående opplæring og flere studenter i høyere utdanning.

Økningen i antall tilbakebetalingskunder kan blant annet forklares med at nye tilbakebetalere i snitt har høyere gjeld enn tidligere år. Dette henger sammen med ekstra prisjusteringer av basislånet de siste årene og innføringen av flere låneordninger, jf. omtale under punkt 3.4.1.1. I tillegg benytter flere kunder seg av betalingsutsettelse enn tidligere, jf. omtale under punkt 3.4.1.1, noe som gjør at kundene er lengre i tilbakebetalingsfasen enn før.

Utlånsporteføljen har også økt. Fra 2024 til 2025 steg den med 7,7 prosent, til totalt 298,3 milliarder kroner. Veksten kan i hovedsak forklares med den årlige prisjusteringen av støttesatsene, kombinert med økt antall kunder både i tildelings- og tilbakebetalingsfasen.

2.1.2. Nøkkeltall for drift og utvikling

Oversikten er satt opp basert på Direktoratet for forvaltning og økonomistyrings (DFØ) anbefalinger til hvilke faste nøkkeltall alle statlige virksomheter bør presentere. Data er innholdsmessig oppdatert etter endrede definisjoner i veiledningsnotatet fra DFØ fra januar 2023. Tallene i denne oversikten er beregnet basert på kontantbeløp.

Når det gjelder nøkkeltallet lønnsutgifter per årsverk har vi valgt å vise to varianter, fordi utviklingen i lønnsutgifter per årsverk blir misvisende når standarddefinisjonen for nøkkeltallsberegningen benyttes. Grunnen til det er at Lånekassen har hatt pensjonspremieberegning basert på premieoppfølging med fond, med til dels vesentlige variasjoner mellom årene. Pensjonsordningen er nærmere omtalt tilknyttet note 2 lønnsutgifter i årsregnskapet del 6.

Tabell 2 Nøkkeltall for Lånekassen

Nøkkeltall	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Antall ansatte (SSB)	416	380	384	379	346	344
Antall avtalte årsverk (SSB)	368	358	362	356	334	337
Antall utførte årsverk	341,6	324,0	330,0	330,0	308,1	312,6
Samlet tildeling post 01–99 (i mill. kr)	56 010	50 727	45 458	42 363	41 570	39 351
Utnyttelsesgrad post 01–29	94,7 %	96,2 %	100,4 %	98,0 %	99,0 %	97,0 %
Lønnsandel av driftsutgifter post 01	70,4 %	66,7 %	66,0 %	63,0 %	65,0 %	62 %
Lønnsutgifter per årsverk (i 1 000 kr)	956	930	888	791	902	837
Lønnsutgifter per årsverk, pensjonsordningsjustert (i 1 000 kr)	780	743	718	674	657	623

For utviklingstiltakene finansiert over post 45 er tildeling og forbruk omtalt i årsregnskapet pkt. 6.1, og nærmere beskrevet i del 3.

Antall ansatte i tabellen inkluderer faste og midlertidige stillinger, samt lærlinger. Tabellen viser en økning i antallet ansatte på 416 i 2025 mot 380 i 2024, som utgjør en vekst på 36 ansatte. Antall avtalte årsverk har økt fra 358 til 368 i samme periode. Veksten i antall ansatte har flere årsaker. I 2025 fikk Lånekassen midler til å forvalte kompetanselånet, som i hovedsak gikk til nye stillinger. I 2025 økte også aktiviteten da vi startet løpende modernisering av systemporteføljen vår. Den tredje faktoren som forklarer veksten er forsinkelser i gjenbemanning i stillinger som var ledige ved årsskiftet i 2024, som ble gjenbemannet i 2025. I tillegg utgjøres en liten andel av antallet vikarer og midlertidige ansatte.

Antall årsverk øker ikke like mye. Dette skyldes blant annet at de som ble ansatt i løpet av året, ikke har jobbet hele året og derfor ikke tilsvarer et helt årsverk. I tillegg har Lånekassen en del deltidsansatte studenter i saks- og kundebehandlingen som utgjør en viktig kapasitet spesielt i høysesong.

I sum har de økte årsverkene bidratt til å håndtere økt utviklings- og produksjonsaktivitet i 2025.

3. Årets aktiviteter og resultater

3.1. Faste oppgaver og hovedaktiviteter

Kunnskapsdepartementet (KD) satte i proposisjonen til statsbudsjettet for 2025, Prop. 1 S (2024–2025), følgende mål for politikkområder som er særlig relevante for Lånekassen:

- Kunnskap legger grunnlag for demokrati, velferd, omstilling og bærekraft
- Samfunnet og arbeidslivet har tilgang på relevant kompetanse
- Kunnskapssektoren utjevner sosiale og geografiske ulikheter
- Kompetanseheving og livslang læring er mer tilgjengelig for alle over hele landet
- Opplæring og utdanning som gir flere relevant kvalifisering

Målene innebærer et sterkt fokus på samfunns- og kundebehov, og at vi skal måles på effekter av utdanningsstøtteordningene og aktivitetene vi gjør.

I tildelingsbrevet for 2025 pekte departementet på to særlige prioriteringer for Lånekassen:

1. Styrke kunnskapsgrunnlaget om utdanningsstøtte. Departementet peker på behov for mer systematisk kunnskap om hvordan dagens støtteordninger påvirker rekruttering, gjennomføring og arbeidsmarkedstilknytning. Lånekassen skal bidra med analyser, data og faglige råd som gir et bedre grunnlag for videreutvikling av ordningene.
2. Styrke samarbeid med andre virksomheter. Lånekassen skal styrke samarbeid og datadeling med særlig Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir), samt andre direktorater på områder som berører arbeidsliv, integrering og utdanning. Målet er bedre samordning av virkemidler og mer helhetlige tjenester for brukerne.

I tildelingsbrevets vedlegg ble også følgende oppdrag gitt Lånekassen:

1. Oppdrag om utdanningsstøtte til fleksible utdanninger for voksne. Lånekassen skal følge opp og rapportere om den nye ordningen med kompetanselån, med vekt på tidlig erfaring, risikovurderinger og bruksmønstre.
2. Oppdrag om gjeldssletting i distrikta. Lånekassen skal utvikle en mest mulig automatisert digital løsning for den nye gjeldssletteordningen, klar fra 1. januar 2026, og sikre integrasjon med eksisterende ordninger.
3. Oppdrag om utredning av kvalifikasjonskrav for lån og stipend til utdanning i utlandet. Lånekassen og HK-dir skal utrede hvordan opptakskrav i Norge kan speiles i støtteordningen for utenlandsstudier, inkludert vurdering av alternativer og risiko.

I dette kapittelet beskriver vi en del av tiltakene og aktivitetene Lånekassen har gjennomført i 2025 for å sikre at vi når målene og ambisjonene våre.

3.2. Mål- og resultatoppnåelse

Utdanning er i stadig økende grad en forutsetning for den enkeltes mulighet til å delta aktivt i arbeids- og samfunnslivet. Mangelen på arbeidskraft som følge av den demografiske utviklingen er en av de største utfordringene Norge som samfunn står overfor i fremtiden.

Å sikre at flest mulig får en utdanning og tilegner seg kompetanse som kan dekke samfunnets behov, er et av de viktigste virkemidlene for å møte denne utfordringen.

I studieåret 2024–2025 mottok over 430 000 personer lån og/eller stipend fra Lånekassen. Støtten når bredt ut til elever og studenter i ulike utdanningsløp, aldersgrupper og livssituasjoner, herunder ungdom i videregående opplæring, studenter i høyere utdanning og fagskoleutdanning, voksne i grunnopplæring og studenter med særskilte behov.

Formålet med utdanningsstøtteordningene er å bidra til like muligheter til utdanning uavhengig av sosioøkonomisk bakgrunn og til å sikre samfunnet tilgang til nødvendig kompetanse. Det foreligger begrenset med forskning og analyser som isolert dokumenterer de direkte effektene av støtteordningene på utdanningsdeltakelse, gjennomføring og kompetansetilfang i Norge. Det er derfor ikke mulig å fastslå med sikkerhet hvilke utdanningsvalg som ville blitt tatt uten økonomisk støtte gjennom Lånekassen og hvilken betydning dette ville hatt for samfunnets tilgang på kompetanse.

Det er likevel rimelig å legge til grunn at støtteordningene samlet sett har stor betydning for å realisere disse formålene. Utdanning innebærer både direkte kostnader og bortfall av arbeidsinntekt. Uten offentlige finansieringsordninger vil dette for mange utgjøre en vesentlig barriere for å ta utdanning. Lånekassens ordninger reduserer disse barrierene ved å bidra til forutsigbar finansiering av livsopphold og utdanningsrelaterte utgifter.

Ved å gjøre det økonomisk mulig for flere å ta utdanning, bidrar ordningene til et bredere rekrutteringsgrunnlag til utdanningssystemet og et bredere tilfang av kompetanse til arbeidslivet. Ved at det offentlige bidrar med finansiering av livsopphold og utdanningsutgifter kan utdanningsvalg i større grad baseres på evner og interesser, fremfor den enkeltes økonomiske forutsetninger.

De senere årene har utdanningsstøtten økt mer enn den generelle prisveksten. En slik utvikling bidrar, alt annet likt, til å forsterke utdanningsstøtten som virkemiddel ved å redusere de økonomiske belastningene og barrierene knyttet til det å være student. Økt kjøpekraft i utdanningsstøtten kan dermed bidra til at flere får reell mulighet til å starte og gjennomføre utdanning, noe som isolert sett styrker utdanningsstøtten som virkemiddel. Samtidig har utgifter til bolig og husleie økt betydelig mer enn generell prisvekst. For mange studenter, særlig i pressområder, kan denne kostnadsutviklingen helt eller delvis motvirke effekten av økt kjøpekraft.

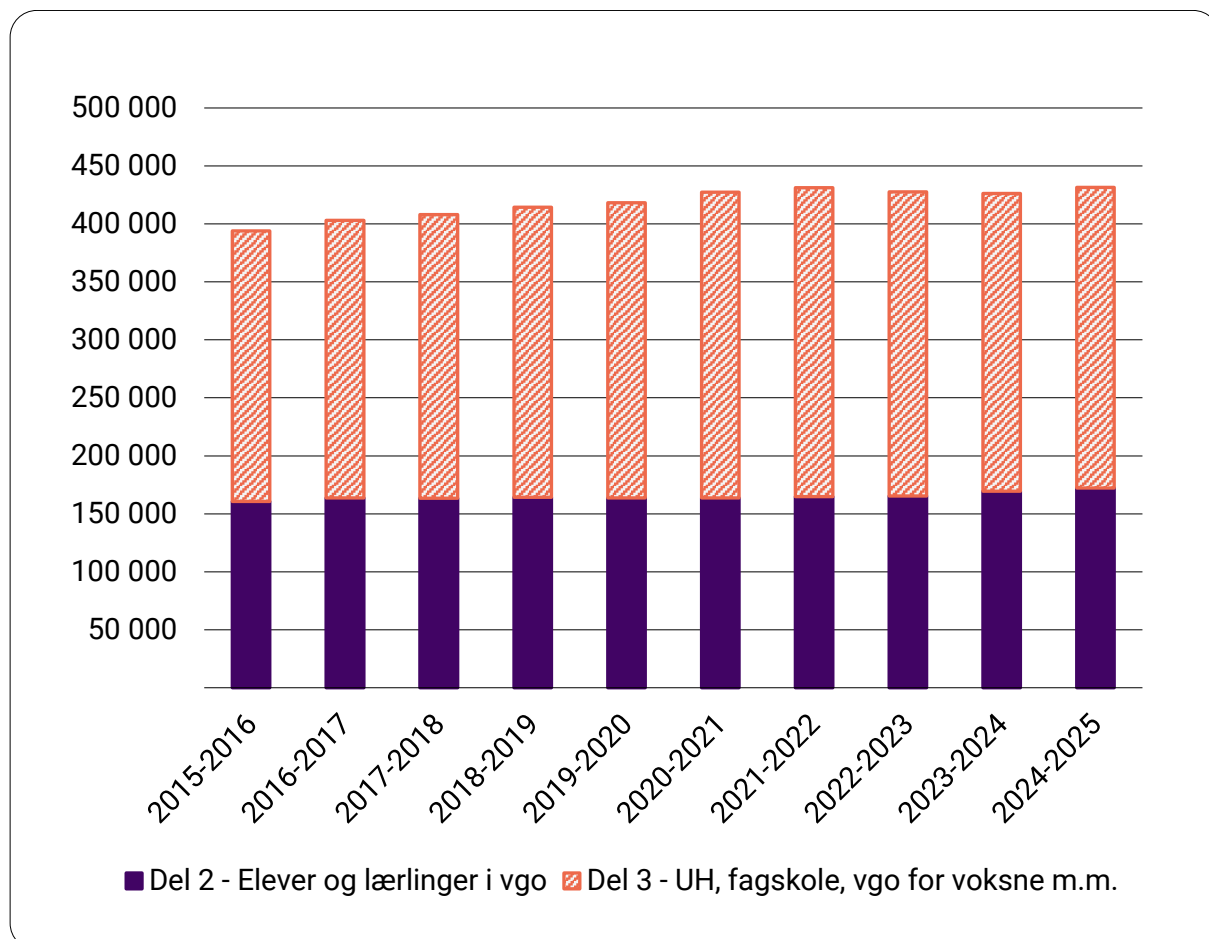
Selv om effektene av utdanningsstøtte på individers utdanningsvalg og samfunnets tilgang på kompetanse ikke kan kvantifiseres presist, er det en rimelig antakelse at utdanningsdeltakelsen ville vært lavere og mer skjevt fordelt, og at kompetansetilgangen ville vært lavere uten disse ordningene. Samlet sett vurderer derfor Lånekassen at støtteordningene utgjør et sentralt virkemiddel for å fremme like muligheter til utdanning og for å sikre samfunnet tilgang på nødvendig kompetanse.

3.2.1. Mål 1: *Like muligheter til utdanning gjennom finansiering av den enkeltes og samfunnets kompetansebehov*

I studieåret 2024–2025 fikk 431 300 personer lån og/eller stipend til utdanning fra Lånekassen. 172 200 av disse var ungdom i videregående opplæring («del 2»-støttetottakere), mens 259 200 var studenter ved universiteter, høyskoler og fagskoler,

folkehøyskoleelever eller voksne elever i videregående- eller grunnskoleopplæring («del 3»-støttetottakere). Figuren under viser utviklingen i antall mottakere av lån og/eller stipend i siste 10-årsperiode.

Figur 2 Utviklingen i antall støttetottakere under del 2 og del 3 i utdanningsstøtteforskriften fra 2015–2016 til 2024–2025.

Antallet støttetottakere i videregående for ungdom har i flere år ligget ganske stabilt på drøyt 160 000, men i de siste to årene har tallet økt noe. Ankomst av ukrainske flyktninger må kunne sies å være en betydelig del av forklaringen på økningen i de aller siste årene. I 2021–2022 var det knapt noen med ukrainsk statsborgerskap som fikk støtte etter del 2 i tildelingsregelverket, mens i 2024–2025 var det nesten 4 000 med slikt statsborgerskap blant del 2-støttetottakerne.

I det hele tatt vil demografiske utviklingstrekk – størrelsen på fødselskull og innvandringstall fra år til år – ha mye å si for antallet brukere av støtteordningen for ungdom i videregående opplæring. Senere tids positive utvikling mht. deltakelse i og gjennomføring av slik opplæring, har trolig også hatt betydning. I løpet av siste 10-årsperiode økte antallet del 2-støttetottakere med 7 prosent. Lånekassen har sett at andelen elever i videregående opplæring (vgo) som benytter utstyrsstipendet over flere år har ligget i overkant av 90 prosent.

I høyere utdanning mv. er økningen i antall støttetottakere større – 11 prosent i løpet av siste 10-årsperiode. Også i dette segmentet spiller naturligvis demografiske utviklingstrekk

en viktig rolle, men en langvarig tendens til at befolkningen i økende grad tar utdanning utover videregående opplæring og mer videreutdanning gir sannsynligvis også en del utslag i statistikken over støttemottakere under del 3 i tildelingsregelverket.

Innenfor universitets- og høyskoleutdanning har ikke alderssammensetningen hos støttemottakerne endret seg så veldig mye i siste 10-årsperiode, skjønt det har vært en svak tendens i retning av økende alder i de siste 3–4 årene. I mange år lå andelen universitets- eller høyskolestudenter (UH-studenter) over 30 år på 13 prosent eller like i underkant av dette. I 2024–2025 hadde denne andelen steget til 14,3 prosent. Gjennomsnittsalderen har også økt litt, fra 24,5 eller 24,6 år i årene frem til 2021–2022, til 24,9 år i 2024–2025.

Andelen som søker om lån og stipend av totalt antall UH-studenter har vært stabil på rundt 65 prosent i flere år. Blant studenter over 30 år er det i overkant av 30 prosent som mottar lån og stipend. Med alder øker også andelen deltidsstudenter og lønnsinntekt ved siden av studiene. Når man er tettere knyttet til arbeidslivet, er det grunn til å anta at behovet for studiestøtte er mindre. Men totalrammen for støtte gjennom Lånekassen (utdanning tilsvarende 480 studiepoeng) og regler om begrenset adgang til låneopptak for dem som vil være over 50 år ved endt utdanning, vil også i en del tilfeller sette en grense for eldre studenter bruk av Lånekassen som finansieringskilde.

Hvis vi ser på støttemottakerne i fagskoleutdanning, har det vært en mye mer markant utvikling mot høyere alder – og mer deltidsstudier. Og ikke minst har det vært en veldig stor vekst i siste 10-årsperiode når det gjelder antall personer i fagskoleutdanning med lån og stipend fra Lånekassen – nærmere en dobling fra 2015–2016 til 2024–2025.

Mesteparten av veksten har kommet i den gruppen som tar fagskoleutdanning på deltid. 52 prosent av fagskolestudentene fikk deltidsstøtte i 2024–2025, mot 33 prosent i 2015–2016. Andelen over 30 år økte fra 27 prosent til 47 prosent i samme periode, og gjennomsnittsalderen økte fra 27,2 år til 30,8 år blant våre støttemottakere.

I senere år har myndighetene satset betydelig på fagskolene som arena for videreutdanning ved å finansiere mange nye studieplasser. Etter vår vurdering er dette den viktigste årsaken til den utviklingen vi har observert når det gjelder antall og sammensetning av støttemottakere i fagskoleutdanning. Omtrent halvparten av alle registrerte fagskolestudenter mottar støtte fra Lånekassen. Den lavere utnyttelsesgraden av støtteordningen for disse sammenlignet med situasjonen blant UH-studentene kan trolig i stor grad forklares av alderssammensetning og inntektsforhold.

Blant voksne som tar videregående og som mottar studiestøtte har det også vært en vekst de siste ti årene. Denne veksten henger blant annet sammen med antall flyktninger som har kommet i denne perioden.

Den jevne økningen i antall støttemottakere, som i 2024–2025 endte med over 430 000 mottakere av utdanningsstøtte, viser at ordningene når bredt ut og bidrar til å gjøre utdanning mulig for elever og studenter i ulike utdanningsløp. Demografiske utviklingstrekk forklarer en del av endringene i bruken av de ulike ordningene, men vi ser også at utdanningsmønstrene blir mer varierte, særlig når det gjelder alder, studieomfang og kombinasjon av utdanning og arbeid.

3.2.1.1. Styringsparameter 1.1: *Treffer sikker finansiering av utdanningskostnader og livsopphold*

Under denne styringsparameteren vurderer vi i hvilken grad Lånekassens ordninger samlet bidrar til treffer sikker finansiering av utdanningskostnader og livsopphold. Et sentralt spørsmål er om støttenivå i praksis gir studentene tilstrekkelig økonomisk handlingsrom til å starte på og gjennomføre en utdanning, samtidig som finansieringen er bærekraftig i den forstand at studentene evner å betale tilbake lånet etter endt utdanning.

Økningen i basisstøtten de senere årene, blant annet gjennom utvidelsen til elleve måneders støtte og realvekst i satsene, styrker isolert sett målsettingen om treffer sikker finansiering ved å øke studentenes kjøpekraft. Samtidig er arbeidsinntekt en sentral del av studentøkonomien for mange, fordi nivået på basisstøtten ikke er høyt nok til å dekke alle levekostnader for mange studenter. Vurderingen av treffer sikkerhet må derfor også ses i lys av hvordan støtte fra Lånekassen, arbeidsinntekt og andre inntektskilder samlet påvirker studentenes økonomiske situasjon og studieprogresjon.

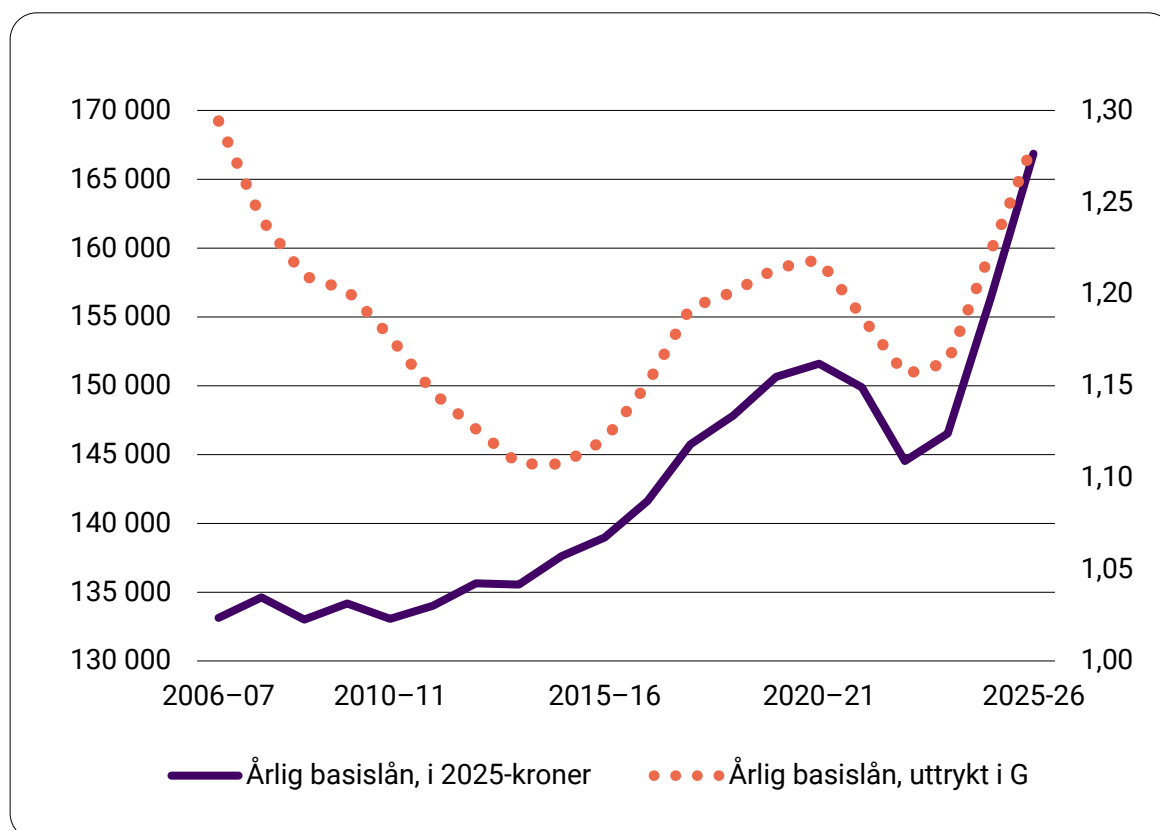
At støttenivået og lånemuligheter øker, samtidig som en økende andel av støtten omgjøres til lån i behovsprøvingen, har bidratt til høyere gjennomsnittlig studiegjeld ved avsluttet utdanning. Tilbakebetalingsindikatorer gir viktig informasjon om kundenes evne til å betjene gjelden over tid. Selv om både gjeldsnivået og bruken av betalingsutsettelse har økt, har misligholdet holdt seg lavt og stabilt. Dette kan tyde på at ordningene på tilbakebetalingsområdet i stor grad fungerer etter hensikten, ved å gi låntakere mulighet til midlertidig tilpasning gjennom betalingsutsettelse, uten at dette øker risikoen for varige betalingsutfordringer og mislighold.

Studentøkonomi

Basislånet, hvor inntil 40 prosent kan slettes på bakgrunn av studieprogresjon, er den klart viktigste ytelsen i støttesystemet for personer i høyere akademisk og yrkesfaglig utdanning, voksne i grunnopplæring mv. Den er allmenn, og utgjør en vesentlig del av økonomien for de fleste yngre studentene.

Figuren nedenfor viser hvordan nivået på basislånet har utviklet seg over tid, både målt opp mot prisutviklingen og lønnsutviklingen i samfunnet. Den lilla kurven forholder seg til skalaen til venstre, mens den rødprykkete kurven forholder seg til høyre skala.

Figur 3 Utvikling i nivået på det årlige basislånet for fulltidsstudenter i den siste 20-årsperioden, uttrykt i faste 2025-kroner (prisutviklingsperspektivet) og i G (folketrygdens grunnbeløp, lønnsutviklingsperspektivet).

Fra studieåret 2006–2007 og frem til 2013–2014 ble basislånet hvert år regulert i takt med forventet prisvekst, og den lilla kurven er derfor ganske flat i denne perioden. Etter 2013–2014 har det vært en relativt god realvekst i basislånet, noe som i hovedsak skyldes opptrappingen til 11 måneders studiestøtte i perioden 2016–2017 til 2019–2020 og ekstraordinær satsing på studiestøtten i de tre siste studieårene. Realveksten i de siste årene har vært såpass høy at studiestøtten, målt opp mot folketrygdens grunnbeløp (G), i dag ligger på nesten samme nivå som i 2006–2007.

Selv om utviklingen har vært positiv i senere tid, er det trolig mindre realistisk at studiestøtten kommer opp på et så høyt nivå i nær fremtid at studenter flest vil mene at det ikke lenger er nødvendig å skaffe seg noe tilleggsinntekt gjennom arbeid ved siden av studiene eller i sommerferien. Studentenes bidrag i arbeidslivet er viktig for samfunnet og den enkelte student. En rapport fra SSB om studentbudsjettet viser at lån og stipend fra Lånekassen er en viktig inntektskilde for mange studenter, men at jobbinntektene står for over halvparten av inntektene til hele studentmassen.¹

¹ [Studentbudsjett - en analyse av studenters månedlige inntekter og levekostnader – SSB](#)

Nedenfor følger en tabell som viser inntektsfordelingen blant borteboende fulltidsstudenter under 26 år med støtte fra Lånekassen, og gjennomsnittlig studiepoengproduksjon i samme gruppe i 2024.²

Tabell 3 Inntektsfordeling og gjennomsnittlig studiepoengproduksjon i 2024 blant støttemottakere under 26 år.

Inntektsintervall	Antall	Andel	Avlagte studiepoeng
0–25 000 kroner	8 912	11,1 %	54,9
25 000–50 000 kroner	6 956	8,6 %	56,9
50 000–75 000 kroner	9 677	12,0 %	57,6
75 000–100 000 kroner	10 175	12,6 %	58,0
100 000–150 000 kroner	17 546	21,8 %	58,1
150 000–200 000 kroner	12 286	15,2 %	57,4
200 000–250 000 kroner	7 407	9,2 %	57,4
250 000–300 000 kroner	3 311	4,1 %	56,5
300 000 kroner eller mer	4 311	5,3 %	53,8
Totalt	80 571	100,0 %	57,1

Mønsteret er temmelig likt som i tilsvarende tabell i årsrapportene for 2022, 2023 og 2024. Det er en forskyvning av studentpopulasjonen i retning av høyere inntekt (18,6 prosent med inntekt over 200 000 kroner nå, mot 15,1 prosent i 2024-rapporten og 11,0 prosent i 2022-rapporten), men dette skyldes i høy grad at tabellen i alle år har vært presentert i nominelle kroner, sånn at naturlig lønnsvekst fra år til år ikke er korrigert for i fremstillingen.

Den gjennomsnittlige studiepoengproduksjonen i de ulike inntektsintervallene er også veldig lik den vi har sett tidligere. Ganske jevne resultater i de fleste intervallene, men noe svakere resultater blant dem som tjener minst og blant dem som tjener mest.

Vi har også sett på inntektsfordeling og gjennomsnittlig studiepoengproduksjon hos de noe eldre fulltidsstudentene med støtte fra Lånekassen, dvs. de som er 28 år eller eldre. Med ellers helt tilsvarende uttrekkskriterier som brukt i tabellen over, finner vi at denne gruppen jevnt over har nesten dobbelt så høy inntekt som de som er under 26 år. Litt mer enn halvparten i denne eldre gruppen hadde inntekt over 200 000 kroner i 2024. Den gjennomsnittlige studiepoengproduksjonen var likevel ganske grei, men lå klart under

² Tabellen omfatter borteboende studenter født i 1999 eller senere, som mottok støtte til fulltidsutdanning ved norske universiteter, høyskoler og fagskoler både våren og høsten 2024. Det er brutto person- og kapitalinntekt (består for det aller meste av brutto arbeidsinntekt) i 2024 og gjennomsnittlig antall avlagte studiepoeng i samme år som vises i tabellen. Inntektsdataene kommer fra Skatteetaten.

resultatet for de yngre studentene – 52,8 studiepoeng for de eldre, mot 57,1 studiepoeng for de yngre.

Det er viktig å få sagt at en slik enkel statistisk fremstilling med gjennomsnittstall ikke må tolkes som at Lånekassen mener at studieprogresjonen på individnivå nærmest er upåvirket av hvor mye den enkelte jobber og tjener ved siden av studiene. Her vil det være store individuelle forskjeller, som disse gjennomsnittstallene for studiepoengproduksjon gir begrenset informasjon om.

SSB publiserte ganske nylig en rapport som kartlegger de norske studentenes inntekter og bo- og levekostnader. Rapporten baserer seg på resultater fra den europeiske spørreundersøkelsen Eurostudent 8, og gir informasjon om hvordan ulike studentgrupper finansierer livsopphold under utdanning.³

Fra Lånekassens perspektiv er rapporteringen fra de studentene som utvilsomt har brukt Lånekassen som finansieringskilde under utdanning mest interessant. Ifølge SSB-rapporten hadde fulltidsstudentene blant disse et gjennomsnittlig utgiftsnivå til bo- og levekostnader på 11 200 kroner per måned i studieåret 2021–2022 (medianen lå på 10 400 kroner per måned). Inntektene i samme studieår var i gjennomsnitt 13 800 kroner per måned, hvorav 9 800 kroner kom fra Lånekassen (medianen var 12 600 kroner per måned, hvorav 8 600 kroner kom fra Lånekassen).⁴

Det er betydelig spredning i utgifts- og inntektsnivå blant dem som deltok i undersøkelsen, særlig når det gjelder inntektsnivå. Selv om gjennomsnitt og median ser forholdsvis bra ut, når man sammenligner utgifter og inntekter blant respondentene, betyr naturligvis ikke dette at situasjonen er den samme for alle som inngår i gjennomsnitts- og medianberegningen. Ifølge SSB-undersøkelsen rapporterer omtrent hver fjerde student å oppleve økonomiske utfordringer, og denne opplevelsen er sterkest blant de unge fulltidsstudentene som i høy grad er avhengig av lån og stipend fra Lånekassen.

Ifølge Norsk studentorganisasjon ligger det årlige nivået på bo- og levekostnader til en vanlig, ung fulltidsstudent 60 000 kroner over nivået på dagens studiestøtte.⁵ Dersom dette gir et noenlunde riktig uttrykk for den økonomiske situasjonen til en slik student, kan man utfra tabellen over grovt anslå at rundt 25 prosent av de unge studentene med fulltidsstøtte fra Lånekassen ikke har høy nok inntekt ved siden av studiestøtten til å dekke inn hele dette

³ [Studentbudsjett - en analyse av studenters månedlige inntekter og levekostnader – SSB](#). 24 000 norske studenter ble invitert til å svare på spørsmål om blant annet deres inntekter og utgifter i studietiden i den undersøkelsen som ligger til grunn for analysen. Av disse var det 35,3 prosent som svarte på undersøkelsen.

⁴ Tabell A4 (inntekter for fulltidsstudenter som får minst 50 prosent av inntektene fra Lånekassen) og B4 (utgifter for fulltidsstudenter som får minst 50 prosent av inntektene fra Lånekassen) i analyserapporten fra SSB om studenters månedlige inntekter og levekostnader.

⁵ Norsk studentorganisasjon (NSO): [Studentøkonomi](#). Ifølge NSO viser utgiftstallene i deres studentbudsjett «hva det koster for et nøkternt forbruksnivå for en aleneboende student i aldersgruppen 18–30 uten barn».

beløpet. Medianinntekten hos de drøyt 80 000 fulltidsstudentene som inngår i tabellen over var 111 500 kroner.

Et viktig formål med studiestøtten er å legge til rette for god progresjon, slik at flest mulig – uavhengig av økonomisk og geografisk bakgrunn – kan fullføre et studium innen rimelig tid. Det er vesensforskjell mellom studiepoengproduksjonen til de studentene som mottar støtte fra Lånekassen og de som ikke gjør det. Den gjennomsnittlige UH-støttemottakeren tar vanligvis 53–54 studiepoeng per år, mens studiepoengproduksjonen blant samtlige registrerte UH-studenter pleier å ligge på 46–47 studiepoeng per år.⁶ Siden 1 av 3 registrerte studenter ikke mottar støtte fra Lånekassen, kan man derfor anslå at gjennomsnittlig studiepoengproduksjon blant ikke-støttemottakerne ligger rundt 35 studiepoeng per år.

Et lignende bilde kommer frem om vi ser på andelen som ikke avlegger et eneste studiepoeng i løpet av et studieår. SSB-tall viser at 14 prosent av samtlige registrerte UH-studenter oppnår 0 studiepoeng i løpet av et studieår.⁷ Blant støttemottakerne i Lånekassen er tilsvarende andel 3–4 prosent.

Disse tallene viser at det er forskjell på støttemottakere og ikke-støttemottakere når det gjelder studieprogresjon. Forskjellen i progresjon mellom studenter med og uten støtte fra Lånekassen er en indikasjon på at utdanningsstøtte bidrar til å muliggjøre gjennomføring av høyere utdanning. Utdanningsstøtte kan redusere behovet for omfattende lønnsarbeid ved siden av studiene, og dermed gi mer tid til faglig arbeid og læring. Videre kan støtten gjøre det mulig for flere å studere på heltid og følge normert studieprogresjon. Det er sannsynligvis også sånn at en del av ikke-støttemottakerne ikke er like dedikert til studiene som det støttemottakerne generelt er.

Studenter uten støtte kan i større grad være avhengige av arbeid eller andre inntektskilder, noe som kan gå på bekostning av progresjonen. Samlet sett kan statistikken indikere at studiestøtte ikke bare senker terskelen for å starte på en høyere utdanning, men også styrker mulighetene for å gjennomføre utdanningen.

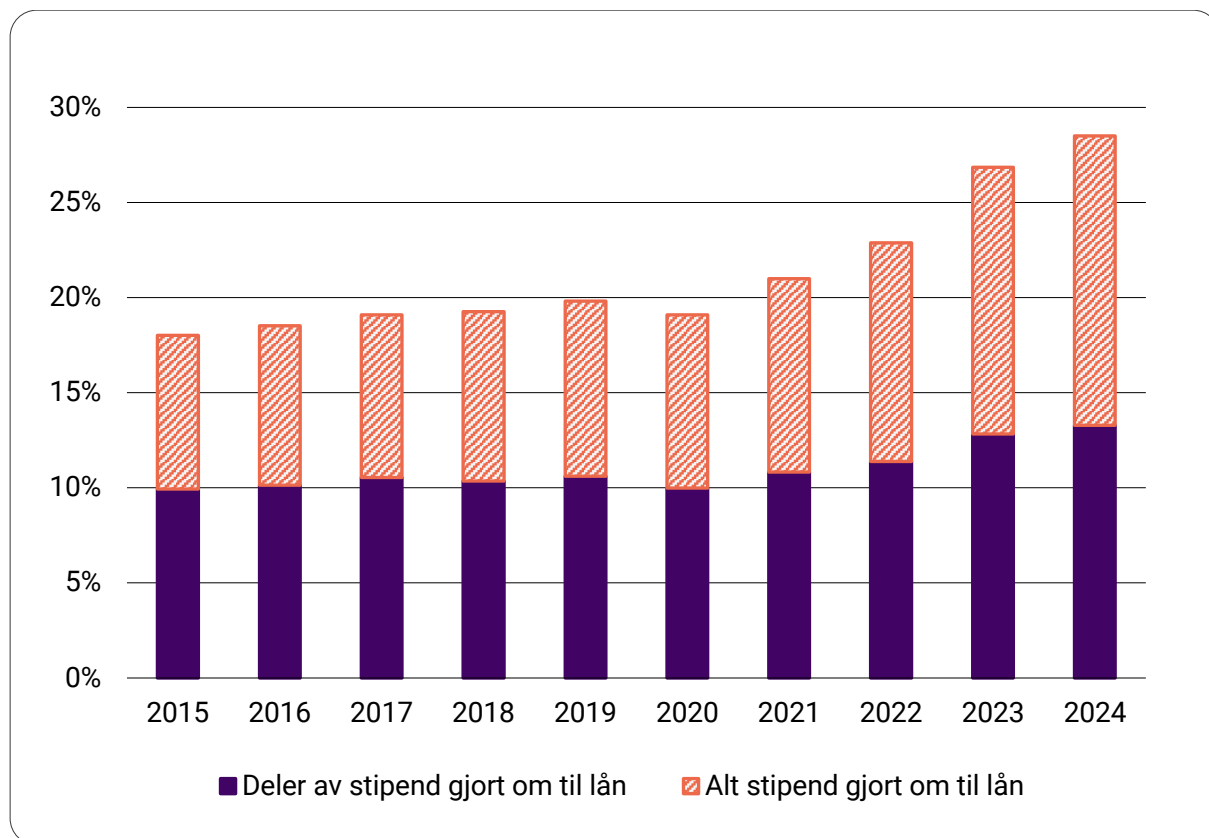
Den progresjonsbaserte omgjøringen av inntil 40 prosent av basislånet til stipend er en behovsprøvd ordning, det vil si at omgjøringen blir redusert eller faller bort dersom støttemottakeren har inntekt, trygd eller formue over visse grenser i aktuell støtteperiode. Også barnestipend til studentforeldre med barn under 16 år, tilleggsstipend til personer med nedsatt funksjonsevne og flyktningstipend til del 3-støttemottakere blir behovsprøvd etter samme regelverk. Lånekassen gjorde i 2025 en analyse om behovsprøvingen. Se kap. 3.3.2.3 for mer om dette.

⁶ Tall for samtlige registrerte UH-studenter: [Tabell V7.12 i den digitale vedleggserien til Tilstandsrapport for høyere utdanning 2025](#) (HK-dir). Tall for mottakere av støtte fra Lånekassen til UH-utdanning: Egne, upubliserte data. I begge tilfeller er det gjennomsnittlig studiepoengproduksjon til en heltidsekvivalent som er oppgitt, dvs. at det er tatt høyde for hvordan studentmassen er sammensatt av heltids- og deltidsstudenter.

⁷ [SSB: Statistikk om studiepoeng og fullført universitets- og høyskoleutdanning](#), omtalt i en [Khrono-artikkel 8. oktober 2025](#).

Figuren under viser det samlede resultatet av behovsprøvingen i nevnte ordninger i siste 10-årsperiode.

Figur 4 Andel studenter som får behovsprøvde stipend omgjort til lån på grunn av inntekt eller formue over grensene.

Vi kan observere en tydelig utvikling i de siste 4–5 årene i retning av større reduksjon i stipend som følge av behovsprøvingen. Årsakene til økningen som vi ser, er trolig sammensatte.

En av forklaringene kan være at studentene generelt jobber mer enn tidligere. En annen forklaring kan være sammensetningen av studenter. Eldre studenter har vanligvis høyere inntekt enn yngre studenter, og flere eldre studenter som søker støtte fra Lånekassen kan dermed føre til en økning i den totale andelen. En tredje forklaring kan være at reguleringen av grensene for inntekt og formue ikke har holdt tritt med den faktiske lønnsutviklingen.

Behovsprøvingen mot inntekt av omgjøringen av deler av basislånet til stipend har et todelt formål. Behovsprøvingen skal på den ene siden påvirke hvordan studenter fordeler tiden mellom arbeid og studier, og på den andre siden sørge for at stipendmidlene i størst mulig grad går til studenter med lav inntekt.

Inntektsfordelingen til de yngre studenter viser ingen tydelig opphopning av personer med inntekt rett under inntektsgrensene. Dette indikerer at studenter i begrenset grad tilpasser omfanget av arbeid til behovsprøvingsreglene. Det kan muligens virke overraskende, siden behovsprøvingen har vesentlig betydning for hvor mye av de behovsprøvde stipendene som ender opp som gjeld.

En forklaring på dette kan være at kunnskapen om inntektsgrensene og de økonomiske konsekvensene av å gå over dem er begrenset. En annen kan være at arbeidstid og inntekt i praksis styres av forhold studentene i liten grad kan påvirke, som arbeidsgivers behov eller faste stillingsprosjenter. Det kan også være at noen studenter vurderer høyere arbeidsinntekt eller arbeidserfaring som viktigere enn redusert stipend. Analysene gir ikke grunnlag for å avgjøre hvilken forklaring som veier tyngst.

En god del UH- og fagskolestudenter i Norge tar utdanning ved private læresteder og betaler skolepenger. I 2024–2025 var det 36 300 fulltidsstudenter som fikk lån til dette,⁸ og drøyt 70 prosent av disse betalte minst like mye skolepenger som det Lånekassen har anledning til å gi dem i skolepengelån (ca. 80 000 kroner per studieår). Andelen har ligget stabil i de siste årene.

Rammen for skolepengestøtte til UH-utdanning i land utenfor Norden, hvorav noe også gis som stipend, er atskillig høyere enn det som gjelder ved utdanning i Norge og andre nordiske land. For denne gruppen har andelen som mottok maksimal skolepengestøtte, og som da trolig har betalt høyere skolepenger enn det Lånekassen kan tilby i støtte, steget noe siden årene like før covid-19-pandemien. Den lå på nesten 10 prosent i 2023–2024 og 2024–2025, mot 4 prosent i perioden 2017–2018 til 2019–2020. En del av forklaringen på stigningen er trolig ugunstig utvikling i valutakurs, sett med norske utenlandsstudenters øyne.

Studiegjeld etter avsluttet utdanning

Gjennomsnittsgjelden etter avsluttet høyere utdanning har økt de siste ti årene. Det er flere forhold som kan forklare økningen. I perioden 2017–2020 ble studiestøtten til fulltidsstudenter gradvis utvidet fra ti til elleve måneder per studieår. Videre er det innført ordninger med tilleggslån til studenter over 30 år og til studenter med barn. Under koronapandemien fikk studenter tilbud om ekstra lån for å avbøte likviditetsutfordringer knyttet til reduserte muligheter for å jobbe på grunn av tiltak for å begrense smitten. Lånestøttesatsene økte utover prisveksten i 2023–2024 og 2024–2025.

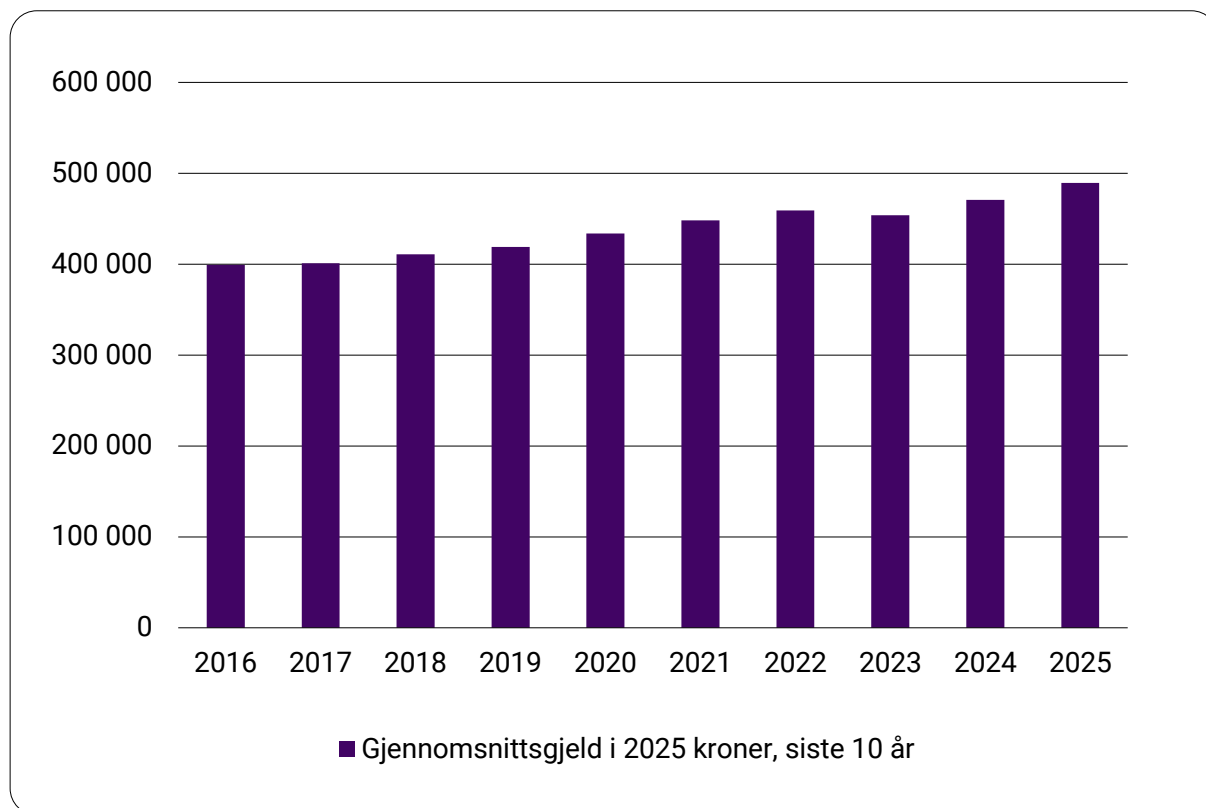
Disse ordningene har gitt flere muligheter til å få mer i studiestøtte, men har også ført til at gjelden øker. Nesten alle studenter i høyere utdanning velger å søke om maksimalt lån. Andelen som velger dette, er på 95 prosent og har vært på dette nivået i mange år. Innføringen av et gradspremieringselement i høyere utdanning fra studieåret 2019–2020, hvor en del av omgjøringen av lån til stipend forbeholdes dem som fullfører grader, kan også forklare noe av økningen siden 2020. Og som vist over, trekker også de siste års utvikling når det gjelder behovsprøvingen av stipend i retning av et økende gjeldsnivå.

Målt i 2025-kroner har det gjennomsnittlige gjeldsnivået ved avsluttet høyere utdanning økt fra 399 000 kroner i 2016 til 489 000 kroner i 2025. Norske studenter i utlandet har høyere gjennomsnittsgjeld etter fullført utdanning enn de som har studert i Norge. I 2025 var

⁸ Det var totalt 185 000 fulltidsstudenter i norsk UH- og fagskoleutdanning med støtte fra Lånekassen i 2024–2025. Andelen med skolepengelån i denne gruppen var dermed 20 prosent. Det er stor forskjell på UH- og fagskolesektoren på dette området: 18 prosent blant fulltidsstudentene i UH-utdanning, og 56 prosent blant fulltidsstudentene i fagskoleutdanning.

gjennomsnittsgjelden etter avsluttet høyere utdanning i Norge 466 000 kroner, mens en utenlandsstudent hadde en gjennomsnittsgjeld på 811 000 kroner.

Figur 5 Figuren viser gjennomsnittsgjeld etter fullført høyere utdanning i 2025-kroner, siste ti år.

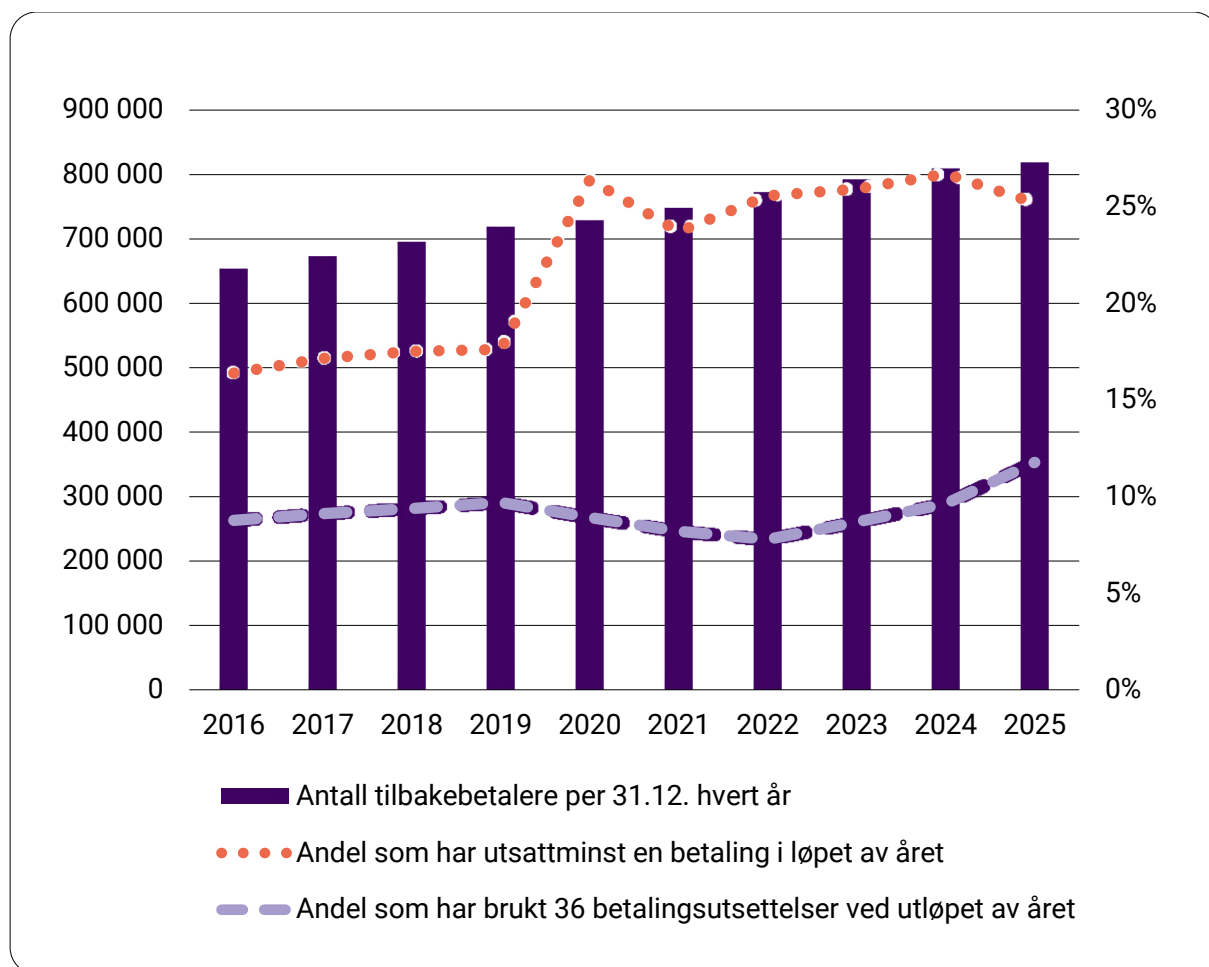
Gjennomsnittsgjelden etter fullført høyere utdanning har i nominelle kroner (ikke omregnet til 2025-kroner) økt med 63 prosent i perioden 2016–2025. Samtidig har gjennomsnittlig årslønn⁹ økt med 42 prosent i samme periode.

Betalingsutsettelse

Alle som betaler på studielånet, kan utsette regningene 36 ganger uten å måtte oppgi grunn. Under pandemien ble ordningen med betalingsutsettelse utvidet, og kundene kunne utsette regningene uten å bruke av den ordinære kvoten. Denne særskilte ordningen ble avsluttet 1. januar 2023. I 2025 utsatte Lånekassens kunder 1,4 mill. regninger, som var en nedgang fra 1,5 mill. regninger i 2024.

⁹ Beregnet på grunnlag av gjennomsnittlige årslønnsstall fra SSB, tabell 11417.

Figur 6 Andel tilbakebetalere som har utsatt en eller flere regninger i løpet av året og antall som ved utløpet av året hadde brukt opp kvoten på 36 utsettelse av regningen.

Som figur 7 viser er den langsiktige trenden, med unntak av perioden med særregler under pandemien, en moderat men stabil økning i antallet regninger som utsettes, andelen kunder som benytter seg av betalingsutsettelse og andelen kunder som benytter samtlige 36 utsettelse. Etter at de midlertidige ordningene ble avviklet, viser tallene at bruken av betalingsutsettelse har stabilisert seg på et høyere nivå enn før pandemien. I 2025 var det 25,2 prosent av kundene som benyttet betalingsutsettelse, og andelen som ved utløpet av året hadde brukt opp hele kvoten var 11,8 prosent. Andelen som hadde brukt opp hele kvoten med betalingsutsettelse er noe høyere enn før pandemien.

Lånekassen har ikke sikker kunnskap om årsakene til økningen i bruken av betalingsutsettelse. Økt kunnskap om ordningen og lav terskel for å benytte betalingsutsettelse kan ha bidratt til økningen. Erfaringene fra pandemiperioden kan ha gjort betalingsutsettelse til et mer etablert og akseptert virkemiddel for å håndtere midlertidige betalingsutfordringer. En annen mulig forklaring på den økte bruken de siste årene er at flere kunder opplever strammere privatøkonomi, blant annet som følge av høyere rente- og kostnadsnivå. Utviklingen kan dermed reflektere både endret brukeratferd og endrede økonomiske rammebetingelser.

Gitt den høye bruken av betalingsutsettelse, er det viktig å følge utviklingen i mislighold nøye. En økning i betalingsutsettelse og at flere har brukt opp hele kvoten med

betalingsutsettelse kan gi signaler om at flere kunder kan få problemer med å tilbakebetale lån innenfor normert tid, noe som kan ha betydning for både kundens økonomi og Lånekassens totale tapsrisiko.

Mislighold

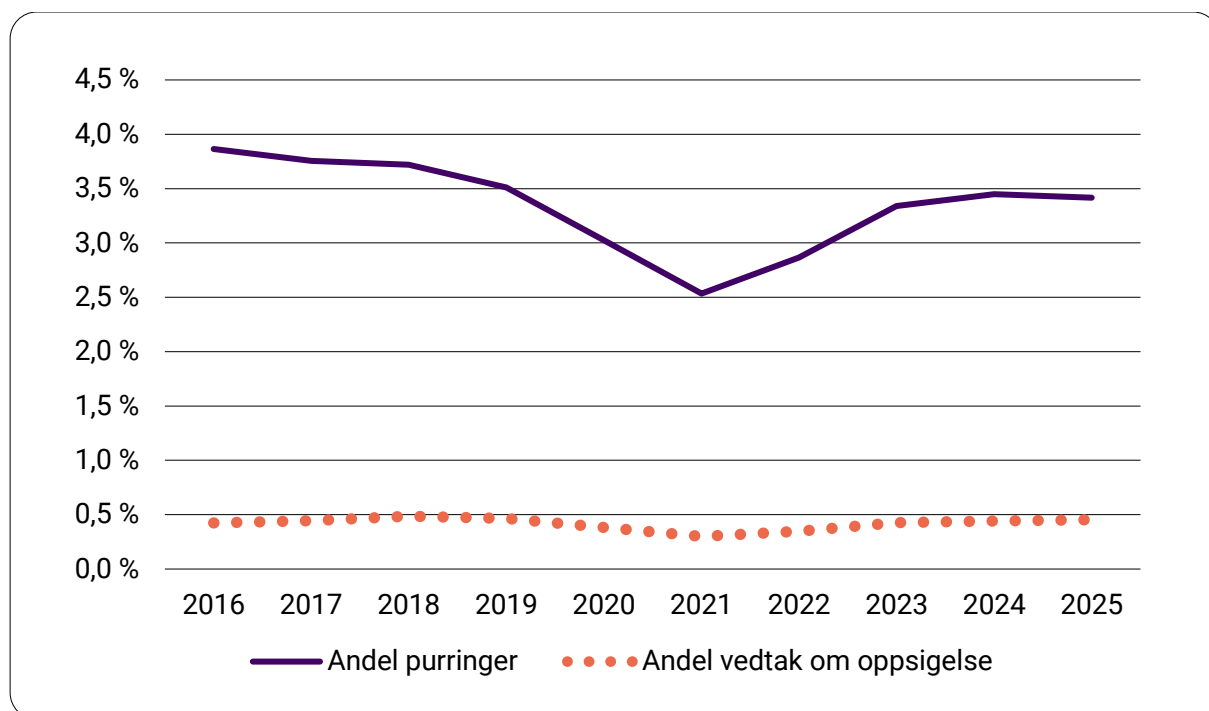
Til tross for et økende gjeldsnivå og økning i andelen som benytter samtlige 36 betalingsutsettelser, ser vi at Lånekassens tilbakebetalere har god betalingshistorikk, og at mislighold av studielån er lavt.

Purring og oppsagte lån gir et bilde på mislighold. Hvis man ikke betaler regningen, og ikke søker om betalingsutsettelse, vil man få purring. Hvis regningen ikke er betalt etter flere purringer, eller det ikke er søkt om utsettelse, blir lånet oppsagt og overført til Innkreivingsmyndigheten. Når lånet er oppsagt, løper det forsinkelsesrenter på hele lånet.

Hovedtendensen de siste ti årene er at andelen regninger som ender i en purring har gått ned. Av alle utsendte regninger i 2025 (7,9 millioner), endte 3,4 prosent i purring. Til sammenligning var andelen i 2016 på 3,9 prosent. Som den rødprikkete kurven i figuren under viser, så vi en nedgang under pandemien. Dette kan trolig kobles til unntaket om at man kunne utsette betalingen uten å bruke av den ordinære kvoten på 36 utsettelser. I årene etter pandemien har andelen purringer ligget på om lag 3,4 prosent.

Andelen vedtak om oppsagte studielån holder seg også på et lavt nivå. I 2025 endte 0,5 prosent av alle regninger i vedtak om oppsigelse. Denne andelen har holdt seg stabil de siste ti årene, med en liten nedgang under pandemien.

Figur 7 Andel purringer og andel vedtak om oppsigelse av utsendte regninger, siste 10 år.

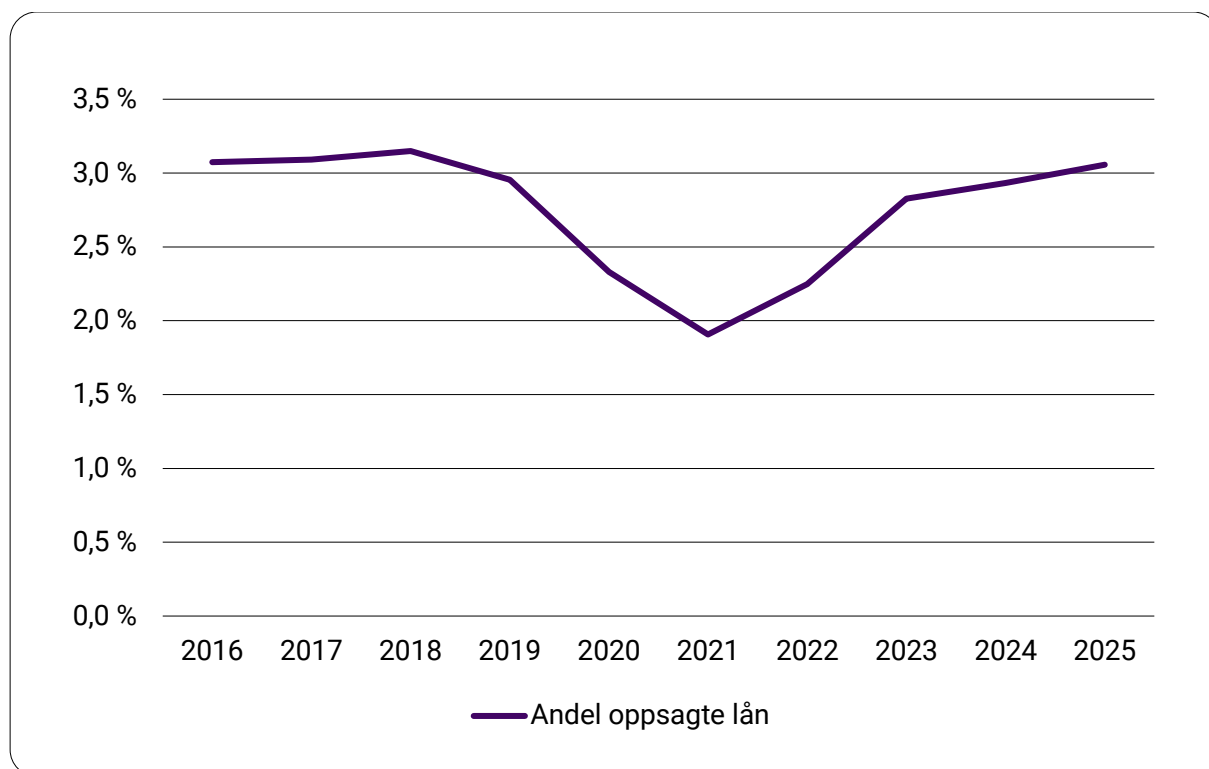
Når det gjelder utviklingen i oppsagte studielån de siste ti årene, ser vi en tilsvarende trend som for purringer. Ved årsskiftet 2025 var det 3,1 prosent av Lånekassens tilbakebetalere

som hadde oppsagte studielån. Illustrert av den lilla kurven i figuren under, hadde andelen oppsagte studielån en nedgang under pandemien. Som for purringer, kan dette sees i sammenheng med muligheten for ekstra betalingsutsettelse i denne perioden. Andelen oppsagte studielån har steget noe igjen de siste årene, og er nå på samme nivå som før pandemien.

Ser vi nærmere på dem som har fått lånet sitt oppsagt i 2025, ser vi en overrepresentasjon av personer med lavere utdanningsnivå. Mens om lag halvparten av dem som fikk lånet sitt oppsagt i 2025 sist fikk støtte til utdanning på videregående- og fagskolenivå, er tilsvarende andel blant nye tilbakebetalere i 2025 på 24 prosent. Andelen oppsagte låntakere som sist fikk støtte til utdanning på bachelornivå var 37 prosent i 2025. Samtidig utgjør de med utdanning på bachelornivå 45 prosent av nye tilbakebetalere. Videre ser vi at andelen som fikk lånet sitt oppsagt blant dem som har studert i utlandet er lavere enn den totale andelen med studiebakgrunn fra utlandet.

Samtidig viser misligholdsstatistikken at om lag halvparten av dem med studiegjeld på 1 million kroner eller mer som fikk studielånet sitt oppsagt i 2025, sist fikk støtte til studier i utlandet. Det er likevel viktig å poengtere at de med 1 million kroner eller mer i gjeld, utgjør en lav andel av dem med oppsagt lån i 2025. Samlet sett ser vi et lavt gjeldsnivå blant dem med oppsagt lån i 2025, der 35 prosent har under 100 000 kroner i gjeld. Over halvparten har under 200 000 kroner i gjeld.

Figur 8 Figuren viser andel oppsagte studielån (overført til innkreivingsmyndigheten¹⁰) per årsskifte, siste 10 år.

Utviklingen de siste årene viser at gjennomsnittsgjelden etter fullført utdanning har økt. Samtidig har en økende andel låntakere benyttet muligheten for betalingsutsettelse. Under koronapandemien kommuniserte Lånekassen aktivt betalingsutsettelse som et relevant virkemiddel for å løse midlertidige likviditetsutfordringer, og regelverket ble i denne perioden endret slik at kundene kunne benytte et ubegrenset antall utsettelser. Det er derfor ikke overraskende at både kjennskapen til og bruken av betalingsutsettelser ligger høyere i etterkant av dette.

Selv om både gjennomsnittsgjelden og bruken av betalingsutsettelser øker, er andelen kunder som misligholder lånet lavt og stabilt. Dette kan så langt tyde på at bruken av betalingsutsettelser fungerer etter hensikten og brukes for å løse midlertidige utfordringer, framfor å være et signal om mer permanente betalingsutfordringer som over tid vil øke misligholdet.

Sett i sammenheng med lav arbeidsledighet og derved høy yrkesdeltakelse blant personer med høyere utdanning, tegner indikatorene samlet et bilde av at økningen i gjeldsnivå ikke synes å være ledsaget av en tilsvarende økning i finansiell risiko målt gjennom mislighold. Samtidig kan det være et tidsetterslep mellom økt bruk av betalingsutsettelser og en eventuell økning i mislighold, da sistnevnte i større grad kan materialisere seg når adgangen

¹⁰ Før 1.1.2026 var det Statens innkreivingsentral (SI) som krevde inn pengene ved oppsagte lån på vegne av Lånekassen. Fra 1.1.2026 er det det Innkreivingsmyndigheten i Skatteetaten (IM) som utfører dette arbeidet.

til utsettelse er brukt opp. Lånekassen vil derfor fortsette å følge nøye med på utviklingen på dette området.

Samlet sett vurderer Lånekassens at støtteordningene i høy grad bidrar til treffsikker finansiering. Økningen i basisstøtten og utvidelsen til elleve måneders støtte har styrket studentenes kjøpekraft. Forskjellene i studiepoengproduksjon mellom støttemottakere og ikke-støttemottakere understøtter at utdanningsstøtten bidrar til gjennomføring. Selv om gjennomsnittlig studiegjeld har økt over tid, er misligholdet lavt og stabilt. Samlet sett tyder dette på at finansieringsordningene både gir studentene nødvendig økonomisk handlingsrom under utdanning og samtidig ivaretar hensynet til at lånet skal kunne tilbakebetales.

3.2.1.2. Styringsparameter 1.2: *Tilrettelegge for samfunnets nåværende og fremtidige kompetanseutvikling*

Utdanningsstøtten fra Lånekassen er i all hovedsak utformet slik at den er uavhengig av hvilken type utdanning studenten tar. Ordningene er dermed i utgangspunktet nøytrale, og skal bidra til at alle har mulighet til å ta utdanning uavhengig av økonomisk bakgrunn, uten at støtten i seg selv styrer valg av studieretning. Samtidig er det etablert enkelte ordninger som er innrettet mot bestemte utdanninger eller yrkesgrupper. Disse er etablert for å bidra til økt rekruttering til områder hvor det er særlig behov for kompetanse i samfunnet, og fungerer som målrettede virkemidler innenfor den ellers nøytrale støtteordningen.

Nedenfor vurderes effekten av to av disse ordningene, gjeldsslettingsordningene for lærere og støtteordningen for yrkessjåførutdanning. Vurderingen av disse ordningene belyser erfaringer med bruk av utdanningsstøtte som et mer direkte kompetansepolitisk virkemiddel innenfor et ellers utdanningsnøytralt finansieringssystem.

Gjeldsslettingsordningene for lærere

I forbindelse med innføringen av 5-årige grunnskolelærerutdanninger (GLU 1–7 og GLU 5–10) fra studieåret 2017–2018 ble det også etablert gjeldsslettingsordninger for dem som fullfører slike utdanninger på normert tid og deretter arbeider i skolen i minst 3 år. 5-årig lektorutdanning ble inkludert i ordningene. På bakgrunn av rekrutteringssituasjonen og prioriteringene den gangen ble ordningene innrettet sånn at det gis størst gjeldsslette til lærere med GLU 1–7, og et tillegg i gjeldssletten for dem som tar lærerjobb i Nord-Norge.

Fra man har startet på den 5-årige lærerutdanningen og til man har jobbet i skolen i 3 år, går det minimum 8 år. Det har derfor ikke blitt gitt gjeldsslette under ordningen før høsten 2025. 1 200 personer fikk i gjennomsnitt slettet litt over 80 000 kroner av studiegjelden i 2025, til sammen nesten 100 mill. kroner. Dette er flere enn vi hadde ventet i det første året for gjennomføring av gjeldssletten, og kan tyde på at informasjonen om ordningene har nådd godt frem til aktuelle kandidater.

Et viktig delformål med ordningene var å stimulere til økt søkning til lærerutdanningene. I starten var det ganske lovende resultater – antall såkalte førstevalgssøkere steg noe ved opptakene i 2018 og 2019. Deretter har kurven stort sett gått nedover, og ved det samordnede opptaket i 2025 var det klart færre som hadde satt opp en av de 5-årige

lærerutdanningene som sitt førstevalg enn det var like før gjeldsslettingsordningene ble innført.¹¹

På denne bakgrunn er det en mulig konklusjon at målsettingen om økte søkertall ikke er nådd og at en ettergivelsesordning alene ikke er et tilstrekkelig virkemiddel for å nå målet om økte søkertall til de aktuelle utdanningene. Samtidig kan reduksjonen i søkertall ha sammensatte årsaker, og det kan ikke utelukkes at søkertallene ville vært ytterligere redusert i fravær av ettergivelsesordningen.

I hovedsak er det krav om at man må ha fullført lærerutdanningen på normert tid for å få ta del i ordningen. Angående dette temaet, er det liten forskjell på situasjonen i dag sammenlignet med siste år hvor man kunne fullføre de tidligere 4-årige grunnskolelærerutdanningene på normert tid (2020). Men det har vært noe økning i graden av fullføring på normert tid på lektorutdanningen i de siste årene.¹²

Støtteordningen for yrkessjåførutdanning

Lånekassen har siden studieåret 2018–19 gitt lån og stipend til yrkessjåførutdanning. Ordningen ble innført som et tiltak for å bidra til økt rekruttering av yrkessjåfører i kollektiv- og godstransportsektoren. Ifølge bransjeanslag var det et betydelig og vedvarende behov for nye sjåfører, og muligheten for finansiering av utdanningen gjennom Lånekassen ble pekt på som et relevant tiltak for å øke rekrutteringen. Ordningen følger i hovedsak de samme prinsippene som gjelder for alle andre del 3-utdanninger, men yrkessjåførelevne tilbys høyere lån til dekning av skolepenger/kursavgifter – og det er skolepengelånet som utgjør den klart største delen av støtten til denne gruppen.

Antallet støttemottakere økte de første årene etter innføringen, men har siden studieåret 2021–2022 da nesten 1 400 personer fikk støtte etter denne ordningen hatt en tydelig nedadgående utvikling. I studieåret 2024–2025 mottok om lag 500 personer lån og stipend til yrkessjåførutdanning. Nedgangen i søkertallene skjer samtidig som behovet for yrkessjåfører ikke er dokumentert å være redusert, noe som reiser spørsmål om ordningens treffsikkerhet.

Lånekassens erfaringer viser at utdanningsutfallet for dem som mottar støtte etter denne ordningen er svakt. Kun om lag én av tre støttemottakere fullfører utdanningen og får omgjort deler av basislånet til stipend. Samtidig er misligholdet i denne gruppen betydelig høyere enn for sammenlignbare låntakergrupper. Blant dem som mottok lån i 2020, hadde nær 19 prosent fått lånet midlertidig oppsagt og overført til innkreving minst én gang innen februar 2025, noe som er om lag dobbelt så høyt som for kunder med ordinære omgjøringslån.

Dialog med relevante aktører i sektoren peker på flere utfordringer ved ordningen, blant annet knyttet til insentivstruktur, nivået på støtten og mangelfull rapportering om fullført opplæring.

¹¹ [Søking på utdanningsområder – Samordna opptak. Søkertall april 2025](#)

¹² [Tilstandsrapport for høyere utdanning 2025, figur 6.6 Gjennomføring på normert tid. 5-årige mastergrader og 4-årige lærerutdanninger etter studium](#) (HK-dir)

Tilbakemeldingene indikerer også at ordningen i begrenset grad treffer en målgruppe med tilstrekkelig gjennomføringsevne og forutsetninger for yrket.

Samlet sett vurderer Lånekassen at gjeldende ordning har lav formålseffektivitet, og at justeringer av innretningen av ordningen i liten grad vil avhjelpe de grunnleggende utfordringene knyttet til lav gjennomføring og høyt mislighold. Etter Lånekassens vurdering tilsier dette behov for en bredere gjennomgang av finansiering og ansvar for yrkessjåførutdanning, i dialog mellom relevante aktører og departementer.

I sum viser vurderingen begrenset måloppnåelse i de to ordningene. For gjeldsslettingsordningene for lærere kan det konstateres at søkertallene til de aktuelle utdanningene viser en nedgang sammenlignet med nivået før ordningen ble innført, noe som tilsier at målsettingen om økt rekruttering ikke er nådd. For støtteordningen til yrkessjåførutdanning peker både gjennomføringstall og mislighold i retning av lav måloppnåelse, og ordningen framstår i liten grad som et treffsikkert virkemiddel for å styrke rekrutteringen til bransjen.

3.2.1.3. Styringsparameter 1.3: *Tilgang til relevant finansiering ut ifra den enkeltes kompetansebehov*

Lånekassen forvalter flere ordninger som skal bidra til at personer med ulike livssituasjoner og forutsetninger kan delta i og gjennomføre utdanning. Ordningene er utformet for å styrke økonomien for grupper som kan ha andre behov eller svakere rammevilkår enn den typiske fulltidsstudenten. Ordningene er en viktig del av det helhetlige virkemiddelapparatet som skal sikre like muligheter til utdanning.

Nedenfor omtales tre ordninger som både har et betydelig omfang og som ofte er del av den utdanningspolitiske debatten; ordningene for studenter med barn, tilleggs lån til studenter over 30 år og tilleggsstipend til studenter med nedsatt funksjonsevne. Selv om målgruppene er forskjellige, peker bruken av ordningene mot noen felles trekk.

Ordningene synes i hovedsak å fungere som relevante finansieringsordninger for personer som allerede deltar i utdanning, ved at de reduserer økonomisk press knyttet til forsørgeransvar, livsfase eller funksjonsevne. På tvers av ordningene framtrer et mønster der bruken i større grad reflekterer endringer i studentpopulasjonens sammensetning og behov enn tydelige endringer i rekruttering til utdanning. Ordningene bidrar derved samlet sett til å understøtte deltakelse i og gjennomføring av utdanning i en studentpopulasjon som over tid blir mer sammensatt når det gjelder alder, livssituasjon og tilretteleggingsbehov.

Studenter med barn

Det har vært en langvarig trend med synkende fødselstall i befolkningen og mye oppmerksomhet omkring studenter med barn i de senere årene. De to mest sentrale ordningene er foreldrestipendordningen for nybakte studentforeldre (kan på sett og vis sammenlignes med *foreldrepengordningen* gjennom Nav for yrkesaktive), og *barnestipendordningen* som innebærer et tilleggsbeløp i livsoppholdsstøtten til studenter og elever med forsørgeransvar for barn under 16 år. Sistnevnte ordning behøvsprøves mot økonomien til støttemottakeren og økonomien til ev. ektefelle eller samboer.

Vi ser ikke noen påfallende utvikling i bruken av barnestipendordningen, utover det som kan forklares av kombinasjonen av en generell nedadgående trend når det gjelder fruktbarhetstall, økende gjennomsnittsalder blant studentene, endringer i antall støttemottakere i ulike utdanningskategorier, og virkninger av behovsprøvingsreglene for ordningen. Blant fagskolestudenter og voksne i grunnopplæring har det blitt betydelig flere mottakere av barnestipend i de senere årene, samtidig som det er en synkende trend på dette området i den store majoritetsgruppen, UH-studentene.

I studieåret 2024–2025 var det 37 000 støttemottakere som hadde barn under 16 år, og som dermed i utgangspunktet var kvalifisert for barnestipend. Litt over 23 000 av disse mottok barnestipend.¹³ Hovedårsaken til at mange ikke fikk ytelsen, er at de i søknaden oppga så høy inntekt hos ektefelle eller samboer at behovsprøvingsreglene tilsa at hele stipendet i ettertid ville blitt omgjort til lån.

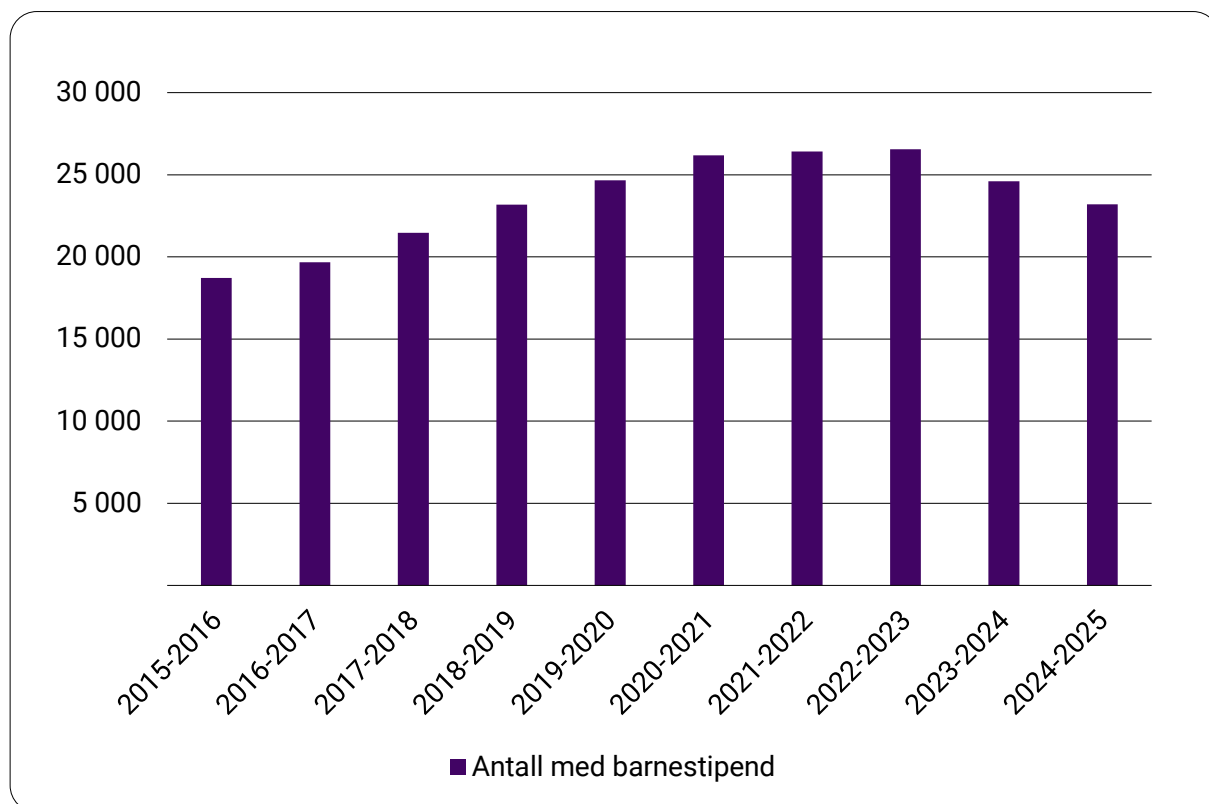
Formålet med denne forskuddsvisе behovsprøvingen mot anslått inntekt hos ektefelle eller samboer er primært å redusere omfanget av omgjøring av barnestipend til lån etter at studieåret er over. Men selv med denne løsningen ser vi at omtrent halvparten av alt barnestipend som blir tildelt, blir omgjort til lån i ettertid på bakgrunn av opplysningene vi får fra Skatteetaten.

De fleste av de nesten 14 000 foreldrene til barn under 16 år som pga. behovsprøvingsreglene ikke ble tildelt noe barnestipend, hadde mulighet til å få såkalt tilleggslån. 7 600 av disse, dvs. 55 prosent av de nesten 14 000, benyttet seg av denne muligheten i 2024–2025. Det var også 55 prosent av de drøyt 23 000 som fikk barnestipend, dvs. litt under 13 000 personer, som mottok tilleggslån i tillegg til barnestipend dette studieåret.

Kombinasjonen av barnestipendet og tilleggslåneordningene for samme gruppe er et likviditetstilbud til studentforeldre med ekstraavgifter i tilknytning til forsørgeransvaret. Men det er i høy grad et lånetilbud – det gjelder i praksis også barnestipenddelen av tilbudet.

¹³ Det var i tillegg drøyt 3 000 personer som kun mottok foreldrestipend i løpet av studieåret, sånn at samlet antall mottakere av barne- og/eller foreldrestipend i 2024–2025 var litt over 26 000.

Figur 9 Antall mottakere av barnestipend i alle utdanningsgrupper, siste 10 år.

Det var om lag 4 500 som fikk foreldrestipend ifb. fødsel¹⁴ under utdanning for 10 år siden. Antallet mottakere sank noe i årene etterpå, men har nå tatt seg opp igjen omtrent på samme nivå som for 10 år siden. Veksten i de siste årene kan med rimelighet nesten utelukkende tilskrives den nye, utvidede ordningen fra høsten 2020, hvor man åpnet for å gi foreldrestipend gjennom Lånekassen til nybakte foreldre som var i overgangsfasen mellom fullført utdanning og arbeid. I studieåret 2021–2022 var det drøyt 200 personer som benyttet seg av den nye ordningen – i 2024–2025 var tallet nesten 600.

Studenter over 30 år

Eldre studenter har gjerne en annen livssituasjon og større forpliktelser enn de yngre. Med tanke på å legge til rette for god offentlig finansiering av videreutdanning for dem som har behov, ble det i statsbudsjettet for 2020 bestemt at de som er minst 30 år skulle tilbys et tilleggslån til utdanning fra studieåret 2020–2021.

Tilleggslånet innebærer en økt grad av fleksibilitet i støtteordningen, ved at den enkelte student i større grad kan vurdere hvilket behov man har for finansiering fra Lånekassen og derved også hvilket behov man har for å jobbe ved siden av utdanningen. Det er et ganske stort tilleggslån som tilbys, og vi erfarer at tilleggslånet er attraktivt blant dem som har mulighet til å få det.

Lånekassen har nylig gjort en beskrivende analyse av dagens ordning med tilleggslån til personer over 30 år. Tilleggslånet for elever og studenter over 30 år ble innført med formål

¹⁴ Foreldrestipend innebærer at hele den tildelte støtten (med noen unntak) til nybakte foreldre gis som eller omgjøres til stipend for en periode på inntil 49 uker.

om å gjøre det enklere for voksne studenter, uten mulighet for finansiering av utdanning via arbeidsgiver eller andre finansieringskilder utenfor Lånekassen, å kombinere utdanning og arbeid. Ordningen bygger på en antakelse om at voksne studenter har høyere levekostnader enn yngre studenter, og derfor også behov for økt økonomisk fleksibilitet sammenlignet med yngre studenter. En stor andel av studentene har benyttet ordningen.

I løpet av de fire første studieårene hadde om lag 60 400 studenter og elever mottatt tilleggslån. Andelen mottakere i målgruppen har økt fra 49 prosent i 2020–2021 til 61 prosent i 2023–2024. Dette indikerer at ordningen oppleves som relevant og treffer et reelt økonomisk behov i målgruppen. Lånekassens analyse viser imidlertid ingen markant økning i antall studenter og elever over 30 år som mottar studiestøtte etter innføringen av tilleggslånet. Antallet mottakere over 30 år har økt jevnt over tid, men uten tydelige brudd i utviklingen som følge av at ordningen med tilleggslån ble innført.

Dette kan tyde på at ordningen i mindre grad har påvirket rekrutteringen til utdanning, men at tilleggslånet blir tatt imot som et attraktivt tilbud av mange av de litt eldre studentene, noe som kan bidra til et redusert økonomisk press og være med på å muliggjøre videre deltakelse i og gjennomføring av utdanning for voksne studenter.

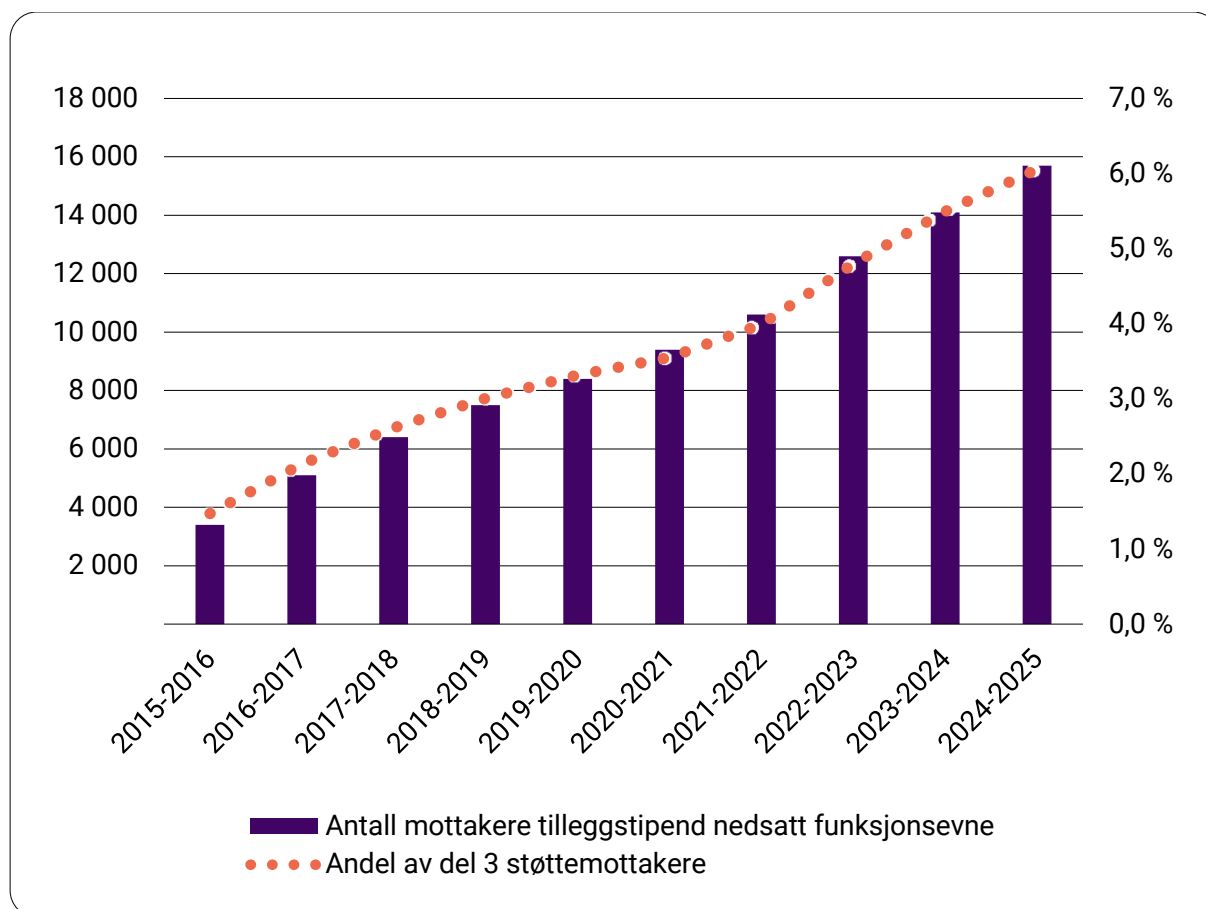
Se kap. 3.3.2.3 for mer om denne analysen.

Studenter med nedsatt funksjonsevne

SSB har nylig publisert en rapport om tilleggsstipendordningen for studenter med nedsatt funksjonsevne, som blant annet viser at en klart lavere andel av brukerne av ordningen fullførte utdanningen på normert tid enn det som er tilfelle for øvrige studenter.¹⁵ Figuren under viser utviklingen i bruken av denne tilleggsstipendordningen, som ble introdusert i studieåret 2011–2012.

¹⁵ [Tilleggsstipend for nedsett funksjonsevne](#) (SSB).

Figur 10 Mottakere av tilleggss stipend ved nedsatt funksjonsevne siste ti år, samt andelen disse utgjorde av samtlige del 3-støttemottakere.

Vi ser at det over tid har vært en ganske jevn og markant økning i bruken av tilleggss stipendordningen. Antallet mottakere av stipendet er nær femdoblet de ti siste årene. Utgiftene til ordningen har i samme periode økt fra rundt 75 mill. kroner per år til over 600 mill. kroner per år. Veksten kan skyldes flere forhold.

SSBs rapport indikerer at det er vesentlige forskjeller mellom mottakerne av stipendet og gjennomsnittsstudenten, dette indikerer at ordningen fyller et reelt behov for en gruppe studenter. Det er heller ikke unaturlig at bruken av en ny ordning av denne typen øker ettersom den blir bedre kjent i målgruppen. Det kan også ha betydning at det ikke er gitt veldig presise kriterier for å kvalifisere for stipendet. Danmark, som innførte en lignende ordning noen år før Norge, har erfart noe av det samme.

Som et vilkår for tildeling av stipendet skal mottaker ikke ha lønnsinntekt i støtteperioden. For å sikre korrekt forvaltning av ordningen og motvirke at støttemottakere mottar stipend som senere blir omgjort til lån fordi vilkårene ikke er oppfylt, har Lånekassen innført løpende kontroll av inntektsopplysninger. Kontrollen er basert på en vurdering av at det foreligger en viss risiko for urettmessige utbetalinger, blant annet fordi ordningen er relativt sjenerøs og at tildelingen avhenger av opplysninger som kan endre seg over tid.

Innføringen av løpende kontroll er et forebyggende tiltak for å sikre at stipendet går til riktig målgruppe i tråd med gjeldende vilkår, og inngår som del av en risikobasert tilnærming til forvaltning og internkontroll.

Se kap. 4.3 for nærmere omtale av vårt arbeid med kontroller i 2025.

Samlet sett vurderer Lånekassen at disse ordningene i høy grad benyttes av de målgruppene de er ment å treffe og gjennom dette legger til rette for gjennomføring av utdanning for studenter i ulike livssituasjoner og med ulike behov. Samtidig indikerer tallene at ordningene i begrenset grad påvirker rekrutteringen til utdanning.

3.2.2. Mål 2: *En enklere hverdag for alle i utdanning og alle med utdanningslån*

3.2.2.1. Styringsparameter 2.1: *Helhetlige, raske og enkle tjenester, og profesjonell og effektiv saksbehandling*

For å svare ut måloppnåelse på styringsparameterne om helhetlige, raske og enkle tjenester, samt profesjonell og effektiv saksbehandling, omtaler vi nedenfor utviklingen i behandlingstid, automatiseringsgrad og brukertilfredshet.

Behandlingstid

Behandlingstid måles for saksområder der oppgavene behandles manuelt. Målingen omfatter ikke sakstyper med 100 prosent helmaskinell behandling. Vi måler en kombinasjon av utvalgte saker¹⁶ og henvendelser¹⁷, da begge områdene har manuelle oppgaver.

Tabell 4 Total behandlingstid i 2025 sammenlignet med 2024, 2023, 2022 og 2021.

	2025	2024	2023	2022	2021
Total behandlingstid	11 dager	11 dager	11 dager	12 dager	10 dager
Totalt antall saker	1,41 mill.	1,38 mill.	1,32 mill.	1,32 mill.	1,27 mill.
Antall saker manuelt behandlet	494 000	483 000	462 000	460 000	436 000

I 2025 var gjennomsnittlig behandlingstid for hele året for alle søknader om studiestøtte 5,3 dager. Søknadene som krevde manuell behandling, hadde en gjennomsnittlig behandlingstid på 18,7 dager. Dette er en liten økning sammenlignet med fjoråret, til tross for at dette området har høy prioritet. Den store og konsentrerte inntakstiden i høysesongen ved studiestart om høsten er fortsatt den største kapasitetsutfordringen. Noe av forklaringen i år er at langt flere søkte i denne perioden enn tidligere. I juli 2025 mottok Lånekassen 10 000 flere søknader sammenlignet med juli 2024. Dette medførte at en del søknader ble liggende noe lenger i påvente av manuell behandling, men langt flere fikk også da utbetalt støtte til studiestart. Vi gjennomfører hvert år en «Søk tidlig-kampanje» i perioden juni–juli. Vi ser at

¹⁶ Sakstypene som er inkludert i måling av total behandlingstid er ST01 (tildeling av støtte), ST06 (betalingsutsettelse), ST07 (sletting av renter), ST11 (Søknad om fastrente), ST12 (Avbrutt fastrente), ST24c (permanent overføring til SI), ST27 (Ettergivelse) og ST30 (kontroll). Behandlingstid for saker er målt som antall dager saken har status «Åpen».

¹⁷ Henvendelsestyper inkludert i måling av total behandlingstid er e-henvendelser og øvrige skriftlige henvendelser.

kampanjen fungerer fordi vi etter utsending får en søknadsinngang som er nesten tre ganger så stor de påfølgende dagene, og effekten varer i ca. ti dager før den normaliserer seg. Det samme ser vi når vi sender ut en påminnelse. Dette mønsteret er likt som tidligere år. I år har vi hatt enda høyere innkost av søknader tidlig, sammenlignet med tidligere år.

Søknader om lån og stipend, henvendelser om endringer, samt innsendt dokumentasjon som grunnlag for riktige vedtak, prioriteres alltid høyest for å sikre at flest mulig studenter har penger til livsopphold ved studiestart. Det innebærer at andre søknadstyper og henvendelser, særlig søknader om sletting av renter, får lavere prioritet og dermed lengre behandlingstid. Sammenlignet med 2024, hvor behandlingstiden for søknader om sletting av renter var spesielt lang, ble imidlertid behandlingstiden redusert i løpet av 2025, og var på normalt nivå i fjerde kvartal. Gjennomsnittlig behandlingstid for alle søknader i denne kategorien var drøyt 29 dager (37 dager i 2024), mens manuelt behandlede søknader hadde 79 dagers behandlingstid (nær 100 dager i 2024).

Behandlingstid for henvendelser til førstelinjen ble redusert betydelig i 2025 til 14,7 dager i snitt. Sammen med høy andel besvarte telefonhenvendelser bidro dette til god kundeservice gjennom året.

Samlet sett endte gjennomsnittlig behandlingstid på 11 dager, dvs. på samme nivå som året før slik det framgår av tabellen ovenfor. Som tabellen viser, er det også behandlet flere søknader og henvendelser. Likevel endte året med ubehandlede oppgaver i restanse omtrent på samme nivå som året før. Selv om samlet innkost til manuell behandling var stabil, økte andelen tidkrevende oppgaver som søknader om foreldrestipend og sykestipend samt søknader om ettergivelse av gjeld.

Effektiv saksbehandling forutsetter gode prognoser, behandlingsklare søknader og spredning i innkost. Prognoser er dessuten avgjørende for å planlegge og dimensjonere kapasiteten gjennom året. Lånekassen tok i 2025 i bruk en ny prognosemodell som er videreutviklet og forbedret gjennom året.

Lånekassen har mange erfarne saksbehandlere og arbeider aktivt med rekruttering og opplæring for å sikre riktige vedtak og akseptable behandlingstider. Det legges stor vekt på kompetanseheving i forkant av hvert studieår. Saksbehandlernes kompetanse og praksisnære innsikt er også viktig i Lånekassens utviklings- og kunnskapsarbeid.

Fra 2026 kommer en helt ny ordning for sletting av gjeld for låntagere i utvalgte distriktskommuner. Det forventes et stort antall søknader, og det er usikkert hvor stor andel av disse søknadene som vil kreve manuell behandling. Dette innebærer risiko for økt kapasitetsbehov og lengre behandlingstid.

Automatiseringsgrad

En stor andel av Lånekassens søknader behandles helmaskinelt, basert på elektronisk innhenting av data fra blant annet Skatteetaten, Nav, læresteder, Vigo og FS (studieadministrativt system som benyttes av læresteder). Helmaskinell behandling er avgjørende for å holde behandlingstiden på et tilfredsstillende nivå.

Tabellen nedenfor viser resultatet for total automatiseringsgrad, inkludert sakstyper som er helmaskinelle.¹⁸ Alle sakstyper i Modulis er inkludert, men ikke henvendelser, og det er tall for inntøkt som er lagt til grunn for beregning av automatiseringsgrad.

Tabell 5 Automatiseringsgrad for alle sakstyper i årene 2021 til 2025.

	2025	2024	2023	2022	2021
Automatiseringsgrad	88 %	87 %	87 %	87 %	87 %
Volum totalt alle sakstyper	2,04 mill.	1,96 mill.	1,97 mill.	1,96 mill.	1,90 mill.
Manuelt volum sakstyper	253 000	249 000	250 000	259 000	255 000

Under pandemien (2020–2021) gjorde automatiseringsgraden et lite hopp, fra 86 prosent til 87 prosent, og har deretter ligget stabilt på dette nivået. Hovedårsaken den gang var ordningen med ekstra betalingsutsettelse som hadde svært høy automatiseringsgrad og kunne behandles helmaskinelt, samtidig som færre kunder da søkte om sletting av renter som i større grad må behandles manuelt. Ordningen med ekstra betalingsutsettelse ble videreført gjennom hele 2022. Også i 2023 bidro betalingsutsettelse med meget høy automatiseringsgrad – til tross for en feilsituasjon i første kvartal. I 2024 og 2025 ligger automatiseringsgraden på dette området igjen på over 95 prosent.

Automatiseringsgraden økte til 88 prosent i 2025. Dette skyldes i hovedsak økt andel helmaskinell behandling av søknader om studiestøtte. Etter å ha ligget rundt 72 prosent de siste årene var andelen helmaskinell behandling i 2025 på hele 73,8 prosent. Den positive utviklingen kommer primært som følge av ny nettsøknad og nytt grensesnitt mot IMDi knyttet til introduksjonssøknad. Vi forventer at denne høye automatiseringsgraden vil holde seg også inn i 2026.

Søknader om sletting av renter hadde også en moderat økning i helmaskinell behandling i 2025 på om lag halvannet prosentpoeng. Dette skyldes at vi har fått god effekt av nytt grensesnittet mot Nav for innhenting av opplysninger om arbeidsledighet. I tillegg bidro arbeidet med å redusere behandlingstiden til færre kundesøknader, og dermed færre saker som måtte behandles manuelt.

Med så høy automatiseringsgrad er ytterligere økning krevende uten endringer i regelverk eller funksjonalitet i f.eks. søknadsdialogen. Lånekassen arbeider kontinuerlig med mindre justeringer som bidrar til å holde automatiseringsgraden på dagens høye nivå og muligens øke den noe. I 2025 kom ny søknadsdialog for høyere utdanning i Norge på plass – noe som ser ut til å ha hatt positiv effekt. I løpet av 2026 lanseres ny søknadsdialog også for videregående utdanning og utenlandsstudier.

I 2026 innføres den nye ordningen for sletting av gjeld for låntagere i utvalgte distriktskommuner. Det er foreløpig stor usikkerhet med hensyn til automatiseringsgrad for

¹⁸ Eksamensomgjøring, valutajustering og innfrielse av lån er eksempler på 100% helautomatiske sakstyper.

denne ordningen, men med et antatt stort volum på denne ordningen er det mulig at den samlede automatiseringsgraden i 2026 vil gå noe ned.

Brukertilfredshet

Resultatet fra innbyggerundersøkelsen som Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) gjennomførte i 2025¹⁹, viser at tilfredsheten hos Lånekassens kunder med de digitale kundetjenestene er på et godt nivå. 83 prosent av deltakerne i undersøkelsen oppgir at de er tilfredse med Lånekassens tjenester. For å opprettholde den gode kvaliteten er Lånekassen avhengig av å kontinuerlig jobbe med forvaltning og videreutvikling av tjenestene.

I 2025 har ambisjonen vært å bli mer datadrevet og etablere faste målinger i kundeløsningene.

Vi har gjennomført målinger på tilfredshet på lanekassen.no, både blant innloggede og ikke innloggede brukere. Målingene viser at kundene i all hovedsak er rimelig fornøyd og får gjort det de skal, men resultatene er på et nivå under det vi ønsker. I tillegg har vi gjennomført smertepunktsmålinger på lanekassen.no, som har identifisert områdene som ikke fungerer godt nok og vi planlegger å forbedre de største volumområdene i 2026.

IT – Nye indikatorer for løpende modernisering

Lånekassen er i 2025 i gang med et systematisk arbeid for å redusere teknisk etterslep og etablere rutiner for løpende teknisk modernisering. Arbeidet er forankret i en styringsrigg som består av prinsipper for løpende modernisering, en langsiktig plan for teknisk etterslep, overordnede føringer for videre løpende modernisering og en arkitekturstyringsprosess for koordinering og læring. Dette skal sikre jevn framdrift, balanserte prioriteringer mellom forretningsmessige behov og tekniske tiltak, og en forutsigbar risikohåndtering.

For å opprettholde og styrke endringsevnen er det lagt vekt på å levere modernisering parallelt og avstemt med andre prioriterte tiltak. Utviklingsteamene rapporter på en strukturert fordeling av arbeidstid på fire kategorier (teknisk etterslep, løpende modernisering for å forebygge nytt etterslep, eksternt finansierte tiltak og mindre funksjonelle endringer). Dette viser at virksomheten leverer på flere områder samtidig, blant annet gjennom modernisering av gjeldssletteområdet parallelt med utvikling av nye ordninger for sletting av gjeld i distriktene, samt oppstart av arbeidet med å ta i bruk nytt utdanningsregister. Erfaringen i 2025 er at den tekniske moderniseringen allerede har gitt oss større evne enn tidligere til å levere utbedringer av funksjonalitet og tjenester som kommer både saksbehandlingen og kundene til gode

Fremdriften i den langsiktige planen er god. Utfasing av sentrale komponenter i saksautomatiseringen (BizTalk) var nær ferdigstillelse ved utgangen av 2025. Dette var et sentralt tiltak for å redusere risiko for fremtidig erstatningsprosjekter samtidig som det har styrket robustheten i den automatiserte saksbehandlingen. Det er startet forberedelser for modernisering på tildelingsområdet. Et viktig fokus i denne modernisering er en gradvis

¹⁹ [Innbyggerundersøkelsen 2024 | DFØ](#)

utfasing av manuell saksbehandling i standardproduktet P360 over på ny fremtidsrettet teknologi.

For å realisere målene er utviklingskapasiteten styrket gjennom rekruttering i 2025. Det jobbes strukturert med risikooppfølging, og i 2025 har dette resultert i et særlig fokus på tidskritiske risikoer knyttet til kapasitet og ledelse. Tiltakene har omfattet å gjennomføre etappevis rekruttering, plassere tydelige ansvar i HR og IT, samt startet arbeidet med å etablere en struktur for styring av arkitektur og teknologivalg.

Samlet sett vurderer vi måloppnåelsen på styringsparameter 2.1 som tilfredsstillende i 2025, og like viktig er det å påpeke hvordan det i 2025 er lagt grunnlag for å opprettholde og forbedre tjenestene og saksbehandlingen vår i årene som kommer gjennom økt datafangst, utbedring av søknadsdialog, innsikt gjennom smertepunktsmålinger, ny prognosemodell og oppbygning av kapasitet til å håndtere teknisk etterslep og funksjonelle endringer i parallell.

3.2.2.2. Styringsparameter 2.2: *Finansiering til studiestart*

Styringsparameteren finansiering til studiestart handler om å sikre elever og studenter økonomisk støtte til å dekke livsopphold til rett tid. I tildelingsbrevet for 2025 bes Lånekassen rapportere på andel/antall utbetalinger på gitte måletidspunkt og beskrive tiltak som er gjort for å sikre måloppnåelse.

Lånekassen har tolket styringsparameteren til å se på hvor mange som har fått utbetalt støtte fra Lånekassen etter forskriften om utdanningsstøtte sin tredje del. For Lånekassens mange kunder er det ingen felles dato for studiestart. Vi viser derfor til utviklingen i utbetalinger utover høsten, og ser noe nærmere på hvordan situasjonen var per 16. august og 31. august, da mange vil ha studiestart i løpet av denne perioden.

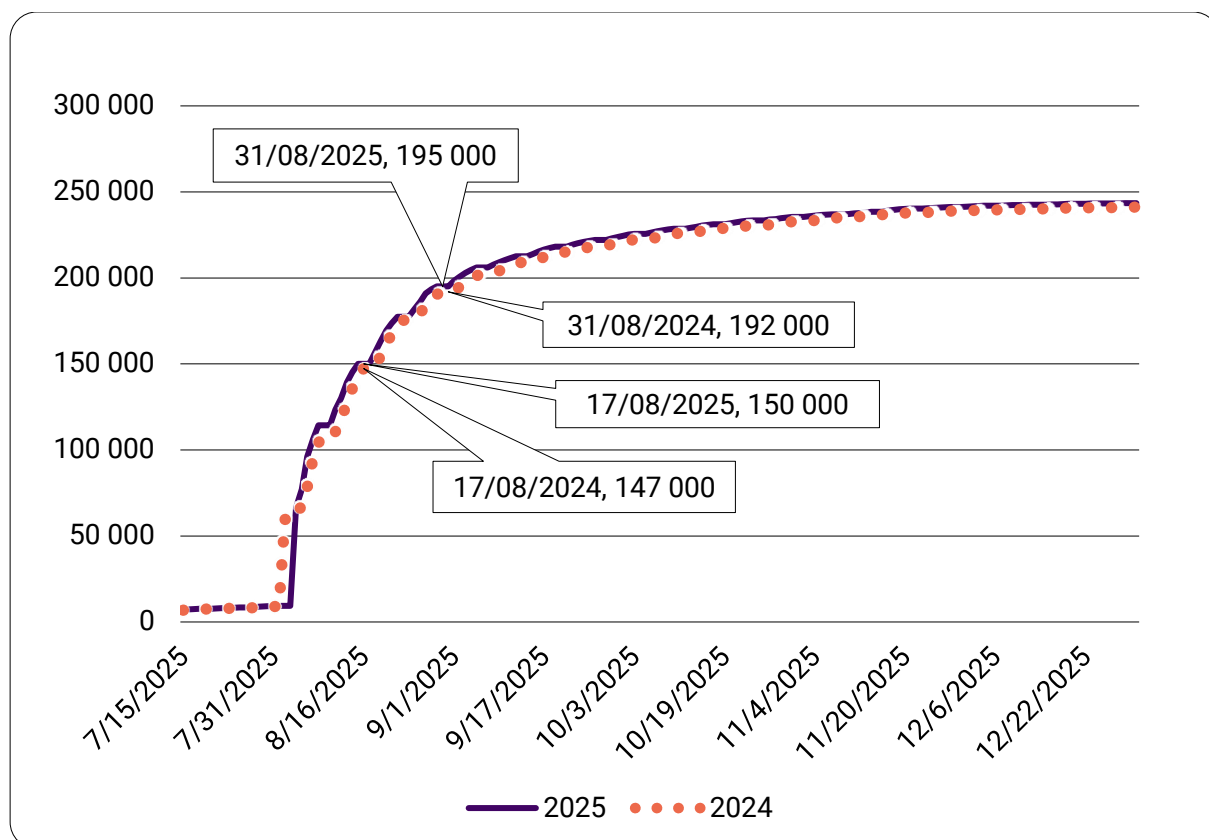
Søknadsprosessen

Søknadsprosessen består av en rekke steg som kundene må igjennom for å få utbetaling. For det første må kundene søke. For det andre må Lånekassen behandle søknaden ferdig og innvilge støtte. For det tredje må kunden signere avtalen. Når avtalen er signert, kan Lånekassen utbetale utdanningsstøtten så lenge vi har mottatt melding om at kunden har møtt (møttmelding) fra lærestedene. Det er dermed mange faktorer som påvirker i hvilken grad Lånekassen kan utbetale utdanningsstøtten til studiestart.

Noe flere får finansiering til studiestart

Vi ser en mindre økning i antall kunder som har fått finansiering til studiestart. I alt fikk 150 000 kunder sin første utbetaling innen 16. august, noe som er 3 000 flere enn på samme tidspunkt i fjor. Resultatet for utbetaling innen 31. august er 195 000 kunder, som tilsvarer en økning på 3 000 kunder. Andelen helmaskinelle saker har vært høyere i år enn i fjor. Dette er med på å bidra til raskere behandling av søknader, som igjen fører til raskere utbetaling til kunden. Utviklingen i antall kunder som fikk utbetalt studiestøtte utover høsten er vist i figuren under.

Figur 11 Antall kunder utbetalt. Grafen viser hvor mange kunder som hadde fått utbetalt støtte i perioden 15. juli til og med 31. desember for årene 2024 og 2025.

Tabell 6 Antall/andel kunder som har fått utbetalt støtte. Tabellen viser antall kunder som har fått utbetalt innen 16. august og 31. august. Andel kunder utbetalt er beregnet ut ifra antall kunder som har fått innvilget per 31. desember.

År	Antall kunder innvilget per 31.12	Antall kunder utbetalt per 16.08	Andel kunder utbetalt per 16.08	Antall kunder utbetalt per 31.08	Andel kunder utbetalt per 31.08
2025	248 000	150 000	60 %	195 000	79 %
2024	246 000	147 000	60 %	192 000	78 %
2023	244 000	143 000	59 %	193 000	79 %
2022	250 000	135 000	54 %	192 000	77 %
2021	251 000	122 000	49 %	193 000	77 %

Tiltak for å bedre måloppnåelsen

Det er i år som tidligere, gjennomført «Søk tidlig»-kampanje rettet mot eksisterende kunder. Kampanjen foregår i juni og juli. Målet med kampanjen er å få flere til å søke i god tid før studiestart. Dette øker sjansen for at vi får ferdigbehandlet søknaden og at pengene utbetales til studiestart. Kampanjen består av kommunikasjonstiltak i ulike kanaler og e-post som sendes direkte til kundene i løpet av sommeren og høsten. Masseutsendelser i form av

e-post og SMS går ut til rundt 200 000 studenter og rundt 100 000 elever i Norge og utlandet som allerede har fått støtte fra oss i foregående studieår (våren 2025).

Størst forskjell mellom 2025 og 2024 så vi i juli. Langt flere søkte i denne perioden enn tidligere, i gjennomsnitt har vi i juli 2025 ligget 10 000 søknader over juli 2024. Selv om dette i år førte til at noen har fått litt lengre saksbehandlingstid, gjør dette samtidig at flere får utbetalt støtte til studiestart. Per 15. august hadde totalt 222 000 studenter søkt før studiestart. Det er 4 000 flere enn fjoråret.

Siden vi ikke kan henvende oss direkte til VG1-elever fordi de ikke er kunder hos oss enda, men blir det første gang de søker om utstyrsstipend hos oss, gjennomførte vi i 2025 egne tiltak mot ungdomsskoleelever gjennom utsendelser via lærested. Erfaringsmessig vet vi at ca. 160 000 flergangssøkere og 40 000 førsteårssøkere søker før 15. august.

Våren 2025 innførte vi enn forbedret søknad, nettsøknad for lån og stipend til høyere og annen utdanning. Vi antar at denne endringen har påvirket søknadsprosessen, men virkningen er ikke ennå analysert. Det har også blitt jobbet godt igjennom året med tiltak som holder andelen saker som er helmaskinelle, stabilt høyt. Det er helt avgjørende for at vi skal kunne sikre at flere studenter får utbetaling raskere.

3.3. Oppdrag fra tildelingsbrev

3.3.1. Styrke kunnskapsgrunnlaget om utdanningsstøtte

Lånekassen er en viktig faglig rådgiver for departementet, og jobber for å svare på departementets forventninger om at Lånekassen skal bidra til et godt kunnskapsgrunnlag for politikkutforming på tvers av sektorer og virkemidler hvor Lånekassen er relevant. I 2025 har vi jobbet for å styrke vårt kunnskapsgrunnlag på forskjellige måter. Vi har publisert flere ordningsanalyser samt publisert vår årlige statistikkpublikasjon *Utdanningsstøtten*. Vi publiserer i tillegg regelmessig statistikk om våre ordninger. Flere av analysene og Utdanningsstøtten 2025 skapte overskrifter i landsdekkende aviser og bidro til samfunnsdebatten rundt problemstillingene studentøkonomi og studiegjeld.

Videre har vi jobbet med å se på ordningene våre og muligheter for videreutvikling av disse, se nærmere omtale under 3.5.4.

3.3.2. Publiserte analyser og oppsummering av statistikk

3.3.2.1. *Utdanningsstøtten 2025*

Siden 2022 har Lånekassen publisert *Utdanningsstøtten*. Dette er Lånekassens årlige statistikkrapport som tar for seg nøkkeltallene rundt utdanningsstøtten. Utdanningsstøtten 2025 ble publisert i juni, og inneholdt nøkkeltall for kalenderåret 2024 og studieåret 2024–2025.²⁰

2025-rapporten tok for seg hovedtall rundt antall kunder og kundegrupper, utbetalt studiestøtte, utdanning i utlandet og gjeld og tilbakebetaling. Rapporten ble lagt fram på et frokostseminar i Lånekassen hvor paneldebatten i etterkant av fremleggelsen dreide seg hovedsakelig om gjeldsnivået til norske studenter. Publiseringen førte til flere oppslag i

²⁰ [Utdanningsstøtten 2025](#) (Lånekassen)

norske medier, blant annet NRK, Nettavisen og Adresseavisen. De fleste oppslagene fokuserte på det økte gjeldsnivået.

3.3.2.2. Publisering av statistikk og utlevering av data

Lånekassen publiserer statistikk på våre nettsider.²¹ Her kan de som ønsker finne tall om studenter i Norge, elever i Norge, studenter i utlandet, utvekslings elever i utlandet og tilbakebetaling. Noen av statistikkene oppdateres fortløpende, andre årlig. Statistikkene våre er en god kilde for mange eksterne.

I 2025 har Lånekassen mottatt om lag 50 henvendelser om tall og statistikk som vi har besvart. Dette er henvendelser fra ulike aktører som redaksjoner, direktorater, SSB eller studentorganisasjoner. Men også enkeltstudenter som jobber med bacheloroppgaver eller masteroppgaver har fått statistikk fra oss.

I tillegg har vi delt data med flere forskningsprosjekter i løpet av 2025, blant annet til NIFU sitt DISHED-prosjekt, Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) sin årlige brukerundersøkelse til elever på utveksling i videregående opplæring (VGO), studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHoT) og publiseringssamarbeidet mellom Kunnskapsdepartementet (KD) og SSB.

3.3.2.3. Ordningsanalyser

Lånekassen publiserte i 2025 fem analyser. Analysene er med på å gi oss et bedre innblikk i en av de mest komplekse delene av studiestøtteordningene – behovsprøvingen, og dens utvikling de siste ti årene. Videre har vi fått mer innsikt i studentenes studieforløp, og bruken av studiestøtten og avleggelse av studiepoeng igjennom et studieforløp. I tillegg har vi sett nærmere på bruken av tilleggslånet for studenter og elever over 30 år som ble innført i 2020–2021. Disse analysene er gode bidrag inn i kunnskapsgrunnlaget rundt våre ordninger, studentøkonomi og gjennomføring. Oppsummeringer av analysene kan leses under.

Behovsprøving – inntekt og formue

Behovsprøving har vært en del av Lånekassens ordninger siden oppstarten i 1947, men både utforming og funksjon har endret seg betydelig over tid. I 2025 publiserte vi en første samlet framstilling av behovsprøvingens historiske utvikling, fra en tidlig og i stor grad skjønnsmessig praksis til dagens regelverk med faste grenser for inntekt og formue. Videre tar den for seg overordnet regelverket for behovsprøvingen i Lånekassen, hvor mye stipend som blir behovsprøvd og hvor mye som blir redusert på grunn av behovsprøvingen.

I gjeldende regelverk er det fire stipender som behovsprøves for studenter etter del 3 i forskrift om utdanningsstøtte: utdanningsstipend, barnestipend, tilleggsstipend ved nedsatt funksjonsevne og flyktningstipend. Stipendene behovsprøves mot studentens inntekt, formue og trygd eller pensjon, og for studenter med barn også mot ektefelles eller samboers inntekt. Behovsprøvingen gjennomføres i hovedsak etter at Lånekassen har mottatt opplysninger fra Skatteetaten, og fører normalt ikke til lavere utbetalt støtte i studietiden, men til at stipend helt eller delvis gjøres om til lån.

²¹ [Statistikk](#) (Lånekassen)

I 2023 tildelte Lånekassen om lag 38 milliarder kroner i utdanningsstøtte. Av dette utgjorde rundt 12 milliarder kroner behovsprøvde stipender. Utdanningsstipendet sto for den klart største andelen og utgjorde om lag 88 prosent av de behovsprøvde stipendene. Etter behovsprøvingen ble om lag 18 prosent av de behovsprøvde stipendkronene gjort om til lån, tilsvarende rundt 2,2 milliarder kroner. Dette representerer en økning sammenlignet med perioden 2014–2019, hvor andelen i hovedsak lå stabilt rundt 13 prosent.

Utviklingen de siste ti årene viser at andelen studenter som får redusert stipend har økt. I 2014 fikk om lag 18 prosent av studentene redusert stipend som følge av behovsprøvingen, mens andelen i 2023 var nær 27 prosent. Dette tilsvarte om lag 80 000 studenter. Økningen gjelder både studenter som får deler av stipendet redusert og studenter som får hele stipendet gjort om til lån, med størst vekst blant sistnevnte gruppe.

Det er betydelige forskjeller mellom stipendtypene. Barnestipendet skiller seg ut ved at en relativt høy andel av det tildelte stipendet blir gjort om til lån. Dette henger sammen med at barnestipendet reduseres før utdanningsstipendet i behovsprøvingen, og at det i tillegg behovsprøves mot ektefelles eller samboers inntekt. Utdanningsstipendet er likevel avgjørende for den samlede utviklingen, ettersom dette stipendet utgjør hoveddelen av de behovsprøvde stipendene.

I forbindelse med koronapandemien i 2020–2022 ble det innført midlertidige unntak i behovsprøvingen, der inntekt fra arbeid i helse- og omsorgssektoren, og i 2022 også skole- og barnehagesektoren, helt eller delvis ble holdt utenfor beregningsgrunnlaget. I hvert av disse årene fikk om lag 5 500–5 900 studenter økt stipend som følge av ordningen. Samlet mottok disse studentene nær 0,5 milliarder kroner mer i stipend enn de ellers ville hatt rett til. Ordningen omfattet under to prosent av studentene med behovsprøvde ytelser og var avgrenset til bestemte yrkessektorer.

Analysene er publisert på Lånekassens analysesider.²²

Studieforløp

Gjennomføring er et viktig tema i utformingen av utdanningsstøttepolitikken og Lånekassen har derfor sett nærmere på studieforløpene til en gruppe studenter som var nye støttemottakere høsten 2014. Analysen omhandler studenter som for første gang fikk støtte til fulltidsstudier ved universitet og høyskole høsten 2014, og som da var under 25 år. Studentene ble delt opp etter hvor mye støtte de fikk fra Lånekassen i det ni-årige forløpet vi har sett på. 55 prosent av studentene fikk støtte til fulltidsstudier i hele studietiden, og 33 prosent fikk støtte til fulltidsstudier, men hadde også perioder hvor de oppnådde studiepoeng uten å få støtte fra Lånekassen. De øvrige hadde forskjellige kombinasjoner av perioder med støtte til fulltid, deltid og perioder uten støtte. Sistnevnte gruppe er ikke omfattet av analysen.

Analysen viser at det er stor variasjon i hvor mange studieår studentene hadde, og hvor mange studiepoeng de oppnådde i hele forløpet. Det var studenter som oppnådde studiepoeng svarende til bachelor- eller mastergrad og studenter som oppnådde både færre

²² [Behovsprøving for studenter](#) (Lånekassen)

og flere studiepoeng enn dette. Samtidig varierte det om de underveis oppnådde studiepoeng svarende til fulltidsstudier eller mindre.

Fremdriften år for år varierte mellom studenter med forskjellig utdanningsnivå og etter hvor mange studieår de hadde. Noen fellestrekk var at gjennomsnittet for flere grupper var litt lavere det første studieåret, deretter økte og eventuelt ble mindre igjen mot slutten. Blant gruppene med flere studieår enn det som tilsvarer en grad på normert tid, var gjennomsnittet lavere alle årene.

Blant studentene som ikke fulgte normert tid, var det en stor andel som oppnådde færre studiepoeng enn de fikk støtte til tidlig i deres studieforløp. Få av dem klarte å hente seg inn igjen. En del studenter fikk i hele forløpet støtte til flere studiepoeng enn de oppnådde.

24 prosent av studentene med støtte til fulltid og utdanning på bachelor eller bachelor-masternivå hadde pauseår, hvor de verken fikk studiestøtte eller oppnådde studiepoeng. Størsteparten hadde pause i ett eller to år, og selv om det varierer når de hadde pause, var det flest som hadde pause etter første eller etter tredje studieår.

Studentene som oppnådde studiepoeng i perioder uten støtte, hadde oftest 1–2 studieår uten støtte og oppnådde da studiepoeng svarende til et eller to semestre. Størsteparten hadde perioder uten støtte etter de hadde fått støtte siste gang, og de oppnådde færre studiepoeng i perioder uten støtte.

Analysene er publisert på Lånekassens analysesider.²³

Tilleggsloan for studenter og elever over 30 år

For å gjøre det enklere for voksne å kombinere utdanning og arbeid, ble det i 2020–2021 gjort flere endringer i studiestøtten. Endringene var en del av regjeringens kompetansereform (Prop.1 S 2019–20). Blant annet ble et ekstra lån, tilleggsloanet for studenter og elever som er 30 år og eldre, gjort tilgjengelig. Lånekassen ønsket å vite mer om bruken av ordningene, og lagde derfor en beskrivende analyse basert på Lånekassens data.

Studenter og elever kan søke om tilleggsloan samtidig med basislån. De har rett til tilleggsloan i to år med fulltidsstudier, eller en lengre periode på deltid. Beløpene reduseres i samsvar med deltidsprosenten. I 2020–2021 var tilleggsloanet på 100 000 kroner for studenter på høyere utdanning eller fagskole, og maksgrensen 200 000 kroner. For elever på videregående var lånet da 50 000 kroner, og maksgrensen 100 000 kroner. Lånebeløpene prisjusteres for hvert år.

Det første året mottok 19 000 studenter og elever tilleggsloanet. I de følgende årene ble det færre som mottok det for første gang, men andelen økte fordi flere studenter og elever mottok tilleggsloanet i flere studieår. I 2020–2021 mottok 49 prosent av studentene og elevene i aldersgruppen lånet, andelen økte til 61 prosent i studieåret 2023–2024.

I løpet av de fire første studieårene mottok ca. 60 400 studenter og elever tilleggsloanet. Over halvparten (57 prosent) har mottatt det i ett år og 29 prosent i to år. Blant dem som mottok tilleggsloan for første gang i 2020–2021 er det 34 prosent som har mottatt støtte til 120

²³ [Studieforløp I](#) og [Studieforløp II](#) (Lånekassen)

studiepoeng og dermed ikke har rett til mer tilleggslån.²⁴ Tilsvarende for dem som mottok tilleggslån for første gang i 2021–2022 og i 2022–2023, er henholdsvis 30 og 23 prosent²⁵.

Antallet studenter og elever over 30 år som mottar studiestøtte, har økt jevnt i perioden fra 2014–2015 til 2023–2024, og vi ser ingen markant økning ved innføringen av tilleggslånet eller i ettertid. Den generelle økningen vi observerer var størst blant elever i videregående opplæring og blant fagskolestudenter. Den samlede støtten (korrigert for prisutvikling) var jevn frem til 2020–2021, hvor tilleggslånet ble innført. Da økte den gjennomsnittlige studiestøtten fra litt over 100 000 kroner per studieår til rundt 150 000 kroner.

Det gjennomsnittlige antall studiepoeng studentene og elevene mottok støtte til, har endret seg lite i den tiårs perioden vi har sett på, og det var ingen markante endringer i perioden. Blant studenter og elever som mottok tilleggslån, var det en litt større andel med støtte til fulltidsstudier enn blant de øvrige. Det var samtidig store variasjoner både blant dem som mottok tilleggslån og dem som ikke gjorde det.

Den gjennomsnittlige inntekten (justert for lønnsøkning) for studenter og elever som mottok støtte fra Lånekassen og var 30 år og eldre økte fra om lag 358 000 kroner til litt over 400 000 kroner i perioden fra 2015 til 2023. Den gjennomsnittlige inntekten varierer etter hvor mange studiepoeng studentene og elevene mottar støtte til.

Analysene er publisert på Lånekassens analysesider.²⁶

3.3.3. Styrke samarbeid med andre virksomheter

Utdanningsstøtte er et av flere virkemidler regjeringen har for å bidra til å øke samfunnets tilgang på arbeidskraft. For å løse flere av de utfordringene samfunnet står overfor er vi nødt til å samarbeide. Lånekassen har i 2025 hatt flere samarbeid med andre etater under Kunnskapsdepartementet. Ett eksempel er oppdraget som ble gitt i tildelingsbrevet for 2025 om å utrede nye kvalifikasjonskrav for lån og stipend til utdanning utenfor Norden. Dette er nærmere beskrevet i kapittel 3.5.3.

Lånekassen har i 2025 samarbeidet med flere andre etater for å øke datafangsten i saksbehandlingen. Gjennom å hente data om deltagelse i introduksjonsprogram letter vi dokumentasjonskravet til en sårbar gruppe og øker samtidig effektiviteten i saksbehandlingen. Vi har også samarbeidet med Sikt for å kunne ta i bruk det nye nasjonale utdanningsregisteret og med Nav for å kunne hente inn data om utførelse. I forbindelse med den nye ordningen for sletting av gjeld i utvalgte distriktskommuner har det vært samarbeidet med både Skatteetaten, Brønnøysundregistrene og Nav for å sjekke arbeidslivstilknytning og bosted.

Videre har Lånekassen i 2025 arbeidet med å forbedre våre analysedata, slik at vi lettere kan bruke dataene til analyser internt, men også for tilgjengeliggjøring eksternt. Lånekassen har hatt

²⁴ På grunn av den årlige prisjustering kan de ha noen mindre beløp de kan ta ut.

²⁵ Det er noen få studenter og elever som mottok tilleggslån for støttemottakere med barn under 16 år før dette tilleggslån. Det påvirker hvor mye de har rett til. 7 perioden fra 2015 til 2023. Den gjennomsnittlige inntekten varierer etter hvor mange studiepoeng studentene/elevne mottar støtte til.

²⁶ [Mange over 30 år nyttar seg av tilleggslån](#) (Lånekassen)

samarbeid med KUDAF-programmet, hvor vi har vi gitt innspill og testet ut å legge inn noen enkeltvariabler i metadatakatalogen som Kunnskapssektorens datafellesskap (KUDAF) har opprettet. Lånekassen har også samarbeidet med SSB og Sikt med tanke på å tilgjengeliggjøre data i Microdata.no, hvor det i løpet av 2025 har vært gjennomført nyttige juridiske diskusjoner sammen med Datatilsynet og Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) i tillegg til SSB og Sikt. Disse diskusjonene har tatt oss videre i prosessen for tilgjengeliggjøring.

Analysemiljøet i Lånekassen er lite, det er derfor viktig for oss å samarbeide med andre virksomheter slik at vi sammen kan bidra til et best mulig kunnskapsgrunnlag om studiestøtteordningene. Et interessant samarbeid for Lånekassen i 2025 og videre i 2026 er med Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) og deres forskningsprosjekt «Designing incentive systems in higher education (DISHEd)»²⁷. I 2025 gjennomførte vi et pilotprosjekt som en del av dette arbeidet.

Videre spiller vi inn forslag og deler data inn mot Kunnskapsdepartementet og SSB publiseringssamarbeid. I dette samarbeidet har vi blant annet bidratt med data inn mot analysen om tilleggss stipend for de med nedsatt funksjonsevne²⁸.

3.4. Fellesføringer fra tildelingsbrev

3.4.1. Systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk

I 2025 ble Lånekassen re-sertifisert som miljøfyrtårn. Dette innebærer at en legger til rette for rapportering årlig opp mot ulike miljøspørsmål og kan på den måten følge utviklingen av klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk fra år til år. Sertifiseringen gjennomført i 2025 ble utvidet med bransjekriteriet «IT og kommunikasjon».

Ordningen Miljøfyrtårn har endret sine rapporteringsemner til å treffe bedre i forhold til FN sine bærekraftsmål enn tidligere. Dette gjør at vi nå rapportere i større grad på de riktige temaene.

Sertifiseringen varer i 3 år, så da får vi sammenligne oss med oss selv, samtidig som vi får muligheten til å sammenligne med andre lignende virksomheter.

Miljøarbeidet er organisert i en arbeidsgruppe med representanter fra hvert av de fire kontorstedene. Arbeidsgruppa gjennomfører lokale aktiviteter gjennom året og holder øye med hva som skjer lokalt med oppfølging av de ulike emnene vi har fokus på, som håndtering av avfall, gjenbruksaktiviteter, arbeidsmiljøskapende aktiviteter m.m.

Aktivitets- og redegjørelsesplikten omtales i egen rapport, se vedlegg 1.

²⁷ [Designing incentive systems in higher education \(DISHEd\) – NIFU](#)

²⁸ [Tilleggss stipend for nedsett funksjonsevne – SSB](#)

3.4.2. Positiv utvikling i antall ansettelser av personer med funksjonsnedsetting og/eller fravær fra arbeid, utdanning eller opplæring

Lånekassen hadde i 2025 10,2 prosent ansettelser av kandidater innen fellesføringene, noe som overgår ambisjonen for 2025 om 4 prosent. I 2024 hadde vi 4,62 prosent ansettelser av kandidater innen fellesføringene, noe som overgår gjennomsnittet for 2020 og 2021 (som var 2,75 prosent) og ambisjonen vår om 3 prosent ansettelser for gruppen i 2024. Dette viser en positiv utvikling over år, som et resultat av målrettet bevisstgjøring og prioriteringer.

I tillegg til dette kan vi vise til at 8,5 prosent av nyansettelser i 2025 var selvregistrert i rekrutteringssystemet vårt med innvandrerbakgrunn. Videre var 46 prosent av nyansatte kvinner og 54 prosent menn.

3.4.3. Redusere bruk av konsulenter

Lånekassen benytter IT-konsulentbistand for å levere på utviklingsoppdrag finansiert med investeringsmidler. I 2025 fikk Lånekassen tildelt 51,1 mill. kr i investeringsmidler. I tillegg ble 10,8 mill. kr i investeringsmidler overført fra 2024 til 2025, for ferdigstilling av oppdrag påbegynt før 2025.

Lånekassen benytter også IT-konsulentbistand for å sikre tilstrekkelig kapasitet i daglig drift, der vi ikke har tilstrekkelig egen kapasitet, samt for å kompensere for egne ansattes tid brukt på utviklingsoppdrag finansiert med investeringsmidler.

Utover kjøp av IT-konsulentbistand har Lånekassen foretatt enkelte mindre konsulentkjøp, som prosjektlederoppdrag av kortere varighet og noe juridisk bistand.

Samlet sett har Lånekassen kjøpt konsulentbistand for 67,8 mill. kr i 2025.

Lånekassen vil fortsette å benytte IT-konsulentbistand for å levere på utviklingsoppdrag finansiert med investeringsmidler også fremover. Aktuelt for kommende år er investeringsmidler for å realisere vår del av Fremtidens Innkreving. Samtidig er Lånekassen i gang med å bygge opp IT-organisasjonen for å sikre tilstrekkelig kapasitet til nødvendig utvikling og vedlikehold av IT-systemene («løpende modernisering»). I 2025 har vi økt vår bemanning med 9 årsverk som følge av dette. Vi planlegger videre vekst i 2026, samtidig som vi må erkjenne at totalbehovet for økt kapasitet fortsatt overstiger hva vi klarer å tiltrekke oss på kort tid i et stramt arbeidsmarked med stort underskudd på IT-kompetanse. Vi forventer derfor fortsatt å måtte bruke konsulenter for å sikre tilstrekkelig kapasitet i årene fremover, samtidig som vi jobber videre med å øke vår kapasitet ytterligere gjennom ansettelser. Vi forventer at konsulentforbruket for kommende år vil ligge på nivå med eller noe over 2025.

Lånekassen benytter ikke konsulenter på kommunikasjonsområdet.

3.5. Andre aktiviteter

3.5.1. Oppdrag om utdanningsstøtte til fleksible utdanninger for voksne

Lånekassen fullførte systemutviklingsarbeidet for kompetanselånet i tråd med avtalte føringer i 2024, med en påfølgende testperiode som pågikk fram til februar 2025. Arbeidet ble startet i november 2021. Etter et avbrudd for å endre innretning etter ønsker fra Kunnskapsdepartementet i februar–april 2022 pågikk arbeidet kontinuerlig fram til februar 2025. Løsningen ble da satt i produksjon med stengt søknad i påvente av høringsrunde og vedtak om ny forskrift.

I 2024 leverte Lånekassen forslag til forskriftstekst og høringsnotat innen fristen. Lånekassen bistod også med avklaringer og diskusjoner underveis i departementets forskriftsarbeid. Dette har fortsatt i 2025.

Prosjektet har lagt beslag på omtrent halvparten av Lånekassens samlede utviklingskapasitet over en periode på litt over 3 år. Dette er muliggjort ved å minimere annen parallell utviklingsaktivitet for å frigjøre interne ressurser, og ved å benytte tildelte midler til å finansiere innleie av konsulenter i perioden.

I løpet av siste halvår 2025 varslet regjeringen at den hadde bestemt å ikke gå videre med ordningen, men ville avvente arbeidet i utvalget som skal foreta en helhetlig gjennomgang av utdanningsstøtteordningene før det gjennomføres endringer i ordningene for å ivareta behovene i målgruppen for Kompetanselånet.

Dette er dermed fjernet fra produksjonsmiljøet, men det gjenstår en opprydning i den digitale saksbehandlingsløsningen for å fjerne funksjonalitet som ikke er i bruk. Det vil medgå noe tid og kostnader i 2026 til å få fjernet dette.

3.5.2. Oppdrag om gjeldssletting i distriktene

Regjeringen foreslo i statsbudsjettet for 2025 å innføre en ny ordning for sletting av studielån som skulle bidra til å gjøre det mer attraktivt å bosette seg og arbeide i distriktene.

I tildelingsbrevet for 2025 fikk Lånekassen i oppdrag å innføre en teknisk løsning som automatisk vurderer krav om yrkesaktivitet for å understøtte både den nye ordningen og den eksisterende ordning for sletting av gjeld i Nord-Troms og Finnmark.

Den tekniske løsningen ble utviklet i 2025 og tilgjengeliggjort slik at det kunne søkes på den nye ordningen fra begynnelsen av 2026 slik det var forutsatt i tildelingsbrevet.

Løsningen for å vurdere yrkesaktivitet innebærer at det er etablert grensesnitt både mot AA-registeret, Enhetsregisteret og Folkeregisteret. Disse grensesnittene kan gjenbrukes i andre ordninger hvor krav til yrkesaktivitet er relevant slik det ble beskrevet i oppdraget. Ved hjelp av disse grensesnittene vil den nye ordningen for sletting av gjeld i distriktene få høy andel helmaskinelle saker. Også for den eksisterende ordningen for Nord-Troms og Finnmark vil andelen helmaskinelle saker bli høyere enn tidligere. Det vil likevel være saker som ikke lar seg automatisere, og det er for tidlig å si hvilken automatiseringsgrad vi ender på for den nye ordningen.

3.5.3. Oppdrag om utredning av kvalifikasjonskrav for lån og stipend til utdanning i utlandet.

I tildelingsbrevene for 2025 fikk Lånekassen og Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) et felles oppdrag fra Kunnskapsdepartementet om å utrede nye kvalifikasjonskrav for lån og stipend til utdanning utenfor Norden. Første del av oppdraget som gikk ut på å vurdere om en kan bruke de samme vilkårene for opptak til høyere utdanning i Norge og tildeling av lån og stipend til høyere utdanning i utlandet, ble besvart i mars 2025. I andre del av oppdraget skal det vurderes ulike alternativer til generell studiekompetanse som kvalifikasjonskrav for lån og stipend til høyere utdanning i utlandet. De ulike alternativene skal risikovurderes og det skal leveres konkrete forslag til eventuelle risikoreduserende tiltak.

3.5.4. Faglig vurdering av tildelingsordningene

I 2025 gjennomførte Lånekassen en vurdering av hvordan ulike endringer i innretningen av utdanningsstøtteordningene kan bidra til å øke samfunnets tilgang på arbeidskraft. Arbeidet tok i høy grad utgangspunkt i de langsiktige demografiske og økonomiske utfordringene Norge står overfor, herunder en aldrende befolkning, lavere fødselsrater og begrensede muligheter for å dekke arbeidskraftsbehovet gjennom arbeidsinnvandring. Vurderingen ble oversendt Kunnskapsdepartementet høsten 2025.

Et sentralt premiss for arbeidet er at verdien av befolkningens arbeidskraft utgjør en vesentlig del av nasjonalformuen, og at høy yrkesdeltakelse er en grunnleggende forutsetning for bærekraften i velferdsmodellen. Samtidig viser utviklingstrekk at stadig færre yrkesaktive skal finansiere og levere tjenester til en voksende eldre befolkning. Å utnytte arbeidskraftpotensialet bedre framstår derfor som stadig viktigere. Tidligere oppstart og raskere gjennomføring av utdanning er et av retningsvalgene som kan bidra til å øke tilgangen på arbeidskraft i fremtiden, jf. *Perspektivmeldingen*.²⁹

Vurderingen vår viser blant annet til at norske studenter i gjennomsnitt er eldre enn studenter i de fleste andre europeiske land, og at mange enten venter med å begynne på høyere utdanning eller bruker lengre tid enn normert på å fullføre. Bare litt over halvparten fullfører en bachelor- eller masterutdanning innen normert tid, og en betydelig andel fullfører ikke i det hele tatt. Dette indikerer et potensial for å øke tilgangen på kvalifisert arbeidskraft gjennom tidligere oppstart og mer effektive utdanningsløp, slik også Perspektivmeldingen beskriver.

Dagens støtteordning premierer fullført utdanning gjennom omgjøring av deler av basislånet til stipend, men inneholder i begrenset grad direkte insentiver for tidlig oppstart av utdanning eller gjennomføring på normert tid. Vurderingen drøfter derfor på et overordnet nivå hvordan støtteordningene kan innrettes slik at de i større grad understøtter ønsket atferd, innenfor Lånekassens virkemidler og formål.

Uten å foreslå konkrete regelverksendringer peker utredningen på noen alternative overordnede retninger for videre arbeid, herunder mulige justeringer i støttenivå, rammer for

²⁹ [Meld. St. 31 \(2023–2024\) - regjeringen.no](#)

samlet støtte og bruk av økonomiske insentiver som kan stimulere til tidligere oppstart og raskere gjennomføring av utdanning som vil bidra til å øke det samlede tilbudet av arbeidskraft.

4. Styling og kontroll i Lånekassen

4.1. Virksomhetsstyring

Basert på kravene i reglementet for økonomistyring i staten og bestemmelser om økonomistyring i staten, er det etablert et helhetlig system for styring og kontroll i Lånekassen. Vi gjennomfører faste, årlige prosesser som danner grunnlaget for styringen av Lånekassen.

Vi har siden 2024 bygd virksomhetsplanen rundt treårige mål. I 2025 gikk styringen på å følge opp målformuleringer for inneværende år, samt arbeide frem og revidere formuleringer for perioden 2026–2028. De treårige målene skal muliggjøre både mer helhetlig og langsiktig styring – samtidig som den årlige rulleringen/revideringen gir oss fleksibilitet og et bedre grunnlag for prioriteringer. Det gjør det enklere å se sammenhenger og letter også planleggingen det enkelte år ved at prioriteringer som ikke når opp gitt år ikke trenger å legges til side, men kan plasseres lenger frem i tid. En annen fordel er at arbeidet generelt blir mer dynamisk.

Målene omfatter følgende områder:

- Treffsikre ordninger
- Data, innsikt og analyse
- Effektiv masseforvaltning
- Løpende modernisering
- Fremtidens innkreving
- Kompetanse, organisasjon og samarbeid

Mange av målformuleringene krever IT-utvikling for å realiseres. Disse blir fulgt opp i virksomhetens porteføljestyling. Porteføljestylingen gjennomføres kvartalsvis og har som formål å sikre ledergruppen oversikt over status og avvik når det gjelder fremdriften på utviklingen. Ressursstyring er en sentral del av porteføljestylingen, og arenaen benyttes til å beslutte omfordelinger og prioriteringer.

4.2. Internkontroll

Lånekassen gjennomfører risikovurderinger på organisatorisk, taktisk og strategisk nivå samt innenfor fagområder som sikkerhet og beredskap, informasjonssikkerhet og kvalitet i saksbehandlingen. Nedenfor omtales risikoer på strategisk nivå som påvirkes av eksterne forhold.

4.2.1. Risiko

Det er en risiko for at manglende systematisk evaluering av formålseffektiviteten i ordningene kan føre til et mangelfullt grunnlag for forbedringer av ordningene.

Hovedårsakene er at det ikke er tilstrekkelige analyser og/eller dårlig kvalitet i kunnskapsgrunnlaget. Det pågår aktiviteter for å redusere risikoen til akseptabelt nivå. Det er arbeidet med en strategisk analyseplan som skal legges til rette for et målrettet og effektivt

analysearbeid, utvikle ett nytt rammeverk for evaluering av formåls effektiviteten og videreutvikle analyseplattformen samt arbeidsprosessene for evaluering.

Det er en risiko for at enkeltkunder alene eller som del av organisert økonomisk kriminalitet misbruker utdanningsstøtteordningen, som igjen kan føre til uberettiget tildeling av lån/stipend eller avskrivning av lån. Bedrageriene kan gjennomføres ved uriktig informasjon fra kunden, registermanipulasjon og dokumentforfalskning. Lånekassen har i 2025 gjennomført en kunnskapsinnhenting om risikoen for organisert økonomisk kriminalitet og vi har vurdert sårbarheten for bedrageri av utdanningsstøtteordningen. Det pågår en vurdering av hvilke tiltak Lånekassen bør prioritere for å forebygge bedrageririsikoen fremover.

Lånekassen skal legge til rette for digitaliseringsvennlig forvaltning av utdanningsstøtteordningen som ivaretar kravene til effektiv masseforvaltning. Dette utfordres ved tilpasning av virkemidlene til mindre målgrupper, regulatoriske endringer i nasjonal lovgivning og i EUs regelverk med vesentlig strengere krav til styringssystemer, internkontroll, vurderinger og dokumentasjon. I tillegg er den geopolitiske situasjonen mer ustabil, noe som kan påvirke Lånekassens digitale suverenitet herunder bruk av eksisterende tekniske løsninger. Samlet sett øker dette kompleksiteten i forbindelse med utvikling og forvaltning av utdanningsstøtteordningen. Det er en risiko for at utviklingsaktiviteter som skal gi økt effektivisering, datadrevet styring og reduksjon av teknisk gjeld kan bli forsinket fordi det ikke er tilstrekkelig kapasitet hos nøkkelressurser med spesialisert kunnskap om personvern, informasjonssikkerhet og informasjonsforvaltning. Dette omfatter også utviklingstiltak der det er ønskelig å ta i bruk ny teknologi som KI.

Samlet innebærer dette at vi legger særlig vekt på å styrke kontrollkjeden, forbedre kvalitet og sporbarhet i analysedata og styringsinformasjon, samt sikre robusthet i moderniseringsarbeidet og tilstrekkelig kapasitet til nødvendige vurderinger og dokumentasjon. I tillegg er vi oppmerksomme på at enkelte scenarioer har lav sannsynlighet, men svært høy konsekvens for samfunnsoppdraget (f.eks. langvarig bortfall av strøm/EKOM), og slike hendelser håndteres gjennom kontinuitets- og beredskapsarbeid.

4.2.2. Saksbehandling

Lånekassens kvalitetssystem er delt i tre hovedområder: Den første er forebyggende aktiviteter som omfatter regelutvikling, tjenesteutvikling og tilrettelegging for åpning av nytt år for behandling av tildeling av støtte eller tilbakebetaling av utdanningslån. Den andre delen består av aktiviteter for overvåking av produksjon og saksbehandling, herunder avvikshåndtering. Den siste delen er etterfølgende aktiviteter som rapportering, kontroller, evaluering og analyser av tjenestene for å legge til rette for bedre kundedialog og systemtekniske løsninger som skal sikre at kundene har tjenester som er lette å finne, bruke og forstå. Dette har stor betydning for kundenes rettssikkerhet og personvern.

Kvalitetssystemet legger til rette for at forvaltningen av utdanningsstøtteordningen er i samsvar med lover, forskrifter, forvaltningsrettslige regler og andre retningslinjer vi er pålagt å følge.

Styringssystemet har dokumentert roller og ansvar, prosesser, retningslinjer og rutiner for tilrettelegging, produksjon, rapportering og endring i saksbehandlingen og støttefunksjonene.

Lånekassen gjennomfører årlig en risikovurdering av ordningene etter utdanningsstøtteloven for å avdekke om det er forhold som kan føre til brist i vedtakskvaliteten eller i informasjonen som ligger til grunn for behandlingen. Sårbarheter som identifiseres, følges opp med tiltak.

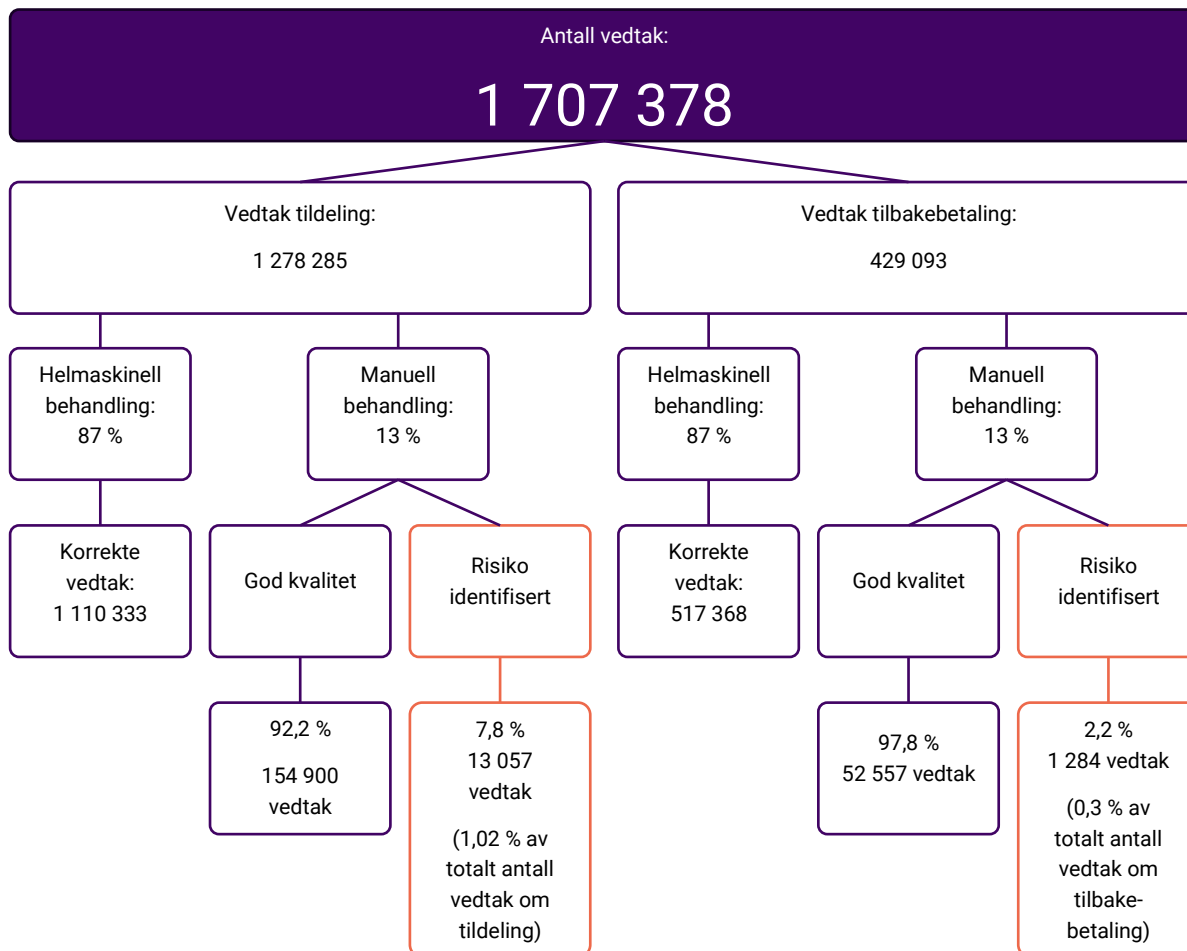
Lånekassen har gode kontrolltiltak som motvirker misbruk av utdanningsstøtteordningen og bidrar til at støtte ikke utbetales på feilaktig grunnlag. I både den maskinelle og den manuelle saksbehandlingen gjennomføres det løpende kontroll av at vilkårene for støtte er til stede før utbetaling eller avskrivning. I den manuelle saksbehandlingen kontrolleres blant annet om dokumentasjonen er ekte, relevant og fullstendig. Utdanningsstøtteordningen omfatter over 1,7 millioner enkeltvedtak. Kvaliteten på disse vedtakene vurderes som meget god, både med hensyn til informasjonen som ligger til grunn for behandlingen, og selve saksbehandlingen. Kvaliteten på den manuelle saksbehandlingen vurderes også som meget god.

Det er en risiko for kvalitetsbrist i de mest komplekse manuelle sakene. Årsakene til kompleksiteten er at det er mange steg i behandlingsprosessen, et komplisert faktagrunnlag med uklar dokumentasjon og komplekse regler.

Samlet mener vi at det er risiko for kvalitetsbrist for om lag 13 057 saker på tildelingsområdet som utgjør om lag 1,02 prosent av alle sakene på tildeling av støtte. På tilbakebetalingsområdet er det risiko for kvalitetsbrist i om lag 1 284 saker som utgjør 0,3 prosent av alle sakene om tilbakebetaling.

Samlet vurdering er at vedtakskvaliteten er meget god.

Figur 12 Oversikt over kvalitet i saksbehandlingen.

4.3. Arbeid med kontroller

Lånekassen har gode tiltak som motvirker misbruk av utdanningsstøtteordningene og sikrer at støtte ikke utbetales på feilaktig grunnlag. I saksbehandlingen gjennomføres det løpende kontroll av at vilkårene for støtte er til stede før utbetaling eller avskrivning. I den manuelle saksbehandlingen kontrolleres blant annet om dokumentasjonen er ekte, relevant og fullstendig. For saksområder der det er identifisert en høyere risiko for kvalitetsbrist, blir dokumentasjonen som sendes inn fra både kunder og læresteder brukt for å kontrollere f.eks. arbeidstilknytning for EØS-borgere og sletting av gjeld for enkelte lærerutdanninger, uførhet og ved død. Det gjennomføres også kontroller på bakgrunn av innkomne tips. I tillegg til kontroller som gjøres løpende i saksbehandlingen, foretar Lånekassen også større etterkontroller av at vilkår var oppfylte, se omtale nedenfor av de større kontrollene som er gjennomført i 2025.

Arbeidet med kontroller er et nyttig virkemiddel for å redusere risiko for misbruk av ordningene. Ved tillitsbaserte ordninger er det viktig at det oppleves at det er en oppdagelsesrisiko dersom man ikke oppfyller vilkårene. Det er imidlertid ikke tvil om at arbeidet er ressurskrevende for Lånekassen, og at innsatsen dermed må vurderes mot andre oppgaver. Med ny teknologi blir det også lettere å kunne forfalske dokumentasjon. Fremover

er det derfor viktig at Lånekassens ordninger i størst mulig grad blir utformet på en slik måte at data kan hentes fra sikre kilder samt at vilkår kan kontrolleres i forkant av tildeling.

Hvert år foreslås det en kontrollportefølje på bakgrunn av en risikovurdering.

Kontrollporteføljen har som mål å få mest mulig nytte ut fra formålene til kontroll, fra de ressursene som er tilgjengelig. For 2025 ble det besluttet å gjennomføre bokkontroll av studenter som hadde oppgitt at de var borteboere i 2024, samt å utvikle og innføre kontrollmekanismer i tildelingsfasen for tilleggsstipend ved nedsatt funksjonsevne. I tillegg til dette ble det besluttet å gjennomføre kontroller og sluttkontroller av gradsstudenter i utlandet som i tidligere år.

4.3.1. Utdanning i utlandet – årlig kontroll og sluttkontroll

Lånekassen gjennomfører årlig kontroll og sluttkontroll av faglig progresjon og betalte skolepenger for alle gradsstudenter i utlandet. Denne kontrollen sikrer at allerede tildelt støtte har vært korrekt og bidrar til at Lånekassen har riktige data om faglig progresjon og studieavgifter som grunnlag for neste studieårs helmaskinelle behandling av søknadene til disse studentene. Lånekassen følger kontinuerlig opp sakene fra kontrollen. Der det avdekkes brudd på opplysningsplikten iverksetter Lånekassen krav om tilbakebetaling av uberettiget støtte og administrative reaksjoner som utestengelse fra videre støtte for en viss periode, vurdert ut fra alvorlighetsgrad.

4.3.2. Bokkontroll

Lånekassen gjennomførte i 2025 kontroll av 25 000 kunder, som hadde oppgitt at de bodde borte fra foreldrene sine under utdanningen våren og høsten 2024, og derfor kan ha rett til omgjøring til stipend. Kontrollens omfang er på samme nivå som tidligere år. I kontrollen blir kundene bedt om å dokumentere at de faktisk bodde borte i den perioden de mottok støtte som borteboere.

Kundene blir plukket ut til kontroll etter en innledende risikovurdering som i første omgang foregår maskinelt. Alle kunder som har oppgitt at de var borteboere, vurderes i saksbehandlingssystemet ut fra fastsatte kriterier. Kunder ut fra kriteriene vurderes å ha lavere sannsynlighet for å bo sammen med foreldrene, siles ut. Etter den innledende silingen, trekkes det et tilfeldig utvalg på om lag 25 000 kunder, som kontrolleres ved å se på innsendt dokumentasjon om bosted under studiene.

Kunder som ikke kan dokumentere at de bodde borte i kontrollperioden, får omgjøringslån gjort om til vanlig lån for perioden. Konsekvensen er dermed at kunden ikke kan få stipend for denne perioden. Kundene som kan dokumentere at de bodde borte, beholder omgjøringslånet.

Bokkontrollen kan i tillegg resultere i vedtak om mislighold av opplysningsplikten. Slike vedtak kan innebære utestenging fra støtte i en periode.

Svarprosenten på kontrollen var om lag 97 prosent. Omtrent 96 prosent av de kontrollerte, hadde sendt inn tilstrekkelig dokumentasjon, mens rundt én prosent fikk kontrollen delvis godkjent etter nærmere vurdering. Om lag 3 prosent kunne ikke regnes som borteboere, i hovedsak fordi de ikke sendte inn dokumentasjon.

Bokontrollen er et viktig tiltak for å opprettholde tillit og forhindre at lån og stipend utbetales på feil grunnlag, og den synliggjør at Lånekassen gjennomfører kontroller av et visst omfang. Totalt er om lag 50 millioner kroner gjort om til vanlig lån etter årets kontroll. Sammenliknet med årene der Lånekassen brukte både maskinlæring og tilfeldig utvalg i kontroll (2017–2019), var beløpet lavere i 2025. Det lavere beløpet kan imidlertid skyldes andre forhold enn bruk av maskinlæring. Vi vurderer at kontrollen har en effekt ved at studentene får mulighet til å dokumentere hvor de bodde. Det er viktig at det er kjent at Lånekassen kontrollerer, for å opprettholde legitimitet.

I 2025 har vi gjennomført et eget informasjonstiltak rettet mot kunder, som har oppgitt at de bodde borte fra foreldrene. Ved hjelp av maskinlæring ble det valgt ut kunder som har fått målrettet informasjon, for å gi dem mulighet til å rette opp opplysninger om egen bostatus i forkant av bokontrollen.

4.3.3. Innføring av løpende kontroll av inntekt ved tilleggsstipend

Tilleggsstipend ved nedsatt funksjonsevne gis til studenter som på grunn av nedsatt funksjonsevne ikke kan ha jobb ved siden av studiene uten at det går ut over studieprogresjonen. Stipendet er på 4 572 kroner per måned (i studieåret 2025–2026), og gis i tillegg til øvrig studiestøtte. Studenten må selv søke om stipendet, og vedlegge en bekreftelse fra lege eller spesialist. Hovedregelen er at studenter som mottar stipendet ikke kan ha lønnet arbeid.

Litt over 15 000 kunder mottok tilleggsstipend i studieåret 2024–2025. Mottakergruppen av stipendet har økt med ca. 1 000 per år de siste årene, så vi vurderer at det er en tydelig økende tendens.

Lånekassen gjennomførte i 2022 en etterkontroll av 1 255 studenter som hadde mottatt stipendet i studieåret 2020–2021 og som hadde hatt en viss inntekt i samme periode som de hadde mottatt stipendet. Resultatene av kontrollen ga grunn til å foreta ytterligere kontroller av stipendet. Av de 1 255 kontrollerte studentene fikk 58 prosent godkjent kontrollen og beholdt dermed stipendet, men hele 38 prosent av de kontrollerte kunne enten ikke dokumentere at inntekten de hadde hatt, var forenlig med mottak av stipendet, eller de svarte ikke på kontrollen i det hele tatt.

I 2025 har Lånekassen utredet og utviklet en løsning for å kontrollere underveis i studieåret om kunder som mottar dette stipendet har inntekt som ikke er forenlig med å motta stipendet. Inntektsdata henter vi fra A-ordningen. Dersom kundene ikke kan dokumentere at de har rett til tilleggsstipendet de allerede har mottatt, vil dette bli omgjort til lån. I tilfeller hvor kundene har mottatt tilleggsstipend i lengre tid uten å ha hatt rett til det, kan Lånekassen foreta ytterligere reaksjoner, eksempelvis nektelse av videre støtterett i en periode.

Lånekassen startet kontrollen av tilleggsstipendet på denne måten i desember 2025, og det er derfor for tidlig å presentere resultater fra kontrollen. Vi har imidlertid allerede erfart at det er en del kunder som har tilkjennegitt at de har hatt inntekt som er uforenlige med å motta stipendet.

4.3.4. Forberedelser til ny ordning for sletting av gjeld i distriktene

Fra 2026 innføres ordningen hvor låntakere som er bosatt og yrkesaktive i mindre sentrale kommuner, kan få slettet gjeld. Det er kun gjeld som stammer fra utdanning som er tatt, som kan slettes. Lånekassen har i 2025 gjort forberedelser for å kunne kontrollere dette vilkåret.

4.4. Klagesaker

Klagenemnda behandler klager på vedtak som er fattet av Lånekassen og som Lånekassen ikke selv har funnet grunn til å omgjøre som førsteinstans.

I 2025 ble 203 klager sendt over til nemnda for klagebehandling. Vi ser at antallet klagesaker som er sendt til nemnda har økt. I 2024 ble 163 klager sendt over. Endringen kan delvis skyldes at Lånekassen har gjort omlegginger i sitt system som tydeliggjør klagemuligheten bedre. Det kan være dette vi ser effekten av nå. Noe av økningen kan nok også tilskrives noe flere klager innen enkelte saksområder som eksempelvis tilleggsstipend for søkere med nedsatt funksjonsevne og sykestipend. I tillegg har vi observert en svak økning innen områder som tradisjonelt har hatt flest klager, slik som klager over avslag på betalingsutsettelse og klager fra søkere som har brukt opp retten til lån og stipend. Tatt i betraktning det høye antallet vedtak Lånekassen fatter hvert år, vurderer vi ikke antallet klagesaker som urovekkende høyt. Det betyr at et stort antall av klagenes Lånekassen fikk inn, enten ikke ble opprettholdt, eller ble omgjort av Lånekassen som førsteinstans. Vi vurderer at Lånekassens praksis ivaretar klagenes rettigheter på en betryggende måte.

Klagenemnda oppnevnes av departementet for en virkeperiode på tre år. Klagenemnda skal ha leder, nestleder og ett medlem som er foreslått av student- og elevorganisasjonene. Elev- og studentrepresentant oppnevnes for ett år av gangen. Klagenemnda har møter ca. én gang per måned og møtene gjennomføres fysisk eller digitalt med samtidig tilstedeværelse.

Lånekassen er sekretariatsfunksjon for klagenemnda. Sekretariatet skal forberede og legge fram klagesakene for nemnda og sikre at klagesakene er tilstrekkelig opplyst. Det utarbeides en egen årsrapport for klagenemnda. Denne inneholder klagenemndas beretning med vurderinger av sitt arbeid i 2025, samt utvikling i og oversikt over klagesaker.

Fortolkningen og bruken av regelverket som klagenemnda gjør, er retningsgivende for Lånekassens behandling av tilsvarende saker, og er dermed et nyttig verktøy for videreutvikling av praksis. I 2025 har det vært to saker der klagenemnda har gjort om på Lånekassens vedtak. Vi vurderer at det er innenfor det vi kan forvente sett i lys av antallet saker til behandling i klagenemnda.

4.5. Oppfølging av oppdrag fra Skatteetaten, divisjon innkreving (heretter Innkreivingsmyndigheten)

Lånekassen ivaretar eier- og kreditoransvaret i oppfølgingen av oppsagte lån, herunder å følge opp samarbeidet med Innkreivingsmyndigheten. Lånekassen skal påse at innkreivingsarbeidet er i samsvar med regelverket og forebygge tap. Lånekassen skal føre kontroll med de utkontrakterte arbeidsoppgavene som Innkreivingsmyndigheten utfører som

omfatter innkreving av oppsagte utdanningslån, oppfølging av pant og gjeldsordning for kunder med ikke oppsagte lån.

Målsetningen er at innkrevd beløp for hele året skal være mer enn 10 prosent av totalt utestående gjeld på oppsagte lån. I 2025 ble 11,21 prosent av totalt utestående gjeld innfordret som er en vesentlig nedgang i forhold til 2024 da innkrevingsresultatet var 14,52 prosent.

Antallet kunder med oppsagte lån per 31.12.2025 er høyere enn tidligere år, men prosentvis er det en nedgang i forhold til alle tilbakebetalere i Lånekassen. I 2025 betalte kundene inn et lavere beløp enn tidligere år og omfanget av kunder med alvorlig og grovt betalingsmislighold har en svak økning.

Etter flere år med økning i antallet nye krav til innkreving var det i 2025 en nedgang. I løpet av 2025 var det 23 168 nye krav som ble oppsagt og overført til innkreving. Dette er en nedgang på 11 prosent i forhold til 2024 da det var 26 020.

I 2025 var det en økning i antallet kunder som fikk ryddet opp i betalingsmisligholdet gjennom innbetalinger og færre kunder som har fått betalingsutsettelse. Det var 24 536 oppsigelser som ble opphevet, som er en økning sammenlignet med 2024 da antallet var 22 408. Årsaken til opphevelse av oppsigelsen er fordelt på ulike hendelser. I løpet av 2025 betalte 15 249 kunder skyldig terminbeløp, 1 329 kom ajour gjennom en midlertidig betalingsavtale, 1 632 kunder innfridde hele lånet, 3 kunder betalte seg ajour for å få rett til ny støtte, 5 394 hadde rett til utsettelse med betalingen og resten fikk ryddet opp av andre årsaker.

I 2025 ble samlet avskrivning av tap på 279,8 millioner kroner, som er noe høyere enn i 2024 da 272,9 millioner ble avskrevet.

Den største andelen av tapsavskrivningen er knyttet til overføring av kravet til permanent innkreving hos Innkrevingsmyndigheten. I 2025 var det 900 kunder med 220 millioner i gjeld som ble permanent overført til Innkrevingsmyndigheten på grunn av alvorlig og vedvarende betalingsmislighold. Dette er en svak økning fra 2024 da det var 891 kunder med 218 millioner i gjeld som ble tapsført.

I 2025 ble 44,2 millioner avskrevet pga. gjennomført gjeldsordning. Dette er en svak økning i forhold til 2024 da det var kr 50,7 millioner og 2023 da 50,6 millioner ble avskrevet.

I 2024 ble 1,9 millioner avskrevet på grunn av foreldelse. Dette er en økning i forhold til 2024 da det var 1,3 millioner, men vesentlig lavere enn i 2023 da 5,3 millioner ble avskrevet.

Tabell 7 Tabellen viser en oversikt over antallet kunder med oppsagt lån, utestående gjeld, innkrevd beløp, antall permanent overførte krav til Innkrevingsmyndigheten og gjeld avskrevet som tap.

År	Antall kunder med oppsagt lån per 31.12.2024	Utestående gjeld (mrd. kr)	Innkrevd beløp i 2025 (mill. kr)	I % av total gjeld	Permanent overført til Innkrevingsmyndigheten	Tap (mill. kr)
2018	24 371	4,4	524,8	12,08 %	1 482	274,1
2019	23 431	4,4	524,5	11,90 %	1 719	328,6
2020	20 700	4,0	428,4	10,15 %	2 410	534,4
2021	17 161	3,4	436,5	11,37 %	1 522	373,0
2022	16 350	3,6	443,6	12,94 %	1 130	281,0
2023	17 344	3,5	514,4	14,77 %	993	283,3
2024	19 165	4,8	608,3	14,52 %	891	272,9
2025	19 803	5,5	580,5	11,21 %	900	280,1

4.6. Personvernombudet

Lånekassens personvernombud har ivaretatt sin rådgiver- og kontrollfunksjon i henhold til rammene gitt for dette.

4.7. Sikkerhet og beredskap

Lånekassen arbeider helhetlig og langsiktig med sikkerhet i virksomheten. Arbeidet bygger på Styringsdokument for arbeidet med samfunnssikkerhet i kunnskapssektoren, der informasjonssikkerhet og deler av HMS-sikkerhet inngår som integrerte områder. Informasjonssikkerheten er forankret i rammeverket ISO 27001.

Vi holder oss løpende oppdatert på det nasjonale trusselbildet gjennom systematisk oppfølging av vurderinger, analyser og varsler fra blant annet NSM, PST og relevante aktører i kunnskapssektoren. I tillegg benyttes informasjon fra private aktører som DNB. Denne innsikten brukes aktivt i prioriteringer knyttet til beredskapsarbeidet, øvingsplanleggingen og utvikling av sikkerhetstiltak.

Ledelsens gjennomgang av sikkerhetstilstanden ble gjennomført i oktober. Gjennomgangen viste behov for revisjon av det eksisterende beredskapsplanverket, som ikke lenger var tilstrekkelig tilpasset ny organisering og et endret trusselbilde. I løpet av 2025 ble planverket derfor revidert, og en ny treårig øvingsplan ble utarbeidet. Det nye planverket er mer styringsrettet, med tydeligere roller, ansvar og prosesser, særlig når det gjelder håndtering av digitale hendelser og avhengigheter til eksterne aktører. Den nye øvingsplanen har tydelige effektmål og en klar progresjon med øvelser og opplæring i Q1, Q2 og Q4. Planverket ble ferdigstilt i 2025, men ikke besluttet.

Sikkerhetsgjennomgangen pekte også på utfordringer knyttet til dagens avvikssystem og avvikskultur. Systemet har behov for utbedring, og systemet skal kunne håndtere tilbakemeldinger fra eksterne interessepartnere.

Lånekassens overordnede verdi er definert som evnen til å sikre livsopphold for studenter som oppfyller vilkårene for lån og stipend. Et bortfall av denne evnen vil ha betydelige negative konsekvenser for en stor del av studentbefolkningen, som er avhengig av studiestøtte for å dekke grunnleggende behov.

Lånekassens evne til å opprettholde vårt samfunnsoppdrag i fred, krise og krig er derfor en sentral driver for arbeidet med samfunnssikkerhet og et viktig bidrag til grunnleggende samfunnsfunksjoner og befolkningens sikkerhet.

Den siste ROS-analysen ble sluttbehandlet i 2024 og omfattet 36 scenarioer. Analysen gir et helhetlig bilde av virksomhetens trussel- og sårbarhetssituasjon og danner, sammen med funn fra ledelsens gjennomgang, grunnlaget for prioriteringer og tiltak i sikkerhetsarbeidet. Scenarioer knyttet til langvarig bortfall av strøm, EKOM og IKT er identifisert som de mest kritiske for Lånekassen.

Lånekassen deltok i Øvelse Konsern i 2025, organisert av Kunnskapsdepartementet med deltakelse fra syv virksomheter i kunnskapssektoren. Øvelsen ble evaluert både lokalt og sentralt. Lokalt ble det utarbeidet en oppfølgingsplan med konkrete tiltak, blant annet innen identifisering av kritisk personell og tydeligere skille mellom strategisk, operativ og taktisk kriseledelse i beredskapsplanen.

Den sentrale evalueringen identifiserte flere viktige læringspunkter, blant annet behovet for å vurdere døgnbemannet vaktordning i kriser og etablering av egnede beredskapslagre. Evalueringen pekte også på tette gjensidige avhengigheter mellom aktørene i kunnskapssektoren, og behovet for styrket samvirke, inkludert mulige liaisonordninger ved større hendelser. Videre ble utfordringer knyttet til tilgjengelighet av kritisk personell i en krigs- eller sikkerhetspolitisk krise fremhevet. Klare avklaringer av samfunnskritiske funksjoner og personell i fredstid vurderes som sentrale tiltak for å styrke håndteringsevnen.

I 2025 tok Lånekassen viktige steg mot et mer helhetlig og strukturert styringssystem for sikkerhet. Arbeidet har omfattet både sterkere integrasjon mellom beredskap, informasjonssikkerhet, HMS og virksomhetsstyringen.

4.8. Informasjonssikkerhet

Det sikkerhetspolitiske landskapet har i 2025 fortsatt vært preget av høy geopolitisk uro og rask teknologisk utvikling. Dette har medført vedvarende og komplekse digitale trusler, samt fortsatt korte tidsrammer for å etablere og opprettholde akseptable sikkerhetsnivåer.

Gjennom året har Lånekassen fulgt opp risikoreduserende tiltak besluttet etter sikkerhetsrisikoanalysen i 2024. Et sentralt tiltak har vært innføring av passordløse autentiseringsmetoder, som en viktig satsning og retning for å møte det trussellandskapet virksomheten står overfor.

Kompetanseheving har vært et prioritert område. Det er arbeidet med å opprettholde kunnskap og bygge en kollektiv «ryggmargsrefleks» hos ansatte for å håndtere stadig mer avanserte trusselaktører og for å bygge tilstrekkelig evne til å levere på kapabiliteter som tidligere har vært tjenesteutsatt.

Prosesser og verktøystøtte for kontinuerlig reduksjon av sårbarheter i applikasjoner og arbeidsverktøy er justert og re-etablert med nye driftspartnere, med mål om å redusere angrepsflaten fra internett og e-post, samt styrke evnen til å oppdage angrep både internt og eksternt.

Årlig brukerkontroll er gjennomført som del av interne kontrollaktiviteter. Kontrollen avdekket ingen systematiske svakheter i brukeradministrasjonen, men enkelte områder med noe forhøyet risiko følges opp. I tillegg er det innhentet ekstern ekspertise for månedlige sårbarhetsanalyser og sikkerhetstesting av IT-infrastrukturen. Den eksterne kvalitetssikringen avdekket ingen alvorlige svakheter som representerer høy risiko for våre kunder. Mindre funn følges opp som del av løpende forvaltning.

4.9. Data og informasjonsforvaltning

Vi har i noen år sett behov for endring i måten vi tilrettelegger for bruk av data. Dette skyldes endringer i måten vi organiserer arbeid og videreutvikler Lånekassens løsninger på. Godt forvaltet kunnskap er grunnlag for effektive arbeidsprosesser, og omlegging av informasjonslanskapet bør foregå med utgangspunkt i der endringen skjer. I 2025 valgte vi å utvikle eksisterende frittstående datakatalog i påvente av å kunne etablere en informasjonsforvaltning som i større grad er tettere på våre verdistrømmer og hvor tilgang til data i større grad er formålsspesifikk og tilpasset brukeres forutsetninger og behov.

Lånekassens datavarehus ble etablert i 2014. Siden den gang har analysebehovene våre vokst, mens utviklingen og forvaltningen av datavarehuset har vært begrenset. Dette har resultert i et teknisk krevende datamangfold. I 2025 besluttet vi en ny retning som utgangspunkt for modernisering på dette området. Vi startet med beskrivelse av verdistrømmene for kritiske analysedata, jobbet med å få på plass en bedre arbeidsprosess og teknisk tilrettelegging for å utvikle analysedata og å kunne forvalte analysedataene våre videre.

Lånekassen har arbeidet systematisk med å få ut økt verdi gjennom smartere bruk av data i flere år og er opptatt av å vurdere innsats mot antatt relevans og varig effekt av tiltak. I løpet av 2025 har det blitt påbegynt tiltak for å utforske mulig verdi av å benytte KI i følgende nye scenarier: målrettet sammenstilling av informasjon for effektivisering av manuell behandling av henvendelser, pilot for vurdering av kvalitet i dokumentasjon, og bruk av maskinlæring for å sikre relevans i dialog med våre kunder.

Det har vært gjort fortløpende vurderinger internt for bruk av kopiloter for økt effektivitet for ansatte. Vi har gjennomført kompetanseheving på bruk av generativ KI for å støtte internt arbeid, da med vekt på effekt av ulike instruksjoner og ulike modeller.

4.10. Våre medarbeidere, kultur og organisasjon

I 2025 har vi definere nye treårige mål for virksomheten, og samtidig jobbet videre med å realisere målene vi la i 2024. Ett av målene beskriver hvordan vi skal jobbe fremover med kompetanse, organisasjon og samarbeid.

Arbeidsmiljøundersøkelsen MUST ble gjennomført i februar 2025. 85 prosent svarte på arbeidsmiljøundersøkelsen. Resultatene viser at vi i hovedsak har et godt arbeidsmiljø i Lånekassen, spesielt på såkalte beskyttende faktorer og risikofaktorer. Alle avdelinger og seksjoner har utarbeidet handlingsplaner og dokumentert tiltakene i felles oversikt.

I 2025 søkte vi om, og fikk tildelt midler fra de sentralt avsatte kompetansemidlene i statlig tariffområde for å videreutvikle jobbengasjementet i Lånekassen. Engasjement er at det er det primære målet på organisasjonskultur. Kultur kan ikke måles, men engasjement er et uttrykk for kultur, og det kan vi både jobbe med og måle. Gjennom høsten 2025 ble det etablert et prosjekt som skal legge til rette for å øke jobbengasjementet i Lånekassen gjennom å utvikle, gjennomføre og evaluere tiltak som styrker jobbengasjementet blant ansatte.

Det ble også igangsatt og gjennomført et større arbeid for å få beskrevet Lånekassens utviklingsprosess. Formålet med arbeidet er å sikre god sammenheng i prosesser og tydelig faglig samhandling internt, og ha en helhetlig beskrivelse av prosessen slik at det er oversiktlig hva som forventes av hvem, og hvem som beslutter hva i prosessen. Et viktig formål i arbeidet var å plassere arbeid med design og brukeropplevelse, og med data tydeligere inn i prosessen. Første steg er praktisk utprøving gjennom to piloter vinteren 2025–2026.

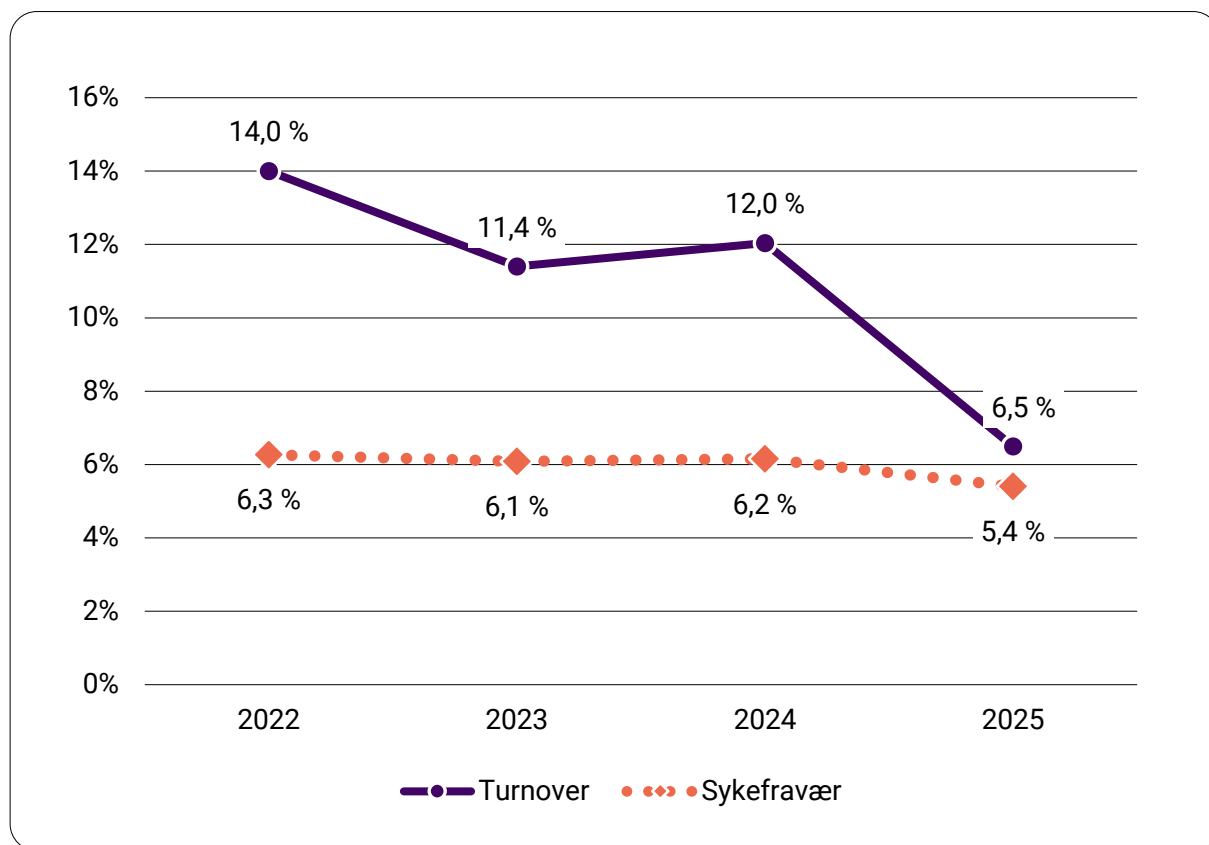
Gjennom året har vi hatt godt og konstruktivt partssamarbeid i virksomheten, både i ordinære IDF-møter på sentralt nivå, og i lokal medbestemmelse i de ulike verneområdene.

Det er gjennomført to lønnsoppgjør etter 2.5.1 i HTA, ett for 2024 som var forsinket med frist i februar, og det ordinære lønnsoppgjøret for 2025 med frist i oktober. Begge oppgjør ble landet innenfor fristen med signerte protokoller.

I Lånekassens HMS-mål for 2023-2026 har vi satt et mål om at sykefraværet ikke skal overstige 5,5 prosent i den enkelte avdeling. I 2025 var sykefraværet i Lånekassen 5,4 i gjennomsnitt over året, og vi nådde dermed målet for organisasjonen som helhet. Lånekassen har rutiner for systematisk og god oppfølging av sykmeldte medarbeidere i tråd med gjeldende lovverk.

Turnover i Lånekassen har gått ned fra ca. 11–12 prosent i 2023 og 2024 til 6,5 prosent i 2025. Årsaken er at det er vesentlig færre som har fratrådt i 2025 enn tidligere år, mens det ikke var tilsvarende større endring i antall ansatte ved periodestart.

Figur 13 Sykefravær og turnover 2022–2025.

4.10.1. Strategisk rekruttering

2025 var det første året Lånekassen fikk egne midler til å igangsette Løpende modernisering. For å gjennomføre denne satsningen på modernisering av IT-løsningene våre har det vært sentralt å lykkes i å gjennomføre økt rekruttering til IT for å ha tilstrekkelig kapasitet. Det har derfor vært et strategisk fokus på å øke Lånekassens attraktivitet som arbeidsgiver, spesielt knyttet til IT området. Dette er gjort gjennom en rekke tiltak knyttet til arbeidsgiverprofilering, som kampanjer, artikler, bilder, videoer og annonseskriving. Vi har lykkes i å ansette riktig kompetanse i en stor andel av stillingene vi har lyst ut på IT-området, og videre oppskalering til satt ambisjonsnivå vil fortsette i 2026. Muligheten for å ansette til permanent hjemmekontor bidrar fremdeles positivt til dette, og er et viktig virkemiddel for oss. Vi ser også en positiv utvikling i antallet kvinnelige søkere og ansatte på IT-området.

Til stillinger i andre deler av virksomheten opplever vi til dels svært mange søkere til saks- og kundebehandling, og god søkning til ledige stillinger i organisasjonen ellers. I 2025 var det stabilitet, både i ledergruppen, utvidet ledergruppe og i nøkkelroller, som ga god fremdrift.

4.10.2. Personalstatistikk

Tallene per 31.12.2025 viser en økning i antall ansatte sammenlignet med tilsvarende tall fra 2024. Dette er nærmere redegjort for i kapittel 2.1.2. I tabellene under er fire lærlinger ikke medberegnet. Lånekassen har en noe større andel kvinner enn menn i faste stillinger, tilsvarende nivå som i 2024.

Lånekassen har svært få midlertidige ansatte og har hatt en styrt endring fra midlertidige ansatte til faste deltidsansatte i saksbehandlingsavdelingen grunnet forutsigbare topper i produksjonsbehov.

Lønnsstatistikken viser at menn i faste stillinger i gjennomsnitt tjener noe mer enn kvinner, i alle stillingsgrupper unntatt førstekonsulenter. En forklaring kan være at Lånekassens IT-avdeling har en høyere andel menn enn kvinner, og at gjennomsnittslønnen i denne avdelingen er høyere enn ellers i virksomheten.

Tabell 8 Tabellen viser fordeling av ansatte på faste og midlertidige deltids- og fulltidsstillinger. Deltidsansatte på timebasis i saksbehandlingen er inkludert i tallene.

Type	År	Totalt antall ansatte	Deltid		Fulltid	
			Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Faste	2025	406	5 %	4 %	51 %	38 %
Midlertidige	2025	6	33 %	0 %	17 %	50 %

Tabell 9 Tabellen viser kjønnsbalanse og lønns gjennomsnitt per stillingsgruppe i 2025. Deltidsansatte på timesbasis i saksbehandlingsavdelingen er inkludert i tallene. Månedslønn tilsvarer 100 prosent stilling.

Type	År	Totalt antall ansatte	Kjønn (%)		Lønn (gjennomsnitt)	
			Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Faste	2025	406	57 %	43 %	58 675	62 048
Midlertidige	2025	6	50 %	50 %	51 665	48 449

Tabell 10 Tabellen viser kjønnsbalanse, lønns gjennomsnitt og antall ansatte totalt i 2025. Deltidsansatte på timesbasis i saksbehandlingsavdelingen er inkludert i tallene. Månedslønn tilsvarer 100 prosent stilling. I «toppleder» inngår direktør og avdelingsdirektører.

Tittel	År	Totalt antall fast ansatte	Kjønn (%)		Lønn (gjennomsnitt)	
			K	M	K	M
Toppleder	2025	7	71 %	29 %	112 817	127 150
Mellomleder	2025	32	66 %	34 %	77 823	83 586
Senior-rådgiver	2025	164	51 %	49 %	64 617	68 907
Rådgiver	2025	82	50 %	50 %	53 180	54 466
1. konsulent	2025	92	72 %	28 %	49 374	48 926
Andre	2025	29	59 %	41 %	39 453	39 491

5. Vurdering av fremtidsutsikter

Lånekassen har i en periode brukt mye oppmerksomhet på å planlegge for fremtiden. Med utgangspunkt i virksomhetsstrategien, vurderinger av Lånekassens situasjon og hva som kan påvirke oss, styrer vi virksomheten etter 3-årige mål, som oppdateres hvert år.

Lånekassen vurderer løpende våre støtteordninger. Vi har på et overordnet nivå god oversikt over våre styrker og hvilke utfordringer vi har med å levere tjenestene våre til kundene. Vi har gode indikasjoner på hvilke deler av studiestøtten som har svakheter, men trenger å tegne et mer helhetlig og systematisk bilde. I 2026 legger vi derfor opp til å etablere et rammeverk for systematisk evaluering av Lånekassens ordninger. I tillegg vil vi utarbeide en strategisk analyseplan for å få oversikt over analysebehovene, og for å kunne prioritere mellom dem. I 2026 vil vi blant annet publisere to nye analyser om behovsprøving – en hvor vi ser nærmere på de enkelte delene av behovsprøvingen, og en hvor vi ser nærmere på hvilke grupper av støttemottakere som får redusert stipend.

Arbeidet med gjennomgangen av tildelingsregelverket fortsetter i 2026 som et svar på Lånekassens mål om treffsikre ordninger. Ifølge tall fra Nav sto om lag 700 000 i yrkesaktiv alder i 2025 utenfor arbeidslivet. Høy deltakelse i arbeidslivet og tilgang på tilstrekkelig arbeidskraft er en grunnleggende forutsetning for å opprettholde den norske velferdsmodellen. Lånekassen har en rekke ordninger som skal gjøre det mulig for voksne å kunne gjennomføre grunn- og videreutdanning, for å kunne kvalifisere for deltakelse i arbeidslivet. Vi vet i dag for lite om hvordan disse ordningene fungerer, og vil derfor vurdere i hvilken grad våre virkemidler for gruppen som ikke har gjennomført grunnskoleopplæring og videregående opplæring bør endres for å styrke gjennomføring av slik opplæring.

Dagens støttesystem inneholder ulike former for insentiver, blant annet omgjøring av lån til stipend basert på studiepoengproduksjon og fullføring av grader. Formålet med omgjøringsordningen er å bidra til økt gjennomføring. Vi vet derimot ikke hvor stor effekt ordningen isolert sett har hatt på gjennomføring eller hvor høy gjennomføringsprosenten ville ha vært uten omgjøringsordningen. NIFU³⁰ er nå i gang med å forske på ordningen og vi er glade for å kunne bidra inn i arbeidet for å kunne få økt kunnskap om insentivene i ordningen.

Når regjeringen har besluttet å sette ned et utvalg for å gå gjennom studiestøtten, er det lagt vekt på den sentrale plassen studiestøtten har blant norske velferdsordninger. I mandatet pekes det på utfordringer som har vært observert over lang tid, men som er blitt stadig mer presserende. Norge vil ha svært stort behov for arbeidskraft og oppdatert kompetanse i tiden som kommer, og studiestøtten kan på ulike måter innrettes for å bidra til dette. Utvalget er også bedt om å vurdere om og hvordan utdanningsstøttesystemet kan stimulere til valg av prioriterte utdanningsløp, og hvordan ordninger eller insentiver i utdanningsstøtten kan forenkles eller målrettes. Lånekassen må derfor være forberedt på å gjennomføre endringer i ordningene i kjølvannet av at utvalget leverer sin rapport i midten av 2027.

Om det blir større endringer i ordningene, er det avgjørende at vi er rustet for å gjennomføre dem. Lånekassen er en effektiv, digital masseforvalter med en stor kundemasse. For å

³⁰ [Designing incentive systems in higher education \(DISHEd\) – NIFU](#)

oppretholde dette, må regelverket fortsatt være digitaliseringsvennlig, informasjonen vi trenger må kunne hentes automatisk fra en sikker tredjepart og vi må kunne bruke ny teknologi.

Den nye forvaltningsloven åpner for økt bruk av automatisert saksbehandling og digital saksbehandling og loven skal være teknologinøytral. Lånekassen har over mange år bidratt til å utforme regler og saksbehandlingssystemer som har muliggjort en høy grad av automatisering. Vi vil fortsette å arbeide for at reglene må være tydelige slik at kundene skal forstå vilkårene og hvilke krav vi stiller til dokumentasjon. I 2026 skal vi styrke vår evne til å jobbe godt brukersentrert og starte arbeidet med å modernisere søknadsløsningene og kundefronten for å sikre universell utforming.

Endringstakten på teknologisk side har vært akselererende over tid. Gjennom løpende modernisering har vi laget en plan og økt kapasiteten for å ta igjen teknisk gjeld og holde kjernesystemet oppdatert. Slik vil vi stå bedre rustet både for å ivareta stabil og sikker drift, og for å gjennomføre endringer i både hva vi leverer og hvordan vi gjør det. Vi ser allerede en effekt av hvordan moderniseringen legger til rette for å gjøre etterlengtede forbedringer både for kundene og våre egne saksbehandlere. I 2025 har vi sett en økning i automatiseringsgraden for første gang på lenge. Nye søknader, sammen med økt datafangst, har bidratt til at vi har håndtert et økt volum uten lengre saksbehandlingstider.

Utbredelsen av kunstig intelligens har eksplodert i senere år, og blitt særlig lett tilgjengelig som støtte i universelle kontorbaserte arbeidsoppgaver. Våre forretningsprosesser er i stor grad automatisert uten bruk av KI allerede, men vi ser likevel KI som et viktig supplerende digitaliseringsverktøy for fremtiden. Vi bruker allerede KI i produksjonsplanleggingen og vi skal videre vurdere muligheten for å utvikle løsninger som gjør det enklere å håndtere skriftlige henvendelser effektivt, og samtidig utforske bruk av ny teknologi for å forbedre kundedialogen.

Vi må også ha evne til å forestille oss hvordan KI vil kunne påvirke kundenes forhold til oss. Vi vet at mange kunder vil hente informasjon om Lånekassens ordninger gjennom en språkmodell, snarere enn å lete på våre egne nettsider. Med tiden kan det også bli helt naturlig for kundene å bruke en personlig KI-agent for å håndtere søknadsprosessen. Det er ikke åpenbart hva dette vil si for oss, men det vil være nødvendig å ha dette med i betraktningen når vi designer nye kundeflater og prosesser. I fremtiden ønsker vi også å kunne undersøke muligheten for å kunne tilby mer forhåndsutfylte søknader til studenter som allerede er i et mer fastsatt utdanningsløp (eks profesjonsutdanning), gitt tidligere utdanningsvalg og historikk.

Lånekassen forvalter mye penger og informasjon. Både risikoen for svindel, organisert kriminalitet og avanserte dataangrep øker vesentlig. I 2025 har vi gått systematisk gjennom risiko for mislighold og velferdsbedrageri, og vil bruke den kommende perioden til å prioritere og gjennomføre risikoreduserende tiltak. Bruk av kontroller er et viktig virkemiddel for å følge med på bruken av våre ordninger, og for å opprettholde tillit og redusere misbruk.

Lånekassen forvalter et tilskudd som skal kompensere studenter med nedsatt funksjonsevne for manglende muligheter for arbeidsinntekt ved siden av utdanningen. Antall studenter som benytter seg av stipendiet har økt fra om lag 8 400 i studieåret 2019-2020 til dagens nivå på

14 000 studenter. I siste del av 2025 startet vi med løpende kontroll av dette tilleggssstipendiet, og i 2026 vil vi vurdere erfaringene med dette. Vi ønsker også i fremtiden å prøve ut nye måter å gjennomføre kontroller på.

Å gjøre utdanning mulig, handler for de fleste studentene gjerne om en god nok økonomi til å kunne konsentrere seg om studiearbeidet. Dersom basisstøtten i fremtiden skal knyttes til reguleringen av grunnbeløpet i folketrygden, vil studentene få en sikkerhet for at deres økonomi følger lønnsutviklingen.

Med den høye veksten i studiestøtten de siste årene, er studentenes kjøpekraft vesentlig forbedret. Samtidig utgjør kostnader til bolig en stor andel av studentenes utgifter, og kostnadene ved å bo har økt betydelig mer enn andre kostnader over mange år. I spørsmålet om hvor stor studiestøtten bør være, må det imidlertid også tas hensyn til samlet lånebelastning ved fullførte studier.

Den reelle gjennomsnittsgjelden har økt over tid for Lånekassens kunder. Det er imidlertid ikke vesentlige tegn på at gjeldsbelastningen utgjør et stort og økende problem. Misligholdet er fortsatt lavt, og tendensen har vært synkende over tid. Vi ser imidlertid at ledigheten øker blant unge, og det er all mulig grunn til å følge nøye med på utviklingen. Høye boligpriser påvirker også tilbakebetalernes situasjon. Mens studielånet kan være en belastning, utgjør studielånet for de fleste unge boligeiere en mindre del av samlet gjeld.³¹

I arbeidet med å finne frem til fremtidens studiestøtte, må det altså tas hensyn til både studentenes og tilbakebetalernes samlede økonomi. Å investere i utdanning er et personlig valg, som fortsatt lønner seg. Kanskje ville en mulighet til å ta opp et større lån bety at flere kan bruke mer tid på studiene og dermed komme seg raskere gjennom. Det ville i så fall både den enkelte og samfunnet tjene på. Vi vil imidlertid ikke ha sikker kunnskap om dette før vi eventuelt testet det ut, forskningsbasert og over tid. Lånekassen ville ønske slike forsøk velkommen og være klare med både systemer og god oppfølging av kundene for å gjøre det mulig.

³¹ [Førstegangskjøpere - Finanstilsynet.no](https://www.finanstilsynet.no/forstegangskjopere)

6. Årsregnskap

6.1. Ledelsens kommentar til årsregnskapet

6.1.1. Formål

Lånekassen er et ordinært statlig forvaltningsorgan underlagt Kunnskapsdepartementet. Lånekassen har hovedkontor i Oslo og kontorer i Stavanger, Trondheim og Ørsta. Lånekassens samfunnsoppdrag går frem av Lov om utdanningsstøtte (utdanningsstøtteloven) formålsbestemmelse § 1.

§ 1. Utdanningsstøtteordningenes formål er å bidra til

- like muligheter til utdanning uavhengig av geografiske forhold, alder, kjønn, funksjonsdyktighet og økonomiske og sosiale forhold
- å sikre samfunnet og arbeidslivet tilgang på kompetanse
- at utdanningen skjer under tilfredsstillende arbeidsforhold, slik at studiearbeidet kan bli effektivt

Utdanningsstøtteloven med forskrifter definerer innholdet i utdanningsstøtteordningene til enhver tid. Offentligrettslig og privatrettslig regelverk legger også rammebetingelser for Lånekassens forvaltning. Regelverket gjelder for offentlig forvaltning av tildeling av støtte og tilbakebetaling/innkreving av lån. I tillegg har Kunnskapsdepartementet fastsatt føringer i Virksomhets- og økonomiinstruks for Lånekassen av 01.01.2023. Med dette utgangspunktet forvalter Lånekassen utdanningsstøtteordningene, og bidrar til å innfri ordningenes formål.

6.1.2. Konverteringsfondet

I all hovedsak utbetales støtte til studenter i høyere utdanning og elever uten ungdomsrett i videregående opplæring som lån, der en andel av lånet kan gjøres om til stipend ved bestått eksamen og/eller avlagt grad i høyere utdanning. For å sikre at midler øremerkes omgjøring fra lån til stipend i hele den mulige omgjøringsperioden, er det etablert et konverteringsfond som skal ivareta Lånekassens finansieringsbehov i forbindelse med ordningen. Fondet administreres av Lånekassen, og fondet legger frem eget regnskap.

6.1.3. Bekreftelse

Lånekassen er en bruttobudsjettert virksomhet som fra 01.01.2025 har ført regnskapet etter periodiseringsprinsippet i henhold til de statlige regnskapsstandardene (SRS). Årsregnskapet er avlagt i henhold til regler og bestemmelser om økonomistyring i staten, tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet og krav fra Kunnskapsdepartementet i Virksomhets- og økonomiinstruks for Lånekassen. Ledelsen mener at regnskapet gir et dekkende bilde av Lånekassens disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

6.1.4. Vesentlige forhold ved årsregnskapet

6.1.4.1. Bevilgningsrapportering

I 2025 har Lånekassen en samlet utgift på kapitel 2410 i bevilgningsrapporteringen på 56,04 milliarder kroner (jf. oppstillingen i pkt. 6.3). Det ble bevilget 56,01 milliarder kroner, som

Samlet gir et avvik (merforbruk) på 30,3 millioner kroner. For Lånekassens inntektskapitler, 5310 og 5617, ble samlet inntekt i bevilgningsrapporteringen 38,3 milliarder. Det ble bevilget 38,4 milliarder som samlet gir avvik (mindreinntekt) på 123,7 millioner kroner.

6.1.4.2. Artskontorapporteringen

Under artskontorapporteringen, punkt 6.4 i Årsrapporten er poster vist sammen i forhold til underliggende artskonti som overordnet kan grupperes som presentert i oppstillingen. Man finner mer detaljert informasjon i notene til regnskapet.

6.1.4.3. Netto utbetalt lån

Dette er resultatet av kap. 2410 post 90 og kap. 5310 post 90 og 93.

Det er en økning på netto utbetalt lån på 1,09 milliarder kroner i 2025 sett i forhold til 2024. Det er utbetaling av nye lån, kap. 2410 post 90 som er hovedgrunnen til økningen.

Jf. note 10.

6.1.4.4. Inntekter ved innkreving i låneordningen

Inntekter utgjør kap. 5310 post 29 og 89, termingebyr og purregebyr, pluss netto renteinntekter på kap. 5617 post 80.

Jf. note 8.

6.1.4.5. Kostnader og tilskudd i låneordningen

Kostnadene utgjør kap. 2410 post 70, 71, 72, 73 og 74.

Post 70 og 71, utdanningsstipend og andre stipend.

Post 72, rentestøtte påvirkes av rentenivå og utvikling i beholdning av ikke rentebærende lån.

Post 74, tap på utlån er en rammebevilgning og skiller seg ut fra de øvrige utgiftsposter knyttet til lånevirkksomheten som har overslagsbevilgning.

Jf. note 9.

6.1.4.6. Kostnader drift kap. 2410.

Post 01 – driftsutgifter, kan nyttes under post 45, rammebevilgning

Mindreutgift 23,210 millioner kroner/avvik 4,6 prosent.

Midlene søkes overført og stilt til disposisjon på kap. 2410 post 01 for 2026.

Jf. note 2, 3, 4, 5.

6.1.4.7. Post 45 – større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres, kan nyttes under post 01, rammebevilgning

Mindre utgift 6,116 millioner kroner/avvik 12,4 prosent.

Tildelingen på post 45 består av midler til nødvendig utvikling, modernisering og vedlikehold av IT-systemene i Lånekassen. Lånekassen skal delta videre i prosjektet Fremtidens innkreving og på post 45 er det avsatt øremerkede midler til dette.

Mindreforbruket er relatert til en gradvis oppbemanning ved nyansettelser gjennom året, som ikke får helårseffekt før påfølgende år, og noe er relatert til gjenstående utvikling. Midlene søkes derfor overført og stilt til disposisjon på kap. 2410 post 45 for 2026.

Jf. note 2, 3, 4, 5.

6.1.5. Revisjon

Riksrevisjonen reviderer Lånekassens regnskap og forvaltning, jf. utdanningsstøtteloven § 19. Revisjonsberetningen for regnskapsåret 2025, for Lånekassen og Konverteringsfondet, utstedes fra Riksrevisjonen senest 1. mai 2026. Revisjonsberetning og all underliggende korrespondanse knyttet til den finansielle revisjon er offentlig informasjon fra dette tidspunktet. Riksrevisjonen har ikke hatt merknader til Lånekassens årsregnskap og forvaltning ved tidspunktet for avleggelse av årsrapporten.

6.2. Prinsippnote årsregnskapet

Årsregnskapet for Lånekassen er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten (bestemmelsene). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2025 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Lånekassen kommer ikke inn under regnskapsloven eller Kredittilsynets regler for bankregnskap. Lånekassen er heller ikke omfattet av nettoføringsordningen for merverdiavgift i statsforvaltningen, jf. Rundskriv R-116 fra Finansdepartementet.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret.
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret.
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.
- d) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp.

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «Netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

Lånekassen er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

6.3. Oppstilling av bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet.

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Lånekassen har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen «Samlet tildeling» viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

6.4. Oppstilling av artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall Lånekassen har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Lånekassen har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank.

Tildelingene er ikke rapportert som en inntekt til statsregnskapet og derfor ikke vist som inntekt i artskontorapporteringen.

6.5. Prinsippnote for virksomhetsregnskap avlagt i henhold til de statlige regnskapsstandardene (SRS)

6.5.1. Åpningsbalanse

Ved utarbeidelse av åpningsbalansen er immaterielle eiendeler og varige driftsmidler verdsatt til gjenanskaffelsesverdi. Gjenanskaffelsesverdi for en eiendel er det beløp det vil koste dersom eiendelen skulle anskaffes i dag, vurdert til samme kvalitet, standard og funksjonalitet som eksisterende eiendel.

Kortsiktig gjeld er verdsatt til pålydende.

6.5.2. Transaksjonsbaserte inntekter

Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet hvor overføring av risiko og kontroll er overført til kjøper. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

6.5.3. Inntekter fra bevilgninger

Inntekt fra bevilgninger resultatføres etter prinsippet om motsatt sammenstilling. Dette innebærer at inntekt fra bevilgninger resultatføres i takt med at aktivitetene som finansieres av disse inntektene utføres, det vil si i samme periode som kostnadene påløper (motsatt sammenstilling).

Bruttobudsjetterte virksomheter har en forenklet praktisering av prinsippet om motsatt sammenstilling ved at inntekt fra bevilgninger beregnes som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

6.5.4. Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Utgifter som finansieres med inntekt kostnadsføres i samme periode som aktivitetene er gjennomført og ressursene er forbruket.

6.5.5. Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK).

Virksomheten resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Fra 2022 har SPK lagt om pensjonspremiemodellen for statlige virksomheter. Fra 1. januar 2022 betaler virksomheten en virksomhetsspesifikk hendelsesbasert arbeidsgiverandel som del av pensjonspremien. At premien er virksomhetsspesifikk, betyr at den beregnes ut fra den enkelte virksomhets forhold, ikke for grupper av virksomheter samlet. At den er hendelsesbasert, betyr at den tar hensyn til de faktiske hendelser i medlemsbestanden i virksomheten, slik at premiereserven er ajour i forhold til medlemmets opptjening. Medlemsandelen på to prosent av lønnsgrunnlaget er uendret.

6.5.6. Leieavtaler

Virksomheten har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

6.5.7. Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varige eiendeler menes eiendeler med utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelige eiendeler forstås eiendeler med anskaffelseskost på 50 000 kroner eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Kontorinventar og PCer med tilhørende skjerm med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egne grupper.

Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved endret bruk eller utnyttelse, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

6.5.8. Egenutvikling av programvare

Kjøp av bistand til utvikling av programvare er balanseført. Utgifter som gjelder bruk av egne ansatte knyttet til applikasjonsutviklingsfasen ved utvikling av programvare, er ikke balanseført, men kostnadsført.

6.5.9. Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld.

6.5.10. Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende.

6.5.11. Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eiendeler og gjeld, og kommer frem i regnskapslinjen for avregninger i balanseoppstillingen. Bruttobudsjetterte virksomheter

presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i regnskapslinjen avregnet med statskassen.

6.5.12. Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten presenteres etter samme prinsipp som de er bokført. Renter blir inntektsført i det de belastes kunde og gebyrer blir inntektsført når det betales.

6.5.13. Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten presenteres etter samme prinsipp som de er bokført. Tildelte stipend blir utbetalt fortløpende. Rettighetsbaserte ettergivelser, avskrivninger og tap kostnadsføres i det vedtak er fattet.

6.5.14. Statlige rammebetingelser

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

6.5.15. Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Virksomheten tilføres ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. For bruttobudsjetterte virksomheter nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

6.6. Oppstilling av bevilgningsrapporteringen

Tabell 11 Tabellen viser samlede tildelinger og regnskapstall for utgifts- og inntektskapitler for 2025, og beholdninger i kapitalregnskapet per 31.12.2025.

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2025	Merutgift (-) og mindreutgift
2410	Statens lånekasse for utdanning	01	Driftsutgifter	A, B, C	504 057 000	480 847 315	23 209 685
2410	Statens lånekasse for utdanning	45	Større utstysinnkjøp og vedlikehold		49 315 000	43 198 915	6 116 085
2410	Statens lånekasse for utdanning	70	Utdanningsstipend	A	4 321 539 000	4 450 103 938	-128 564 938
2410	Statens lånekasse for utdanning	71	Andre stipend	A	552 555 000	534 084 868	18 470 132
2410	Statens lånekasse for utdanning	72	Rentestøtte	A	3 956 616 000	3 842 726 813	113 889 187
2410	Statens lånekasse for utdanning	73	Avskrivninger	A	1 570 417 000	1 498 216 413	72 200 587
2410	Statens lånekasse for utdanning	74	Tap på utlån	A	280 500 000	279 803 880	696 120
2410	Statens lånekasse for utdanning	90	Økt lån på rentegjeld	A	44 775 289 000	44 911 606 604	-136 317 604
Sum utgiftsført					56 010 288 000	56 040 588 746	
Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2025	Merinntekt og mindreinntekt(-)
5310	Statens lånekasse for utdanning	03	Diverse inntekter		0	404 000	-404 000
5310	Statens lånekasse for utdanning	04	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	A	1 808 000	1 807 721	279
5310	Statens lånekasse for utdanning	29	Termingebyr	A	1 700 000	1 565 363	134 637
5310	Statens lånekasse for utdanning	89	Purregebyr	A	120 114 000	120 294 934	-180 934
5310	Statens lånekasse for utdanning	90	Redusert lån og rentegjeld	A	15 091 039 000	15 005 018 102	86 020 898
5310	Statens lånekasse for utdanning	93	Omgjøring av studielån til stipend	A	8 470 977 000	8 561 501 443	-90 524 443
5617	Renter fra Statens lånekasse for utdanning	80	Renter	A	14 760 290 000	14 631 592 508	128 697 492
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse inntekter		0	32 692	
5700	Inntekter til Folketrygden	72	Arbeidsgiveravgift til Folketrygden		0	40 596 993	
Sum inntektsført					38 445 928 000	38 362 813 755	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						17 677 774 991	
Kapitalkontoer							
60081001	Norges Bank KK /innbetalinger					28 291 165 184	
60081002	Norges Bank KK/utbetalinger					-46 106 994 033	
702950	Endring i mellomværende med statskassen					138 053 858	
Sum rapportert							
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12.)							
Konto	Tekst				2025	2024	Endring
630002	Utlån til statsbanker under Kunnskapsdepartementet				298 321 505 593	276 976 418 534	21 345 087 059
702950	Mellomværende med statskassen				173 358 015	35 304 157	138 053 858

Note A – Forklaring av samlet tildeling

Tabell 12 Tabellen viser en oversikt over samlet tildeling fordelt på kapitler og poster

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
241001	17 858 000	486 199 000	504 057 000
241045	10 840 000	38 475 000	49 315 000
241070		4 321 539 000	4 321 539 000
241071		552 555 000	552 555 000
241072		3 956 616 000	3 956 616 000
241073		1 570 417 000	1 570 417 000
241074		280 500 000	280 500 000
241090		44 775 289 000	44 775 289 000
Sum kap. 2410	28 698 000	55 981 590 000	56 010 288 000
531004		1 808 000	1 808 000
531029		1 700 000	1 700 000
531089		120 114 000	120 114 000
531090		15 091 039 000	15 091 039 000
531093		8 470 977 000	8 470 977 000
Sum kap. 5310		23 685 638 000	23 685 638 000
561780		14 760 290 000	14 760 290 000
Sum kap. 5617		14 760 290 000	14 760 290 000

Note B – Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Tabell 13 Tabellen viser brukte fullmakter og mulig overførbart beløp til neste år.

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-) / mindreutgift	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp ³²	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten ³³
241001		23 209 685	23 209 685	24 309 950	23 209 685
241045	Kan overføres Kan nyttes under post 01	6 116 085	6 116 085		6 116 085
241070	Overslags-bevilgning	-128 564 938	Ikke aktuell		
241071	Overslags-bevilgning	18 470 132	Ikke aktuell		
241072	Overslags-bevilgning	113 889 187	Ikke aktuell		
241073	Overslags-bevilgning	72 200 587	Ikke aktuell		
241074		696 120	Ikke aktuell		
241090	Overslags-bevilgning	-136 317 604	Ikke aktuell		

³² Maksimalt beløp som kan overføres er 5 prosent av årets bevilgning på driftspostene 01–29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet «kan overføres». For poster uten stikkordet «kan overføres». Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

³³ Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om mulig overførbart beløp.

Note C – Oversikt over binding på fremtidige års bevilgninger

Tabell 14 Tabellen viser en oversikt over binding på fremtidige års bevilgninger.

Gjenværende varighet per 31.12.	Årlig leiebeløp	Av neste års bevilgning	Av senere års bevilgning	Samlet binding på fremtidige års bevilgninger
Avtaler om leie av kontorlokaler				
Varighet inntil 1 år	0	0	0	0
Varighet 1–5 år	0	0	0	0
Varighet over 5 år	21 500 000	21 500 000	65 590 000	87 090 000
Totalt	21 500 000	21 500 000	65 590 000	87 090 000
Andre vesentlige leieavtaler				
Varighet inntil 1 år	0	0	0	0
Varighet 1-5 år	0	0	0	0
Varighet over 5 år	0	0	0	0
Totalt	0	0	0	0
Vesentlige avtaler om kjøp av tjenester				
Varighet inntil 1 år	0	0	0	0
Varighet 1–5 år	35 845 000	35 845 000	99 683 000	135 528 000
Varighet over 5 år	40 301 250	40 301 250	201 506 250	241 807 500
Totalt	76 146 250	76 146 250	301 189 250	377 335 500

Tabell 15 Tabellen viser en oversikt over Lånekassen sine husleieavtaler og avtalenes varighet.

Husleieavtaler	Utløper
Oslo	2029
Trondheim	2029
Ørsta	2029
Stavanger	2030

Tabell 16 Tabellen viser vesentlige avtaler om kjøp av tjenester som gjelder IT drift og avtalenes varighet.

Avtaler om kjøp av tjenester varighet 1–5 år	Leverandør	Utløper
Lisenspartner	Atea	2030
Personal- og lederhåndbok	Compendia	2028
Administrativt arkiv	Documaster	2028
Dokumentskanning	Exela/XBP Europe	2027
Videokonferanse	Kinly	2029
Mobiltelefoni	Telia/Phonero	2027
Nettredaktørverktøy	Silktide	2030
Rekrutteringsverktøy	Talentech	2027
Aksesspunkt for bankfiler	TietoEvry	2027

Tabell 17 Tabellen viser vesentlige avtaler om kjøp av tjenester som gjelder IT drift og avtalenes varighet.

Avtaler om kjøp av tjenester varighet over 5 år	Leverandør	Utløper
IT-sikkerhetstjenester	Accenture	2030
IT-driftstjenester	Orange	2030
Lønns- og regnskapstjenester	DFØ	Løpende
ID-porten fellesløsning	Digdir	Løpende
SSO virksomhetsplattform	DFØ/Efaktor	Løpende
Rettsdata	Gyldendal	Løpende/eneleverandør
Lovdata Pro	Lovdata	Løpende/eneleverandør
Oversettelsesprogram	NyNoData	Løpende/eneleverandør
Kontornettverk	SIKT	Løpende
Bruk av microdata.no	SIKT	Løpende
Print og konvoluttering	SITS	Løpende
Infotorg	TietoEvry	Løpende/eneleverandør
P360 programvedlikehold	TietoEvry	Løpende/eneleverandør

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Tilsagnsfullmakter

Stortinget har i statsbudsjettet 2025 gitt fullmakter til Kunnskapsdepartementet, og følgende tilsagnsfullmakter er delegert til Lånekassen.

Fullmakt til å gi tilsagn om å utbetale lån og stipend for første halvår 2026 etter de satsene som blir fastsatt for andre halvår 2025, jf. kap. 2410, postene 70, 71, 72 og 90, samt kap. 5617, post 80. Se tilsagnsfullmakt nr. 3 i Innst. 12 S (2024–2025), jf. Prop. 1 S (2024–2025).

Fullmakt til å gi tilsagn om å omgjøre lån til stipend første halvår 2026 etter de satsene som blir fastsatt for andre halvår 2025, jf. kap. 2410, post 50. Se tilsagnsfullmakt nr. 4 i Innst. 12 S (2024–2025), jf. Prop. 1 S (2024–2025).

Fullmakt til føringer på mellomværende med statskassen

Kunnskapsdepartementet gir Lånekassen fullmakt til å inntektsføre utestående midler mot Konverteringsfondet i samme periode som konvertering av lån til stipend gjøres, og mot Lånekassens mellomværende med statskassen, jf. Prop. 1 S (2024–2025). Mellomværende utlignes i påfølgende periode når oppgjøret blir overført fra Konverteringsfondet.

Fullmakt til å overskride driftsbevilgning mot tilsvarende merinntekt og andre fullmakter

Kunnskapsdepartementet har i tildelingsbrevet for 2025 delegert fullmakt til å:

- nettoføre ved utskifting av utstyr på post 01, slik at inntekter fra salg av brukt utstyr kan føres på post 01, jf. punkt 2.2 i rundskriv R-110
- inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret, jf. punkt 2.3 i rundskriv R-110

- overskride tildelingen på post 01 med inntil 2 prosent av bevilgningen mot tilsvarende merinntekter, jf. punkt 2.4 i rundskriv R-110
- omdisponere inntil 5 pst. av bevilgningen under post 01 til post 45, jf. punkt 2.5 i rundskriv R-110
- overskride driftsbevilgningen med inntil 5 pst. til investeringsformål, mot tilsvarende innsparing i 3 etterfølgende budsjettår, jf. punkt 2.6 i rundskriv R-110

Fullmaktene må disponeres i tråd med vilkårene Finansdepartementet har satt i rundskriv R-110.

Fullmakt til belastning av kap. 471 post 71 erstatninger

Kunnskapsdepartementet gir Lånekassen fullmakt til å belaste kapittel 471 Statens erstatningsansvar og Stortingets rettferdsvederlagsordning, post 71 Erstatningsansvar m.m. for erstatninger som er omfattet av rundskriv G-01/2017 fra Justis- og beredskapsdepartementet. Departementet presiserer at Lånekassen er ansvarlig for at vilkårene for å utgiftsføre erstatningsutbetalinger på kap. 471 post 71 er oppfylte i henhold til rundskrivets bestemmelser, og at Justis- og beredskapsdepartementet varsles i henhold til rundskrivets punkt 4. Fullmakt er ikke benyttet i 2025.

Mulig overførbart beløp

Lånekassen har en mindreutgift på kap. 2410 post 01 som beløper seg til 23 209 685 kroner.

Ubrukt bevilgning på kap. 2410 post 45, med stikkordene kan overføres og kan nyttes under post 01, utgjør 6 116 085 kroner som overføres neste budsjettår.

Netto mulig overførbart beløp fra 2025 til 2026 er 29 325 770 kroner. Mulig overføring er en beregning, og virksomheten kan søke overføring av ubrukte bevilgninger til overordnet departement.

6.7. Oppstilling av artskontorapporteringen

Tabell 18 Tabellen viser artskontorapporteringen for 2025 og sammenlignbare tall for 2024.

	Note	2025	2024
<i>Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet</i>			
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer		2 211 721	3 873 419
Andre innbetalinger (gevinst ved avgang av driftsmidler)		75 972	
Sum innbetalinger fra drift		2 287 693	3 873 419
<i>Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet</i>			
Utbetalinger til lønn		329 826 271	302 231 189
Andre utbetalinger til drift		166 616 477	167 635 284
Sum utbetalinger til drift		496 442 748	469 866 473
Netto rapporterte driftsutgifter		494 155 055	465 993 054
<i>Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet</i>			
Innbetaling av finansinntekter		2	2
Sum investerings- og finansinntekter		2	2
<i>Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet</i>			
Utbetaling til investeringer		27 679 410	433 097
Utbetaling av finansutgifter		45	691
Sum investerings- og finansutgifter		27 679 454	433 786
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter			
<i>Netto utbetalt utlån</i>			
Netto utbetalt utlån	10	21 345 087 059	20 254 375 700
Sum netto utbetalt utlån		21 345 087 059	20 254 375 700
<i>Netto innkrevingsvirksomhet som gjelder låneordning</i>			
<i>Inntekter som gjelder låneordning</i>			
Renteinntekter	8	10 788 865 695	10 113 105 005
Renteinntekter – rentestøtte	8	3 842 726 813	3 559 199 019
Gebyrinntekter	8	121 860 297	115 547 870
Sum inntekter som gjelder låneordning (A)		14 753 452 804	13 787 851 894
<i>Kostnader som gjelder låneordning</i>			
Rentekostnader – rentestøtte	9	3 842 726 813	3 559 199 019
Tap på utlån	9	279 803 880	272 917 392
Sum kostnader som gjelder låneordning (B)		4 122 530 693	3 832 116 411
Netto innkreving som gjelder låneordning (A-B)		10 630 922 111	9 955 735 483
<i>Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	9	6 482 405 219	5 649 105 410
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		6 482 405 219	5 649 105 410
<i>Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler</i>			
Tilfeldige inntekter (Inntektsføring foreldede poster) konto 5309		32 692	7 000
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		40 596 993	37 623 047
Netto rapporterte utgifter på felleskapitler		40 629 685	37 630 047
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		17 677 774 991	16 376 542 419

<i>Oversikt over mellomværende med statskassen</i>			
Eiendeler og gjeld	Note	2025	2024
Fordringer på ansatte		110 300	172 940
Mellomværende med konverteringsfondet		193 143 097	53 517 656
Skyldig skattetrekk og andre trekk		-12 527 288	- 9 740 729
Skyldige offentlige avgifter		-20 632	- 16 921
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse		-6 531 649	- 8 349 801
Mottatte forskuddsbetalinger		-601 000	0
Differanser på bank og uidentifiserte innbetalinger		-214 813	- 278 988
Sum mellomværende med statskassen	7B	173 358 015	35 304 157

6.8. Resultatregnskap og balanse

Tabell 19 Tabellen viser resultatregnskapet for 2025.

	Note	31.12.2025
<i>Driftsinntekter</i>		
Inntekt fra bevilgninger	1	528 831 367
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	2 211 721
Andre driftsinntekter	1	75 972
Sum driftsinntekter		531 119 060
<i>Driftskostnader</i>		
Lønnskostnader	2	328 450 619
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	47 709 528
Andre driftskostnader	5	154 958 870
Sum driftskostnader		531 119 016
Driftsresultat		43
<i>Finansinntekter og finanskostnader</i>		
Finansinntekter	6	2
Finanskostnader	6	45
Sum finansinntekter og finansutgifter		-43
Resultat av periodens aktiviteter		0
<i>Avregninger og disponeringer</i>		
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	0
Sum avregninger og disponeringer		0
<i>Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer fra staten</i>		
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen		14 753 485 496
Avregning med statskassen innkrevingsvirksomhet	8	14 753 485 496
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		0
<i>Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		
Tilskudd til andre		10 604 935 912
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning	9	10 604 935 912
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0

Tabell 20 Tabellen viser eiendeler per 01.01.2025 og per 31.12.2025.

Eiendeler	Note	31.12.2025	01.01.2025
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og egenutviklet programvare	3	175 983 994	220 871 000
Immaterielle eiendeler under utførelse	3	102 525 046	79 619 894
Sum immaterielle eiendeler		278 509 039	300 490 894
II Varige driftsmidler			
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	10 599 590	8 647 853
Sum varige driftsmidler		10 599 590	8 647 853
III Finansielle anleggsmidler			
Utlån (statsbanker)	10	291 030 228 727	271 194 276 936
Sum finansielle anleggsmidler		291 030 228 727	271 194 276 936
Sum anleggsmidler		291 319 337 357	271 503 415 683
B. Omløpsmidler			
I Beholdning av varer og driftsmateriell			
Beholdninger av varer og driftsmateriell		0	0
Sum beholdning av varer og driftsmateriell		0	0
II Fordringer			
Kundefordringer	11	22 500	22 500
Mellomværende med konverteringsfondet	15	193 143 097	53 517 656
Utlån kunder renter	10	7 291 276 866	5 782 141 598
Utestående gebyrer kundereskontro Modulis	10	90 133 729	92 455 950
Andre kortsiktig fordringer	12	4 558 062	2 936 308
Sum fordringer		7 579 134 254	5 931 074 012
Sum omløpsmidler		7 579 134 254	5 931 074 012
Sum eiendeler		298 898 471 611	277 434 489 696

Tabell 21 Tabellen viser kapital og gjeld per 01.01.2025 og per 31.12.2025.

Statens kapital og gjeld	Note	31.12.2025	01.01.2025
<i>C. Statens kapital</i>			
I Virksomhetskapi tal		0	0
Sum virksomhets kapital		0	0
II Avregninger			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	414 900 536	283 843 536
Sum avregninger		414 900 536	283 843 536
Sum statens kapital		414 900 536	283 843 536
<i>D. Gjeld</i>			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
Avsetninger langsiktige forpliktelser		0	0
Sum avsetninger for langsiktige forpliktelser		0	0
II Annen langsiktig gjeld			
Lånemellomværene med staten – lån	10	291 030 228 727	271 194 276 936
Lånemellomværene med staten – renter	10	7 291 276 866	5 782 141 598
Sum annen langsiktig gjeld		298 321 505 593	276 976 418 534
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		8 842 493	17 410 396
Skyldig skattetrekk		12 527 288	9 740 729
Skyldige offentlige avgifter		5 939 301	6 015 822
Avsatte feriepenger		30 817 250	26 378 436
Mottatt forskuddsbetaling	13	601 000	0
Annen kortsiktig gjeld	14	103 338 149	114 682 243
Sum kortsiktig gjeld		162 065 481	174 227 625
Sum gjeld		298 483 571 075	277 150 646 160
Sum statens kapital og gjeld		298 898 471 611	277 434 489 696

Note 1 – Driftsinntekter

Tabell 22 Tabellen viser driftsinntekter for 2025.

	2025
Inntekt fra bevilgninger*	528 831 367
Sum inntekt fra bevilgninger	528 831 367
Inntekt fra tilskudd og overføringer	
Tilskudd fra Direktoratet for utviklingssamarbeid ³⁴	1 807 721
Tilskudd fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring ³⁵	404 000
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	2 211 721
Andre driftsinntekter	
Gevinst ved avgang av anleggsmidler	75 972
Sum andre driftsinntekter	75 972
Sum driftsinntekter	531 119 060

* Etter de statlige regnskapsstandardene beregnes inntekt fra bevilgninger for bruttobudsjetterte virksomheter som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

Note 2 – Lønnskostnader, årsverk og andre ytelser

Tabell 23 Tabellen viser lønnskostnader for 2025.

	2025
Lønn ³⁶	248 998 303
Feriepenger	31 221 604
Arbeidsgiveravgift	40 517 014
Pensjonsutgifter ³⁷	20 937 406
Sykepenger og andre refusjoner	-17 512 064
Andre ytelser	4 288 354
Sum lønnskostnader	328 450 619
Antall årsverk³⁸	342

³⁴ Refusjon til dekning av avskrivninger av lån til kvotestudenter (ODA-midler). Ordningen fases ut og vil naturlig reduseres fra år til år.

³⁵ Tilskudd til prosjektet jobbengasjement.

³⁶ Lønnsutgiftene i 2025 er høyere enn i 2024 grunnet økning i antall årsverk, og fordi lønnsoppgjøret for 2024 først ble utbetalt i 2025.

³⁷ Premiesatsen for arbeidsgiverandelen utgjorde i 2025 7,4 prosent etter oppdatert årsprognose fra SPK 09.10.2025.

³⁸ Årsverk iht. PM-2019-13 Definisjon av utførte årsverk, uttrekk etter standardrapport fra DFØ.

Brutto lønn til virksomhetsleder utgjorde i 2025 1 793 636 kroner og i 2024 1 616 008 kroner. Virksomheten har ingen vesentlige forpliktelser eller andre særskilte avtaler med virksomhetsleder.

Note 3 – Immaterielle eiendeler

Tabell 24 Tabellen viser immaterielle eiendeler for 2025.

	Programvare og egenutviklet programvare	Immaterielle eiendeler under utførelse	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	535 874 294	79 619 894	615 494 188
Tilgang i året ³⁹	0	22 905 152	22 905 152
Anskaffelseskost	535 874 294	102 525 046	638 399 340
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	315 003 294	0	315 003 294
Ordinære avskrivninger i året	44 887 006	0	44 887 006
Balanseført verdi 31.12.2025	175 983 994	102 565 046	278 509 039
Avskrivningssatser (levetider)	15 år / lineært	Ingen avskrivning	

Note 4 – Varige driftsmidler

Tabell 25 Tabellen viser varige driftsmidler for 2025.

		Driftsløsøre, inventar, verkøy o.l.	Sum
Anskaffelseskost 01.01.		15 099 857	15 099 857
Tilgang i året		4 774 259	4 774 259
Anskaffelseskost		19 874 116	19 874 116
Akkumulerte avskrivninger 01.01.		6 452 004	6 452 004
Ordinære avskrivninger i året		2 822 522	2 822 522
Balanseført verdi 31.12.2025		10 599 590	10 599 590
Avskrivningssatser (levetider)	3 år for IKT og 10 år for inventar		

³⁹ Viser til note 5, fotnote 11

Note 5 – Andre driftskostnader

Tabell 26 Tabellen viser andre driftskostnader for 2025.

	2025
Husleie ⁴⁰	23 459 971
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	11 517
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	4 353 799
Leie maskiner, inventar og lignende ⁴¹	30 020 606
Mindre utstyrskaffelser	445 578
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	1 158 559
Kjøp av konsulenttjenester ⁴²	41 894 831
Kjøp av andre fremmede tjenester ⁴³	37 543 387
Reiser og diett	3 402 998
Øvrige driftskostnader ⁴⁴	12 667 625
Sum andre driftskostnader	154 958 870

Tabell 27 Tabellen viser tilleggsinformasjon om operasjonelle leieavtaler.

Gjenværende varighet	Immaterielle eiendeler	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Sum
Varighet inntil 1 år	756 753	128 704	0	885 457
Varighet 1–5 år	29 040 200	21 817 894	157 959	51 016 053
Varighet over 5 år	0	0	0	0
Kostnadsført leiebetaling for perioden	29 796 953	21 946 598	157 959	51 901 510

Lånekassen betaler lisenser for bruk av ulike programvarer. Årlig kostnad er 29 696 953 kroner.

⁴⁰ Lånekassen har husleieavtaler med en varighet på over fem år fra og med 2025. Den rene husleien for 2025 er beregnet til 21,574 mill. kroner. Sammenlignet med bokført husleie er det en differanse på 1,886 mill. kroner. Forskjellen skyldes kostnader knyttet til fellesutgifter, energi, resepsjon, drift av bygget (site management), lagerleie, parkeringsleie og eiendomsskatt.

⁴¹ Det har vært lavere forbruk av skytjenester enn forventet.

⁴² Lånekassen tok i bruk statlige regnskapsstandarder (SRS) fra og med 2025. Som følge av dette er noen av konsulentutgiftene ført direkte på balansekonto 10700 *Immaterielle eiendeler under utførelse* som en investering. Samlede kostnader utgjør 64,799 mill. kroner

⁴³ Det har vært lavere forbruk enn planlagt, som skyldes lavere kostnader i forbindelse med ny driftsavtaleleverandør.

⁴⁴ Det har vært merforbruk på disse kontoene sammenlignet med 2024 og det skyldes økt omfang av interne seminarer, styrket innsats innen kompetanseheving og tilhørende driftsutgifter, som samlet har bidratt til økt forbruk.

Lånekassen har husleieavtaler og leieavtaler for parkering og lager med varighet på 5 år fra og med 2025. Årlig husleiekostnad er 21 574 055 kroner, parkeringskostnader er 193 519 kroner og årlig kostnad for lagerleie er 50 320 kroner. Lånekassen har også fortløpende leieavtale for parkering i Fredrik Selmers vei 6, Oslo, hvor årlig leiekostnad utgjør 128 704 kroner.

Lånekassen har leieavtale for kaffemaskin med varighet på 4 år fra og med 2025. Årlig leiekostnad er 157 959 kroner.

Note 6 – Finansinntekter og finanskostnader

Tabell 28 Tabellen viser finansinntekter og finanskostnader for 2025.

	2025
Finansinntekter	
Valutagevinst	2
Sum finansinntekter	2
Finanskostnader	
Rentekostnad	45
Sum finanskostnader	45

Note 7A – Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

Tabell 29 Del A Forklaring til at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen.

	31.12.2025	01.01.2025	Endring*
Avregnet med statskassen i balansen	414 900 536	283 843 536	131 057 000
<i>* Bakgrunnen for at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen for bruttobudsjetterte virksomheter, er at konsernkontoene i Norges Bank inngår som en del av avregnet med statskassen i balansen. I tillegg hensyntas enkelte transaksjoner som ikke er knyttet til virksomhetens drift og transaksjoner som ikke medfører ut - eller innbetaling. Nedenfor vises de ulike postene som er grunnen til at endring i avregnet med statskassen i balansen ikke er lik periodens resultat.</i>			
Endring i avregnet med statskassen			
<i>Konsernkontoer i Norges Bank</i>			
Konsernkonto utbetaling			-46 106 994 033
Konsernkonto innbetaling			28 291 165 184
Netto trekk konsernkonto			-17 815 828 849
<i>Innbetalinger og utbetalinger som ikke inngår i virksomhetens drift (er gjennomstrømningsposter)</i>			
- innbetaling innkrevingsvirksomhet og andre overføringer			-14 753 485 496
+ utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer			10 604 935 912
<i>Bokføringer som ikke går over bankkonto, men direkte mot avregning statskassen</i>			
+ inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991)			528 831 367
- gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)			- 40 596 933
<i>Netto utbetalt utlån</i>			
Nye lån fra staten			40 679 502 395
Avdrag på lån fra staten			-12 282 049 162
Innbetaling fra konverteringsordningen (post 93)			- 8 561 501 443
Nye lån fra staten – renter			4 232 104 208
Avdrag på lån fra staten – renter			-2 722 968 940
<i>Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto</i>			- 131 057 000
Sum endring avregnet med statskassen*			- 131 057 000

*Sum endring i avregnet med statskassen skal stemme med periodens endring ovenfor.

Note 7B – Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

Tabell 30 Del B Forskjellen mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2025	31.12.2025	Forskjell
	Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomværende med statskassen	
<i>Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler</i>			
Immaterielle eiendeler	278 509 039	0	278 509 039
Varige driftsmidler	10 599 590	0	10 599 590
Sum	289 108 630	0	289 108 630
<i>Finansielle anleggsmidler</i>			
Utlån (statsbanker)	291 030 228 727	0	291 030 228 727
Sum	291 030 228 727	0	291 030 228 727
<i>Omløpsmidler</i>			
Kundefordringer	22 500	0	22 500
Opptjent renteinntekt	7 291 276 866	0	7 291 276 866
Opptjent gebyrinntekt	90 133 729	0	90 133 729
Mellomværende med konverteringsfondet	193 143 097	193 143 097	0
Andre fordringer	4 558 062	110 300	4 447 762
Sum	7 579 134 254	193 253 397	7 385 880 857
<i>Langsiktig gjeld</i>			
Lånemellomværende med staten (statsbanker)	-291 030 228 727	0	-291 030 228 727
Rentegjeld til staten	-7 291 276 866	0	-7 291 276 866
Sum	-298 321 505 593	0	-298 321 505 593
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Leverandørgjeld	-8 842 493	0	-8 842 493
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-12 527 288	-13 517 482	990 194
Skyldige offentlige avgifter	-5 939 301	-20 632	-5 918 669
Avsatte feriepenger	-30 817 250	0	-30 817 250
Mottatt forskuddsbetaling	-601 000	-601 000	0
Annen gjeld til ansatte	-12 989 607	0	-12 989 607
Avsatt pensjonspremie til SPK, arb.g.andel	0	-5 541 455	5 541 455
Ikke inntektsførte gebyrer	-90 133 729	0	-90 133 729
Avstemmingsdiff. ved rapp. til statsregnskapet	-214 813	-214 813	0
Sum	-162 065 481	-19 895 382	-142 170 099
Sum	414 900 536	173 358 015	241 542 521

Note 8 – Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

Tabell 31 Tabellen viser gebyr- og renter for 2025 og sammenlignbare tall fra 2024.

	2025	2024
Purregebyr	120 294 934	113 863 543
Termingebyr	1 565 363	1 684 327
<i>Sum gebyrinntekter</i>	<i>121 860 297</i>	<i>115 547 870</i>
Renteinntekter – Rentebelastning	9 166 322 092	8 717 455 630
Renteinntekter – Rentes renter	236 962 393	163 363 459
Renteinntekter – Forsinkelsesrenter	557 650 946	512 697 064
Renteinntekter ved overkurs	52 568	80 328
Rentekostnader ved underkurs	-5 223 298	-7 498 316
Renteinntekter – Rentebelastning av kunder fra avsluttet utdanning og frem til første avdrag	833 100 994	727 006 840
<i>Sum renteinntekter uten netto rentestøtte</i>	<i>10 788 865 695</i>	<i>10 113 105 005</i>
Renteinntekter – Renter på A-lån = Netto rentestøtte	3 842 726 813	3 559 199 019
<i>Sum renteinntekter</i>	<i>14 631 592 508</i>	<i>13 672 304 024</i>
Sum gebyr- og renteinntekter	14 753 452 804	13 787 851 894

Rentene i Lånekassen blir fastsatt på grunnlag av et gjennomsnitt av de fem beste tilbudene om boliglån i markedet. Dette gjennomsnittet kalles basisrenten. Fra basisrenten blir det trukket 0,15 prosentpoeng. Dette beregningsgrunnlaget gjelder både flytende og fast rente i Lånekassen. Både flytende og fast rente blir fastsatt annenhver måned.

Det er Finanstilsynet som observerer utviklingen av boliglånsrentene og fastsetter basisrenten. Denne basisrenten er utgangspunktet for beregning av rentesatsene i Lånekassen. Modellen baserer seg på data som bankene er forpliktet til å rapportere inn til Finansportalen. Observasjonsperioden for flytende rente er to måneder, med to måneders opphold før renten trer i kraft. For fast rente er observasjonsperioden på én måned, med én måneds opphold før virkedato. Rentesatsen økes hvis lånet blir oppsagt i henhold til «Lov om renter ved forsinket betaling» (forsinkelsesrenteloven). Forsinkelsesrenten fastsettes to ganger i året av Finansdepartementet, med virkning fra 1. januar og 1. juli. Den følger styringsrenten til Norges Bank med et påslag på minst 8 prosentpoeng. Forsinkelsesrenten var 12,5 prosent i første halvår 2025 og 12,25 i andre halvår 2025. Dersom lånet blir sagt opp, vil det fra oppsigelsen løpe forsinkelsesrenter av hele gjelden.

Rentestøtte blir beregnet og er et uttrykk for hvor mye staten subsidierer lånedelen av støtteordningene ved at utdanningslån er rentefrie i utdanningstiden, se note 9.

Tabell 32 Tabellen viser ordinære rentesatser for 2025.

Tidsrom	Flytende rente	Fast rente i 3 år	Fast rente i 5 år	Fast rente i 10 år
01.11.–31.12.2025	4,841 %	4,659 %	4,650 %	4,688 %
01.09.–31.10.2025	5,004 %	4,717 %	4,707 %	4,688 %
01.07.–31.08.2025	5,099 %	4,774 %	4,736 %	4,717 %
01.05.–30.06.2025	5,156 %	4,812 %	4,745 %	4,736 %
01.03.–30.04.2025	5,175 %	4,765 %	4,707 %	4,688 %
01.01.–28.02.2025	5 214 %	4,717 %	4,611 %	4,583 %

Note 9 – Kostnader låneordning, tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Tabell 33 Tabellen viser kostnader som gjelder låneordningen for 2025 og sammenlignbare tall fra 2024.

	2025	2024
Renter på A-lån (ikke rentebærende lån)	4 675 827 807	4 286 205 859
Rentebelastning av kunder ved avsluttet utdanning	-833 100 994	-727 006 840
<i>Rentestøtte</i>	3 842 726 813	3 559 199 019
Tap på utlån	279 803 880	272 917 392
Sum kostnader låneordning	4 122 530 693	3 832 116 411

Tabell 34 Tabellen viser stipend og avskrivninger for 2025 og sammenlignbare tall fra 2024.

	2025	2024
Utdanningsstipend	4 450 103 938	4 004 891 084
Andre stipend	534 084 868	554 884 342
<i>Sum stipend</i>	<i>4 984 188 806</i>	<i>4 559 775 425</i>
Rettighetsbaserte avskrivninger	1 498 216 413	1 089 329 984
Sum stipend og avskrivninger	6 482 405 219	5 649 105 410

Samlede stipendkostnader tilknyttet studiestøtteordningen

Tabell 35 Tabellen viser stipendkostnader, lån som er omgjort til stipend og samlede stipendkostnader for 2025 og sammenlignbare tall for 2024.

	2025	2024
Stipend til elever og studenter	4 984 188 806	4 559 775 425
Konvertert fra lån til stipend ⁴⁵	8 561 501 443	7 955 634 950
Samlede stipendkostnader pr. år	13 545 690 250	12 515 410 375

Det er verdt å merke seg at «konvertert fra lån til stipend» finansieres av konverteringsfondet og framkommer som en del av netto utbetalte utlån i artskontorrapporten, jf. note 10 og 15.

Skal man få en total oversikt over hvor mye stipend som er innvilget gjennom studiestøtteordningen, må lån som er omgjort til stipend legges til stipendkostnadene.

⁴⁵ Konvertert lån avviker mellom Lånekassens og konverteringsfondets regnskap da konverteringer, som følge av kontantprinsippet, føres i fondet måneden etter at omgjøring er gjort i Lånekassens regnskap.

Avskrivninger (rettighetsbaserte ettergivelser)

Post 73 dekker utgifter til ulike ordninger med ettergivelser av utdanningslån og renter.

Tabell 36 Tabellen viser avskrivninger fordelt på ulike ordninger for 2025 og sammenlignbare tall for 2024.

	2025	2024
Ettergivelse for lærere	141 108 475	52 837 292
Ettergivelse, distriktsettergivelse ⁴⁶	183 606 281	175 443 969
Ettergivelse, kvoteordning ⁴⁷	1 637 171	2 068 222
Ettergivelse pga. dødsfall	102 389 824	94 569 155
Ettergivelse ved sykdom, arbeidsuførhet og alderspensjon	707 566 721	566 706 614
Renter	360 834 524	196 684 013
Automatisk avskrivning av små restsaldoer ved innfrielse	1 073 417	1 020 719
Sum avskrivninger og renter	1 498 216 413	1 089 329 984

Når det gjelder den store endringen i «ettergivelse for lærere» kommer dette av at det fra august 2025 ble mulig å søke om gjeldssletting for de som fullførte lærerutdanning i 2022 og har jobbet tre år som lærere. Det ble ettergitt 97,9 mill. kroner for denne ordningen i 2025.

Når det gjelder økning i rentefritak ser vi at det er en økning både i antall personer som har fått slettet renter og gjennomsnittlig beløp de har fått slettet. Sistnevnte kan forklares av det høye rentenivået de siste årene.

Tap på utlån

Lånekassen yter lån til livsopphold og utdanningskostnader på grunnlag av lovfestede rettigheter. Det foretas ingen kredittvurdering av låntakerne, og det kreves ikke sikkerhet for lånet. Slike usikrede lån vil normalt være forbundet med en høyere tapsrisiko enn ordinære, pantesikrede banklån hvor långiver har hatt anledning til å vurdere kundenes kredittverdighet på forhånd.

I Lånekassens utlånsportefølje er det også inkludert lån som må defineres som tapsutsatte. Risikoen for tap vil være særlig stor innenfor beholdningen av oppsagte lån. I tillegg til oppsagte lån vil det også være risiko for tap blant de lånene der det er gitt lettelsener i betalingsvilkårene, men hvor lånet ikke er misligholdt.

Lånekassen avskriver fordringen når den overføres til Innkreivingsmyndigheten på permanent basis⁴⁸. I tillegg avskrives fordringer som i henhold til fastsatte regler i tilbakebetalingsforskriften kapittel 6 med sikkerhet kan karakteriseres som tapte.

⁴⁶ Ordningen omfatter Finnmark og enkelte kommuner i Nord-Troms.

⁴⁷ Ordningen omfatter hovedsakelig borgere fra u-land.

⁴⁸ Statens inntekter av fordringer som er permanent overført til Innkreivingsmyndigheten inntektsføres på kap. 4618 Skatteetaten, post 85 Inngått på tapsførte lån mv.

Tabell 37 Tabellen viser tap på utlån for 2025 og sammenlignbare tall for 2024.

	2025	2024
Avskrevet som tap, uerholdelig	2 901 817	3 197 481
Avskrevet som tap, gjeldsordning	56 919 941	51 382 291
Avskrevet som tap og overført til Innkreivingsmyndigheten	219 982 122	218 337 620
Tap på utlån⁴⁹	279 803 880	272 917 392

Inkassosaker hvor innfordringen ikke har hatt vesentlig fremgang tre år etter oppsigelse, blir overført til Innkreivingsmyndigheten på permanent basis. Disse kundene mister alle rettigheter i Lånekassen, også muligheten til å få ny støtte. For mer informasjon se årsrapportens kap. 4.

⁴⁹ Tap på utlån er en rammebevilgning.

Note 10 – Netto utbetalt lån

Endring i lånebeholdningen

Tabell 38 Tabellen viser netto utbetalt lån for 2025 og sammenlignbare tall for 2024.

	2025	2024
Opptak nye lån i året (kap. 2410 post 90)	44 911 606 604	41 252 327 960
Nedbetaling avdrag (kap. 5310 post 90)	-15 005 018 102	-13 042 317 311
Innbetaling fra Konverteringsfondet (kap. 5310 post 93)	- 8 561 501 443	-7 955 634 949
Netto utbetalt lån	21 345 087 059	20 254 375 700

Tabell 39 Tabellen viser hvordan lånebeholdningen fordeler seg i 2025 med sammenlignbar totalsum for 2024.

Beholdning	Tildeling 2025	Flytende rente 2025	3 års fastrente 2025	5 års fastrente 2025	10 års fastrente 2025	Totalsum 2025	Totalsum 2024
Ikke-rentebærende lån ⁵⁰	82 187 788 646	1 790 725 467	64 643	0	0	83 978 578 756	77 538 320 863
Rentebærende lån	0	203 958 318 812	764 936 186	630 850 011	1 695 700 263	207 049 805 272	193 654 760 992
Omkostninger og ufordelt saldo	-116 381	1 962 078	0	-2 235	1 237	1 844 699	1 195 082
<i>Sum utlån</i>	<i>82 187 672 266</i>	<i>205 751 006 357</i>	<i>765 000 830</i>	<i>630 847 776</i>	<i>1 695 701 500</i>	<i>291 030 228 727</i>	<i>271 194 276 936</i>
Renter totalt	471 727 009	6 772 945 514	15 506 602	8 304 843	22 792 899	7 291 276 866	5 782 141 598
<i>Sum utlån og renter</i>	<i>82 659 399 275</i>	<i>212 523 951 870</i>	<i>780 507 431</i>	<i>639 152 619</i>	<i>1 718 494 398</i>	<i>298 321 505 593</i>	<i>276 976 418 534</i>
Gebyrer totalt	8 532 739	81 396 567	32 448	40 946	131 028	90 133 729	92 455 950
Sum totalt	82 667 932 014	212 605 348 437	780 539 880	639 193 565	1 718 625 426	298 411 639 322	277 068 874 484

Lånekassens utlånsportefølje består hovedsakelig av ikke-rentebærende lån til kunder i utdanning, rentebærende lån til kunder i tilbakebetalingsfasen, samt opptjente, ikke-betalte renter og gebyrer. I tillegg er det inkludert noen ikke-rentebærende lån og omkostninger til kunder i tilbakebetalingsfasen.

⁵⁰ Ikke rentebærende lån i flytende rente inneholder kunder i deltidsutdanning.

Låntakere i tilbakebetalingsfasen kunne i 2025 velge mellom fast rente med tre, fem eller ti års bindingstid, eller flytende rente, se også note 8.

Note 11 – Kundefordringer

Tabell 40 Tabellen viser kundefordringer per 01.01.2025 og 31.12.2025.

	31.12.2025	01.01.2025
Kundefordringer til pålydende	22 500	22 500
Sum kundefordringer	22 500	22 500

Note 12 – Andre kortsiktige fordringer

Tabell 41 Tabellen viser andre kortsiktige fordringer per 01.01.2025 og 31.12.2025.

	31.12.2025	01.01.2025
Personallån	110 300	172 940
Forskuddsbetalt leie	4 318 225	0
Andre forskuddsbetalte kostnader	-1 687 593	0
Andre fordringer	1 817 130	2 763 368
Sum andre kortsiktige fordringer	4 558 062	2 936 308

Note 13 – Opptjente, ikke fakturerte inntekter / mottatt forskuddsbetaling

Tabell 42 Tabellen viser opptjente, ikke fakturerte inntekter / mottatt forskuddsbetaling per 01.01.2025 og 31.12.2025.

	31.12.2025	01.01.2025
Jobbengasjement – DFØ	601 000	0
Sum mottatt forskuddsbetaling	601 000	0

Note 14 – Annen kortsiktig gjeld

Tabell 43 Tabellen viser annen kortsiktig gjeld per 01.01.2025 og 31.12.2025.

	31.12.2025	01.01.2025
Annen gjeld til ansatte	12 989 607	11 376 410
Avsetning for lønnsoppgjør*	0	8 265 600*
Avstemmingsdifferanser ved rapportering til statsregnskapet	214 813	278 988
Annen kortsiktig gjeld	90 133 729	94 761 245
Sum kundefordringer	103 338 149	114 682 243

* På bakgrunn av at lønnsoppgjøret i staten for 2024 ikke var ferdigstilt før i slutten av november 2024, fikk ikke virksomheten utbetalt resultatet av lønnsoppgjøret i 2024. Virksomheten gjorde derfor et estimat for lønnsavsetningen for det sentrale lønnsoppgjøret (lokale og eventuelt sentrale tillegg) pr. 31.12.2024.

Note 15 – Konverteringsfondet

Basisstøtte til studenter i høyere utdanning og elever i videregående opplæring uten ungdomsrett utbetales som lån. Basisstøtte består av et ordinært lån og et omgjøringslån som senere kan bli gjort om til stipend.

Studenter i høyere utdanning kan få inntil 25 prosent av basislånet gjort om til stipend på grunnlag av bestått eksamen, og inntil 15 prosent omgjort til stipend på grunnlag av fullført grad. Elever og studenter i såkalt «annen utdanning» kan få inntil 40 prosent av basislånet gjort om til stipend ved fullført eksamen. I tillegg må man være borteboer og inntekt og formue må være lavere enn gjeldende grenser.

For å sikre at midler øremerkes for omgjøring fra lån til stipend i hele den mulige omgjøringsperioden, er det etablert et konverteringsfond som skal ivareta Lånekassens finansieringsbehov i forbindelse med ordningen. Kunnskapsdepartementet utbetaler årlig en avsetning til konverteringsfondet. Avsetningens størrelse baseres på Lånekassens estimat for hvor stor andel av årets utbetalte lån som antas omgjort til stipend de neste årene. Stipendkostnaden som påløper ved omgjøring av lån betales fra konverteringsfondet hver måned.

Konverteringsfondet er etablert som et selvstendig fond med egne statutter og regnskap. Årsregnskapet til fondet publiseres på Lånekassens nettside.

Konverteringsfondets kostnader

Det er påløpt 8 561 501 443 kroner i Lånekassens regnskap som omgjøring fra lån til stipend i 2025 jf. note 9 og 10. Det er betalt 8 421 876 002 kroner fra konverteringsfondet til Lånekassen i 2025. Årsaken til dette avviket er at konverteringsfondet betaler etterskuddsvis pr. måned til Lånekassen. Det fører til at regnskapet i konverteringsfondet alltid vil være litt forskjellig fra Lånekassens regnskap.

Konsekvenser for Lånekassens utlån

Som følge av at deler av eller hele lånet omgjøres til stipend ved bestått utdanning, vil studenter og kunder i tilbakebetalingsfasen som ikke har bestått alle eksamener, ha mer gjeld til Lånekassen enn om alle eksamener var bestått. Konverteringsfondets beholdning på 12 710 188 125 kroner pr. 31.12.2025 er et uttrykk for hvor mye av Lånekassens utlån som forventes nedskrevet som følge av omgjøring fra lån til stipend.